

T.C

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SURİYELİ
ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN METAFOR ALGILARININ
İNCELENMESİ (KONYA ÖRNEĞİ)**

Süleyman DEMİRTAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ

Konya – 2019

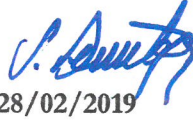
T.C.
NECETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süleyman DEMİRTAŞ
	Numarası	15302031019
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilere İlişkin Metafor Algılarının İncelenmesi (Konya Örneği)

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

28/02/2019

Süleyman DEMİRTAŞ

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süleyman DEMİRTAŞ
	Numarası	15302031019
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ
	Tezin Adı	Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilere İlişkin Metafor Algılarının İncelenmesi (Konya Örneği)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilere İlişkin Metafor Algılarının İncelenmesi (Konya Örneği) başlıklı bu çalışma 22/02/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. İsa KORKMAZ	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Ü. Nihal YILDIZ YILMAZ	

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süleyman DEMİRTAŞ
	Numarası	15302031019
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ
	Tezin Adı	Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilere İlişkin Metafor Algılarının İncelenmesi (Konya Örneği)

ÖZET

Araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerle ilgili algısını metaforlar yoluyla belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Konya ili Karatay, Meram, Selçuklu merkez ilçelerinde bulunan 17 farklı ilkokulda çalışan 133 gönüllü sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin sınıfında Suriyeli öğrenciler bulunmaktadır. Araştırmada veriler katılımcılara uygulanan “Suriyeli öğrenci . . . gibidir; çünkü . . .” cümlesinin bulunduğu anket formunun doldurulmasıyla elde edilmiştir. Bu veriler nitel araştırma teknikleri kullanarak çözümlenmiştir.

Araştırma sonucunda öğretmenler Suriyeli öğrenciyle ilgili algısını ifade ederken 80 farklı metafor imgesi kullanmıştır. Bu metafor imgeleri 8 farklı kategori altında toplanmıştır. En fazla tekrar edilen “çiçek” metaforu olmuştur. En fazla metafor ise “yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız” kategorisi altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenleri, Suriyeli öğrenci, algı, metafor.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süleyman DEMİRTAŞ
	Numarası	15302031019
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim Ana Bilim Dalı
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ
	Tezin İngilizce Adı	An Analysis Of The Metaphorical Perceptions Of Primary School Teachers Regarding Syrian Students (Konya Example)

SUMMARY

The main purpose of the research is to determine the perception of classroom teachers about Syrian students through metaphors. The study group consists of 133 volunteer classroom teachers working in 17 different primary schools located in the central districts of Konya province, Karatay, Meram and Selçuklu. These teachers have Syrian students in their class. Data in the study applied to participants "Syrian student. . . like this; because. . ." where the questionnaire was completed. These data were analyzed by using qualitative research techniques.

As a result of the research, teachers expressed their perception of Syrian students and used 80 different metaphors. These metaphor images are grouped under 8 different categories. It has been the metaphor of the most repeated "flower". The most metaphors were collected under the category of "displaced, non-stateless".

Keywords: Classroom teachers, Syrian students, perception, metaphor.

TEŞEKKÜR

Çalışmamın tüm aşamalarında değerli görüş, önerileriyle destek olan, bilgi ve deneyimleriyle yol gösteren çok değerli tez danışmanım sayın Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ' a teşekkür ederim.

Araştırmamın ortaya çıkmasında ilk fikir veren Prof. Dr. İsa KORKMAZ'a, kısa bir süre danışmanlığımı üstlenen Doç.Dr. Mustafa ÖZGEN'e yapmış oldukları katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Ömrümün ilk yol göstericileri, ilk öğretmenlerim sevgili annem ve babama ayrıca kardeşlerim Yasemin ve Hamza'ya bana kattıkları her şey ve her daim yanımda oldukları için çok teşekkür ederim. Çalışmam sırasında kaybettiğim bu hayata gözlerini yuman, sabır timsali anneannem Nurten KIRBIYIK keşke görebilseydi, söyleyebilseydim...

Bana dört duvarı yuva yapan, üstüne evlatlar veren hayat arkadaşım, eşim Meryem'e onlardan aldığım zamana gösterdiği anlayış ve sabır için çok teşekkür ederim.

Bilimin ışığında yürümeleri, vicdan sahibi, erdemli insan olmaları ve hayırlı işler yapmalarını ümit ederek.

Evlatlarım *Yılmaz, Elif'e, ...* ithafen.

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
AFAD	: T.C Başbakanlık Afet ve Acil Yönetim Başkanlığı
AKEF	: Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakóltesi
BM	: Birleşmiş Milletler
BMMYK	: Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği
Der.	: Derneği
İGM	: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
HRW	: İnsan Hakları İzleme Örgütü
IOM	: Uluslararası Göç Örgütü
MS	: Milattan Sonra
SETAV	: Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UNHCR	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
YÖBİS	: Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET	iii
SUMMARY	iv
KISALTMALAR DİZİNİ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu.....	1
1.2.Problem Cümlesi ve Alt Problemler	4
1.3.Araştırmanın Amacı.....	5
1.4.Araştırmanın Önemi	5
1.5.Araştırmanın Sayıltıları.....	6
1.6.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.7.Araştırmanın Tanımları.....	7
İKİNCİ BÖLÜM	8
2.1.KAVRAMSAL ve HUKUKİ ÇERÇEVE	8
2.1.1.Göç.....	8

2.1.2.Geçici Koruma	10
2.1.3.Eğitim Çağı.....	11
2.1.4.Geçici Eğitim Merkezi	13
2.1.5.Okula Kayıt	14
2.2.TÜRKİYE’NİN SUNDUĞU EĞİTİM DÜZENLEMELERİ ve POLİTİKALARI	15
2.2.1.Sivil Toplum Kuruluşları.....	23
2.2.2.Özel (Suriyelilerin Açtığı) Kurumlar	25
2.2.3.Milli Eğitim Bakanlığı.....	26
2.2.3.1.İlkokul – Ortaokul - Liseler.....	32
2.2.3.2.Geçici Eğitim Merkezleri(GEM).....	34
2.2.3.2.1.Kamp İçi Geçici Eğitim Merkezleri	38
2.2.3.2.2.Kamp Dışı Geçici Eğitim Merkezleri.....	38
2.2.3.3.Yaygın Eğitim Hizmetleri	39
2.2.3.4.Özel Eğitim Hizmetleri	39
2.3.DİĞER ÜLKELERİN SURİYELİ ÖĞRENCİLER İÇİN SUNDUĞU EĞİTİM DÜZENLEMELERİ.....	40
2.3.1.Lübnan.....	40
2.3.2.Ürdün.....	41
2.3.3.İrak.....	41
2.3.4.Mısır	41

2.3.5.Almanya	42
2.4.METAFOR	42
2.4.1.Metafor Türleri	43
2.4.1.1.Yapı Metaforları	44
2.4.1.2. Yönelim Metaforları.....	44
2.4.1.3.Onkolojik Metaforlar	45
2.4.1.3.1.Kişileştirme	45
2.4.1.3.2.Metonomi	45
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	46
3.1.Araştırmanın Modeli	46
3.2.Çalışma Grubu.....	47
3.3.Veritoplama Araçları.....	50
3.4.Verilerin Toplanması.....	51
3.5.Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	51
3.5.1.Kodlama ve Ayıklama.....	52
3.2.2.Kategori Geliştirme Aşaması	53
3.5.3.Geçerlilik ve Güvenirlilik Aşaması	54
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	56
BULGULAR	56
4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	56

4.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
4.2.1.Bireye, Kendinden Olana Benzetilen Kategorisi	60
4.2.2.Boş Bir Zihin Kategorisi	61
4.2.3.Değerli Bir Varlık Olarak Kategorisi	63
4.2.4.Gelişen, İlgi Bekleyen, Mücadele Eden Kategorisi	65
4.2.5.Olumsuz Çağrışım Kategorisi	69
4.2.6.Sonuçları Zamanla Anlaşılacak Olan Kategorisi	74
4.2.7.Yerinden Ayrılmış Bir Yere Ait Olmayan, Vatansız Kategorisi.....	77
4.2.8.Zarar Veren Kategorisi	84
BEŞİNCİ BÖLÜM	88
TARTIŞMA	88
5.1.Birinci Alt Probleme İlişkin	88
5.2.İkinci Alt Probleme İlişkin	90
ALTINCI BÖLÜM.....	97
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	97
6.1.Sonuçlar.....	97
6.2.Öneriler.....	100
KAYNAKÇA	102
EKLER.....	113

TABLULAR LİSTESİ

Tablo – 1: T.C. MEB’ na Bağlı İlköğretim Okullarına Kayıt Olma Yaşı	13
Tablo – 2: Kayıt Altına Alınan Suriyelilerin Yaşlara Göre Dağılımı	19
Tablo - 3: Suriye Vatandaşı Çocuklara Yapılan Eğitim Düzenlemeleri	23
Tablo –4: Sivil Toplum Kuruluşlarının Suriyeliler için Yaptığı Faaliyetler.....	24
Tablo – 5: Yıllara Göre Ülkemizde Eğitime Erişimi Sağlanan Öğrenci Sayıları	30
Tablo – 6: Geçici Eğitim Merkezleri Haftalık Ders Çizelgesi.....	35
Tablo – 7: Metafor Türleri	44
Tablo – 8: Araştırmaya Katılan İlçe ve Okullar, Okullardan Katılan Öğretmen Frekans Dağılımı.....	47
Tablo – 9: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bağımsız Değişkene Göre Dağılımı ve Yüzdeleri	48
Tablo – 10: Katılımcılara Uygulanan Anket Formunda Yer Alan Kişisel Bilgiler ...	52
Tablo – 11: Metafor Listesi ve Frekans Sayıları.....	56
Tablo – 12: Sınıf Öğretmenlerinin Geliştirdiği Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Kategoriler Frekans ve Yüzdeleri	58
Tablo – 13: Kategoriler ve İçerdiği Metafor İmgeleri	58
Tablo – 14: Bireye, Kendinden Olana Benzetilen Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri	60
Tablo – 15: Boş Bir Zihin Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri	62
Tablo – 16: Değerli Bir Varlık Olarak Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri	63

Tablo – 17: Gelişen, İlgi Bekleyen, Mücadele Eden Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri	65
Tablo – 18: Olumsuz Çağrışım Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri	70
Tablo – 19: Sonuçları Zamanla Anlaşılacak Olan Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri	74
Tablo – 20: Yerinden Ayrılmış, Bir Yere Ait Olmayan, Vatansız Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri.....	78
Tablo – 21: Zarar Veren Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri.....	84

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil - 1: Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler.....	18
Şekil - 2: Suriyeli Ailelerin Eğitim Durumu	20
Şekil - 3: İllere Göre Geçici Eğitim Merkezi Sayıları	37
Şekil - 4: Nijer'deki Yalnız Ağaç.....	73

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlar, araştırmanın sınırlılıkları ve tanımlamalar açıklanmıştır.

1.1.Problem Durumu

İnsanoğlunu canına kast, savaş, yokluk, yaşam mücadelesi, daha güzel yaşam koşullarını arama isteği, merak hissi yerinden etmiş ve göçe zorlamıştır.Kınık' a (2010) göre yapılan bilimsel çalışmalar insanın var olduğu günden beri başta güvenlik ve beslenme nedenleriyle göç ettiğini göstermektedir.Göçler medeniyetlerin oluşmasına, yok olmasına, çağ değişimleri gibi önemli olaylara sebep olmuştur.Bu göçlerden bilinen en eski ve önemli büyük göç MS. 4. yüzyılın ortalarında yaşanmaya başlamış Kavimler Göçü'dür.Çin Devleti'nin egemenliğinden kaçan Hun'lar Karadeniz'in kuzeyine yerleşip Germanlerin batıya doğru göçüne neden olmuştur. Yıllarca sürecek olan Kavimler Göçü ile bugün ki Avrupa devletlerinin temelleri atılacaktır. Günümüz dünyasındaysa düzensiz göçler artık dünyanın en önemli sorunlarından biri haline gelmiştir. Sığınmacı politikası bazı ülkelerde iktidarın değişmesine dahi sebep olmakta, politika belirleyenlere yön vermektedir.

Ülkemiz toprakları coğrafi konumu neticesinde tarih boyunca göç veren, göç alan ve geçilen yer olmuştur. Nitekim TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na (2018) göre Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde öne çıkan yaşanmış kitlesel sığınma hareketleri şunlardır:

- 1492 yılında İspanya da yaşayan Yahudilerin gemilerle Osmanlı Devleti topraklarına getirilmesi,
- 1709 yılında İsveç Kralı Şarl' ın 2000 kişilik grupla Osmanlı Devleti topraklarına getirilmesi,

- 1864 yılında Rus ordusunda kaçan 1 milyon Kafkas nüfusun Osmanlı Devleti topraklarına yerleştirilmesi (Çerkez Sürgünü),
- 1917 yılında Bolşevik İhtilali' nin ardından Vrangel' in 135 bin kişi ile Osmanlı Devleti korunma talep etmesi,
- 1923-1945 arası Balkanlardan 800 bin kişi,
- 1988 yılında Irak' ta Halepçe katliamından sonra 51.542 kişinin sığınması,
- 1989 yılında Bulgaristan' dan 345 bin kişi,
- 1991 yılında Irak' ta yaşanan Birinci Körfez Savaşından 467.489 kişi,
- 1992-1998 yıllarında Bosna' dan 20 bin kişi,
- 1999 yılında Kosova' da yaşanan olayların ardından 17.746 kişi,
- 2001 yılında Makedonya' dan 10.500 kişiye ev sahipliği yapmıştır.
- Göç İdaresi 26.07.2018 tarihi itibariyle geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı 3.533.822 kişidir.

Bugün güncel haliyle ülkemiz dünyadaki en büyük, hatta birçok ülkenin toplam nüfusundan daha fazla, sığınmacı nüfusuna sahip ülkesidir.

Çıkan iç savaş neticesinde Suriyeliler, en temel insani haklarından mahrum kalmış, kendi canını ve ailesini korumak için yurtlarını terk etmiştir. Suriyeliler, ülkesindeki karışıklıkların başladığı 2011 yılı Nisan ayında ilk büyük göç ile ülkemize gelmişlerdir. Deniz' e (2014) göre pek çok zorluğu bünyesinde taşıyan bu hareket hem göç eden Suriyeli mültecileri hem de göç alan Türkiye'yi pek çok alanda zor durumda bırakmıştır. “Çünkü uluslararası göç ve mülteciler sorunu, kontrolsüzce yoğun şekilde gerçekleştiğinde hedef ülkelerde yabancı korkusu ve etnik şiddet gibi güvenlik tehditlerine dönüşebilmekte, siyasi, ekonomik ve sosyokültürel yapıları olumsuz etkileyebilmektedir” (Aktaran:Kara vd.,2016:950).

Türkiye, Suriyeli göçü başladıktan sonra acilen sınırlarını açmış ve savaştan kaçan Suriyelileri kucaklamış, sığınmanın başladığı ilk günden beri açık kapı politikası, sığınmacıların temel ihtiyaçlarının karşılanması ve geri göndermeme ilkelerine sıkı sıkıya bağlı kalmıştır. Ülkemiz iç savaş mağdurlarının korunmasında tarihsel bir görev üstlenmiştir (TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu 2018). İlgili kurum ve kuruluşların ani gelişen kitlesel akın karşısında hazırlıksız olmaları, kısa bir süre sonra dönüş yapılacağı düşüncesi sorunu büyütürken çözümü zorlaştırır da hızlı karar almaya ve çözümün bir parçası olmaya zorlamıştır. Nitekim barınma, eğitim, sağlık gibi temel insani konularda hızla gerekli tedbirler alınması gerekmektedir. Kamu kurumları, özel kuruluşlar, ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütleri kendi alanlarında gerekli düzenleme ve faaliyetler yapmaya başladı. Sığınmacıların ne zaman döneceklerinin belirsizliği, hızla artan göçmen sayısı, eğitim almamış bir neslin ülke topraklarında ki varlığı eğitim gibi bir ihtiyacı çözülmeyi bekleyen elzem bir sorun haline getirmiştir. “Türkiye’nin yabancı uyruklu çocuklar konusunda üstlendiği sorumluluk yalnızca büyük değil aynı zamanda karmaşıktır da. Yetişkinler için yeterli sayılabilecek düzenlemeler, çocuklar için hem hukuki hem de insani açıdan yeterli olmayabilmektedir. Onların, yetişkinlerden daha fazla ve daha “özel” bakım ve ilgi biçimlerine ihtiyaçları vardır. Dolayısıyla barınma, beslenme gibi temel insani ihtiyaçların yanı sıra, eğitim, psikolojik destek, meslek edindirme, uyum gibi konularda da destek görmeye ihtiyaçları vardır” (Öztürk vd., 2017a:23). Sığınmacıların sosyal uyumlarını arttırmak için gerekli olan bu faaliyetler sığınan insan sayısı göz önünde tutulduğunda bir hayli önemlidir. Öğrenim çağında olan yaklaşık 1 milyon çocuğun sosyal uyumunu sağlamada en önemli konu çocuğun eğitimidir.

Eğitimin amacı, bilgi seviyesi yüksek hem bireysel hem de evrensel bir kültüre sahip, sağlıklı bir toplum yetiştirmektir. Eğitim, toplumda değişimlerden sorumlu olması nedeniyle değişime diğer sistemlerden önce uyum sağlamak durumundadır. Bir ülkenin refah ve mutluluğu; o ülke insanların nitelikli ve sürekli bir eğitim almaları ve bununla kazandıkları bilgi, beceri ile ekonomik büyümeye yapabilecekleri katkıya bağlıdır. Bunun için, sosyo - ekonomik gelişmenin en önemli

itici gücü ve verimlilik artışının en önemli unsuru, toplumun eğitim düzeyidir (Çakmak, 2008).

Ülkemizde zorunlu eğitim ilkokulla başlar ve sınıf öğretmeni bu eğitim kademesinin öğretmenidir. Senemoğlu' na (2003) göre sınıf öğretmeni, bireyin bilişsel ve psikososyal gelişiminde can alıcı öneme sahip olunan bir dönemde çocukları etkileyerek gelecek nesillerin bilişsel gelişimlerini besleyen; bireyin kendine, topluma ve kendi dışındaki dünyaya karşı tutumlarının çerçevesini çizen ve şekillendirmeye başlayan; gelecek nesillerin yaşama biçimini büyük ölçüde etkileyen iletişim, araştırma, analitik düşünme, problem çözme, yaratıcılık ve estetik becerilerinin gelişimini hızlandıran kişidir (Aktaran: Genç, 2005) şeklinde tanımlanmıştır.

Sınıfında Suriyeli öğrencisi olan onu hayata hazırlayacak, Türk vatandaşı ve hatta dünya vatandaşı olmasını sağlayacak kişi olan sınıf öğretmenin Suriyeli öğrenci ile ilgili algısı önemlidir. Aykırı (2017) sınıf öğretmenlerinin Suriyelilerle ilgili çoğunluğunun olumlu ilişkiler kurduklarını, bu ilişkiyi empati kurarak ve sevgi değerleri üzerinden inşa ettiklerini ifade etmiştir. Ayrıca olumsuz ilişkilerin yaşanmasında ki temel faktöründe dil farklılığı olduğunu belirtmiştir. Tamer' e (2017) göre de farklı anadilde yetişen öğrencilere eğitim vermiş, ağırlıklı olarak Kürt kökenli vatandaşlarımızın yaşadığı yerde görev yapmış öğretmenlerin bile Suriyeli öğrencilerle ilgili yetersiz kaldığına ilişkin çalışmalar olduğunu belirtmiştir. Hal böyleyken öğretmen öğrencisini ne olarak algılamakta, neye benzetmekte ve niçin benzetmekte sorularının cevabı büyük önem taşımaktadır.

Algı Türk Dil Kurumu (TDK) güncel sözlükte “ Bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak ” (TDK,2018) olarak tanımlanmaktadır. Metafor ise kavramsal dünyamızın resimleri, bilinmeyeni bilinenle ifade etmek olarak tanımlanmaktadır (İnam, 2008). Bu algının tespitinde kullanılacak olan metaforlar çözülmesi gereken sorunların daha iyi anlaşılmasına, çözümüne yönelik politikalar üretilmesine fırsat tanıyabilir.

1.2. Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesi “ sınıfında Suriyeli öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin metafor algıları nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Alt problemler ise aşağıda madde halinde yazılmıştır.

1. Sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilere ilişkin algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadır?
2. Sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilere ilişkin geliştirdikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin algılarını hangi metaforlarla ifade ettiği ve ortaya çıkan metaforların hangi kavramsal kategoriler altında toplandığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

1.4.Araştırmanın Önemi

Sınıf öğretmeni, eğitimin girdisi olan çocuğun –ülkemizde- zorunlu eğitim çağında karşılaştığı ilk öğretmendir.Eğitim sistemi sınıf öğretmeninden mühendislik yapmasını beklemektedir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’ a (1973) göre öğretmen “ devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği” olarak ifade edilmektedir.Öğretmenin başlıca çalışma alanı olan okul çocukların sosyalleştiği, fiziksel, bilişsel ve sosyal süreçlerinin geliştiği, sosyal kuralların öğrenildiği, özellikle mülteci çocukların topluma dâhil olma fırsatı edindiği en önemli kurumlardır (Holloway ve Valentine, 2000; Frater-Mathieson, 2004; Sabah, 2007; Boyden, 2009, Aktaran: Şeker ve Aslan, 2015).

Algı yaşananların bilinçlenerek kayıt altına alınmış halini kıyaslar yoluyla ortaya koyuş şeklimizdir.Bu algıyı öğrenmede kullanılan yöntemlerden biri de metaforlardır.Dilimizde tam karşılığı olamasa da mecazlar diye de isimlendirilmektedir.Mecazlar Yıldırım ve Şimşek (2016)’ e göre insanın çevresini tanımasına, deneyimlerine anlam kazandırmasına, gerçeği süzüp basit bir şekilde tanımlamasını sağlamaktadır.Metaforlar işin içyüzünü görmemizi sağlaması güçlü yönü olarak nitelendirilir.Fakat kısmi algılara da sebep olmasıyla zayıf yönü ortaya

çıkılmaktadır. Metaforlar görmenin yollarını açtığı gibi görmemenin yollarını da bizlere göstermektedir. Bireyin düşünce şeklinin oluşmasına, yorumlamasına sebep olmakta ve çözüm yollarını, davranış şekillerini belirlemektedir (Kılcan, 2017).

Sınıf öğretmenin yaşadığı tüm deneyimlerin etkisiyle Suriyeli öğrenci ile ilgili oluşan algısı onun tüm davranışlarına etki edebilir. Öğretmenin davranışından sınıfta bulunan tüm öğrenciler direkt veya dolaylı olarak etkilenebilir. Ülkemizde ki öğrenim hayatının ilk yıllarında bulunan Suriyeli öğrencilerle ilgili sınıf öğretmenlerinin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi bu bağlamda büyük önem taşımaktadır. Suriyeli sığınmacılarla ilgili sınıf öğretmeni görüşlerinin yapılacak eğitim düzenlemelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Mevcut durumun ortaya konulması, bakış açısının belirlenmesi, yaşanacak sorunlara veya çözümlere ışık tutması açısından araştırmadan elde edilecek bulgular bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Ayrıca alan yazına geçmiş sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin metafor algılarının incelendiği çalışma olmaması araştırmanın önemini arttırmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırma için kullanılan veri toplama aracı ve ulaşılan örneklem araştırmanın amacına ulaşmayı sağlayacak yeterli nitelik ve niceliğe sahiptir.
2. Araştırmaya katılan öğretmenler veri toplama araçlarına içtenlikle ve dürüstçe yanıt vermişlerdir.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma Konya ili merkez Karatay, Meram, Selçuklu ilçelerinde rastgele seçilmiş resmi ilkokulların, sınıfında Suriyeli öğrencisi olan ve araştırmaya gönüllü şekilde katılmak isteyen sınıf öğretmenleriyle,
2. 2017-2018 Eğitim – öğretim yılında toplanan verilerle,

3. Araştırmacının hazırladığı veri toplama aracında yer alan kişisel bilgiler bölümün elde edilen demografik bilgiler ile,

4. Suriyeli öğrenci kavramına ilişkin yüklenen anlamları ölçmek için hazırlanan anket formu ile sınırlıdır.

1.7. Araştırmanın Tanımları

Suriyeli öğrenci: Suriyeli olup, ülkemiz ilkokullarında eğitim – öğrenim gören öğrenci.

Algı: Öğrenme ve tecrübeyle elde ettiklerimizin anlamlı çıktısı. TDK Güncel Türkçe Sözlükte “bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak” olarak ifade edilmektedir.

Metafor: TDK Güncel Türkçe Sözlüğünde “ mecaz ”, mecaz ise “ Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma “ olarak tanımlanmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1.KAVRAMSAL VE HUKUKSAL ÇERÇEVE

Göç olgusu son dönemde sosyal ve ekonomik bir olgu olmanın çok ötesine geçerek siyasi bir anlam kazanmış, ülke politikalarının önde gelen konularından biri haline gelmiştir. Göçle gelen çocuğun veya bireyin uyumunu sağlamak için eğitilmesi gerekmektedir. Eğitim ve öğrenim hakkına ilişkin öğrenmeleri İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi, UNESCO Sözleşmesi, Ekonomik - Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi gibi düzenlemelerde bulmaktayız. Bu bölümde araştırmaya ışık tutabilecek kavramlara, hukuki durumun etkilerine yer verilmiştir.

2.1.1Göç

Göç, Uluslar Arası Göç Örgütü' nün tanımında “Bir kişinin veya bir grup insanın uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmesi. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna, mültecilerin, yerinden edilmiş kişilerin, ekonomik göçmenlerin, aile birleşimi gibi farklı amaçlarla hareket eden kişilerin göçü de dâhildir” (IOM, 2013: 22) diye ifade edilmiştir.

Buna mukabil göç kavramı ile ilgili farklı tanımlamalar da yapılmıştır. E. Durugönül'e göre göç yaşadığımız coğrafi ve sosyo-kültürel çevreden ayrılıp başka coğrafi ve sosyokültürel çevreye yerleşilmesi olarak tanımlamıştır (Aktaran: Bozan, 2014).

T.C. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre göç, “Yabancıların, yasal yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını ve Türkiye'den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollara Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını, Türkiye'den çıkışını ve Türkiye'de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı” ifade etmektedir. Bu tanımda belirtildiği üzere göç düzenli ve düzensiz olarak iki farklı şekilde ifade edilmektedir. Bu tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere, insanların zorunlu olarak veya beklentilerini

karşılama için yeni yerlere doğru hareketi sonucunda yaşam koşullarında ve kültürlerinde değişimler gerçekleşebilmektedir. Göç sadece mekânsal bir değişikliği değil toplumsal bir hareketliliği de ifade etmektedir. Ülkelerinde çıkan iç savaş neticesinde Suriyelilerin büyük bir kısmı yürüyerek küçük bir kısmı da çeşitli ulaşım araçlarıyla ülkemize sığınmıştır. Göçün ilk zamanlarında kısa bir süre kalacaklarını düşünmüş bu doğrultuda hareket etmişlerdir. İlk zamanlarda çocukların eğitimine karşı duyarsız kalınmasından, Türkçe kurslarına rağbet edilmemesinden bu husus anlaşılmaktadır.

Güçlü tarihi, kültürel ve komşuluk bağları olan Türkiye Cumhuriyeti bu durumdan etkilenen Suriye vatandaşları için “açık kapı” politikası izlemiştir. Kanun koyucu ve uygulayıcı kurumların da sığınmacıların kısa bir süre kalacakları düşüncesiyle gerekli tedbirler aldıkları söylenebilir. Fakat bugün gelinen noktada yedi yılını dolduran bu göç hareketinde iç savaşta belirsizliğin devam etmesi ne kadar kalacaklarıyla ilgili öngöründe bulunmayı engellemektedir.

Sığınmacıların, hedef olarak seçtikleri ülkelerin göçmen politikaları ile göç edilen ülkelerde yaşayan toplumların yapıları ve göçmenlere karşı tutum ve davranışları tercihte en önemli etkenlerdir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin Suriyeli göçmen sayıları verilerine göre Suriyeli sığınmacı sayısında ülkemizi sırasıyla Lübnan, Ürdün, Irak, Mısır ve Libya takip etmektedir (UNHCR 2018a).

Toplumlar kendilerine yakın buldukları insanlara karşı daha açık ve hoşgörülü olurken, kendilerine uzak insanlara karşı daha mesafeli ve düşmanca bir tutum sergiler. Sosyoloji literatüründe “tür türünü arar” şeklindeki formülasyon, insanların hem kendi grubu hem de yabancı fenomeni karşısındaki tutumunu dile getirmektedir (Canatan, 2013). Ülkemiz, Suriyelilerin göç tercihi için bu formülasyona uygun bir ülke olduğu gibi jeopolitik açıdan da bir zorunluluk olarak görülebilir.

Son yıllarda yoğun bir şekilde yaşanan göç, göç edilen ülkenin gelenekselmiş eğitim anlayışı içerisinde çözülemez bir hal almıştır. Çözüm olarak farklı toplumsal

yapıdaki çocukların bir arada eğitim alabileceği modeller geliştirilmesine sebep olmuştur.

2.1.2.Geçici Koruma

Geçici koruma IOM Göç Terimleri Sözlüğünde “çatışma veya yaygın şiddet ortamlarından kitlesel olarak kaçıp gelen kişilere öncesinde bireysel statü belirleme işlemine tabi tutulmaksızın devlet tarafından geliştirilen düzenleme olarak tanımlanmaktadır” (IOM, 2013: 33).

“Türkiye, Suriye’den gelenleri önceleri “misafir” olarak adlandırıyordu. Ancak gelenlerin sayısı her geçen gün artınca 2001 Avrupa Geçici Koruma Yönergesi’ne başvuruldu ve Ekim 2011’den itibaren Suriyelilere geçici koruma statüsü verildi” (Dinçer vd., 2013: 31). Geçici koruma, bahsi geçen 2001 Avrupa Geçici Koruma Yönergesi’ nin 2. maddesinin a fıkrasında; üçüncü ülkelerden gelen ve kendi ülkelerine geri dönemeyen yurdundan ayrılmaya zorlanmış kimselerin sığınması ya da sığınma tehlikesi durumunda, sığınma sisteminin işleyişini olumsuz biçimde etkilenmeksizin başa çıkamayacağına dair bir riskin bulunması durumunda, ilgili kişilerin ve koruma talep eden diğer kimselerin menfaatleri doğrultusunda bu tür kişilere sağladığı uygulama olarak tanımlanmaktadır (Avrupa Geçici Koruma Yönergesi, 2001:212/14).Sadeleştirilmiş bu tanımdan anlaşılacağı üzere Avrupa Birliği geçici koruma statüsü vermeyi birçok kritere bağlaması, bu statüye çok da sıcak bakmadığı izlenimini vermiştir.

İlk uygulama örneklerine 1970’li yıllarda Asya’da rastlanan bu statü, Yugoslavya’nın parçalanması ve Kosova’da yaşanan çatışmalar sonucu ülkelerini terk eden yaklaşık 1 milyon insanın Avrupa ülkeleri tarafından kabul edilmesi sürecinde uluslararası literatürün bir parçası haline gelmiştir.Avrupa’nın derinden hissettiği bu göç krizi ile hemen hemen aynı dönemde, Irak’ta yaşanan iç karışıklıkların sonucu olarak, Türkiye’ye sığınan yaklaşık 500 bin insanın iltica talebinde bulunması söz konusu statüyü ülke içerisinde de daha ayrıntılı tartışılır hale getirmiştir (Düzkaya, 2016).

Ülkemiz sığınma taleplerinin başlamasından kısa bir süre sonra Ekim 2011 den itibaren geçici koruma statüsü vermeye başlamıştır.Geçici koruma statüsü kazanmış Suriyelilere aşağıda “Geçici Koruma Kimlik Belgesi” diğer adıyla “Yabancı Tanıtma Belgesi” örneğinde bulunan 98 ile başlayan “şahıs no” uygulamasından İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü’nün ortak çalışması neticesinde 99 ile başlayan ‘Yabancı Kimlik Numarası’ uygulamasına geçildi. Suriyeliler bu değişikliği, Göç İdaresi’nin internet sitesine girerek, kendileri yapabilmektedir.Suriyelilerin kayıt altına alınması güvenlik, eğitim ve sağlık gibi bazı hizmetlerden yararlanmalarını kolaylaştırmaktadır.

“Suriyelilere sağlanan geçici koruma şu hallerde sona erdirilebilir:

1. Geçici koruma süresinin sona ermesi,
2. Türkiye’yi kendi istekleri ile terk etmeleri,
3. Geçici koruma statüsü alma nedeninin ortadan kalkması,
4. Ülke güvenliğinin tehlikeye girmesi,
5. Türkiye’deki insan hakları ihlallerine ve şiddet olaylarına karışmak” (Ekşi N.,2012, Aktaran: Dürgen 2015:106) olarak belirtilmiştir.

Kitlesele bir akınlı ölkemize gelen sığınmacılara, bireysel sığınma prosedürleri uygulanamayacak seviyeye gelmiş, bireysel statü belirleme işlemlerini yapmak için pratik ve tamamlayıcı bir çözüm yolu bulmak elzem olmuştur.Geçici koruma rejimi kimlik belgeleri olmayanlar dâhil uluslararası koruma ihtiyacı olan tüm Suriyelilere uygulanmaya başlandı.Kampların içinde veya dışında ikamet eden Suriyelilere uygulanabilir haklar geçici koruma yönetmeliğinde de belirtilmiştir.Bunlar genel olarak sağlığa erişimi, eğitime erişimi, sosyal yardıma erişimi ve iş piyasasına erişimi kapsamaktadır.

2.1.3.Eğitim Çağı

Ülkemiz eğitim – öğretim hizmetlerinden sorumlu kurum Milli Eğitim Bakanlığıdır. Eğitim çağı olarak bakanlığın iş ve işlemlerine yol gösteren, okula kayıt şartlarını belirlediği yönetmelikler vardır. Bunlardan MEB Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde:

- Anaokulu ve uygulama sınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 36 ayını tamamlayan ve 66 ayını doldurmayan çocukların kaydı yapılır.

- Ana sınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 48 ayını dolduran ve 66 ayını doldurmayan çocuklar kaydedilir. Ancak bir grup oluşturabilecek kadar çocuk bulunmayan okullarda 36-47 ay arası çocuklar da ana sınıfına kaydedilebilir.

- İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilir.

- Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları velisinin vereceği dilekçe; 69, 70 ve 71 aylık olanları

ise ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir.

- İlkokul öğrenimini tamamlayan ve kayıtların yapıldığı eylül ayı sonu itibarıyla zorunlu öğrenim çağı dışına çıkmamış öğrencilerin kayıtları ulusal adres veri tabanındaki yerleşim yeri adres bilgileri esas alınarak e-Okul sistemi üzerinden ortaokula yapılır.

- İmam-hatip ortaokuluna kayıtlar velinin başvurusu üzerine ilgili okul yönetimince yapılır (MEB, 2016) denilmektedir.

Yine bakanlığın Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği gereği olarak “

•Ortaöğretim kurumlarına kaydolmak için ortaokulu veya imam-hatip ortaokulunu bitirmiş ve öğretim yılının başlayacağı tarihte 18 yaşını bitirmemiş olma şartı aranır. Yaş şartını taşımayan öğrencilerin örgün ortaöğretim kurumlarına kayıtları yapılmaz.

•Kayıtlar, öğrencinin e-Okul sistemi veya denklik belgesindeki bilgilerine göre yapılır. Adres tespitinde ulusal adres veri tabanı ikamet adres bilgileri esas alınır. Öğrencilerden kayıt için başka belge istenmez (MEB, 2016) denilmektedir.

Tablo – 1: T.C. MEB’ na Bağlı İlköğretim Okullarına Kayıt Olma Yaşı *

YAŞ (AY)	KAYIT OLMA DURUMU	AÇIKLAMA
72 Ay ve üzeri	İlkokul 1.sınıf zorunlu	Başlamayan öğrenciye yasal takip.
69 - 71 ay arası	İlkokul 1.sınıf zorunlu.	Sağlık raporu ile ertelenebilir
66 – 68 ay arası	İlkokul 1. sınıf zorunlu.	Veli dilekçe ile erteleyebilir.
60 – 65 ay arası	İlkokul 1. sınıf isteğe bağlı (veli dilekçesi).	Okulöncesi (anasınıfına) gidebilir.
48 - 59 ay arası	Okul öncesi (ana sınıfı, ana okulu, uygulama sınıfı) giderebilir.	Zorunlu değil.
36 - 47 ay arası	Ana okulu, uygulama sınıfına gidebilir.	Okul öncesi (anasınıfına) gidebilir. Zorunlu değil.

*MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine Göre.

2.1.4.Geçici Eğitim Merkezi

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2014/21 numaralı genelgesi ile koruma talep eden yabancılara yönelik yapılacak eğitim – öğretimden yararlanmaları konusunda yol gösterici ve açıklayıcı bir düzenleme yapmıştır. Genelgede ifade edilen Geçici Eğitim Merkezleri’nin (GEM) kuruluş usul ve esasları, bu merkezlerde uyulması gereken ilke ve işleyiş kısaca ifade edilmiştir.

Bu genelgede; “Kitlesele akından etkilenen il/ilçelerde millî eğitim müdürlüklerine bağlı olarak faaliyet yürütmek üzere valilik oluru ile geçici eğitim merkezi oluşturulacaktır.Bu merkezlerde verilen eğitimin amacı, kitlesele olarak ülkemize akın etmiş yabancı öğrencilerin, ülkelerinde yarım bırakmak zorunda kaldıkları eğitimlerine devam edebilmelerini, ülkelerine döndüklerinde veya

Bakanlığımıza bağılı her tür ve derecedeki eğitim kurumuna geçmek ve eğitimlerine ülkemizde devam etmek istemeleri hâlinde, sene kaybını önleyecek nitelikte olacaktır.Söz konusu faaliyetler, uygulamada birlik sağlanabilmesi amacıyla Bakanlık tarafından özel olarak belirlenecek haftalık ders çizelgeleri ve öğretim programları üzerinden yürütülecektir” denilmektedir (MEB 2014/21: 4).

Geçici eğitim merkezleri Suriyeli mülteciler için kurulan kurumlardır (okullardır). Karşılaşılan bu olağanüstü duruma karşı alınmış hızlı ve etkili bir eğitime kazandırma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu merkezler, kamplarda ve bazı kentsel alanlarda mevcuttur ve değiştirilmiş Suriye müfredatı kullanarak Arapça eğitim vermektedir. Geçici eğitim merkezleri kurulmasında, yönetilmesi ve finansmanının karşılanmasında Sivil Toplum Kuruluşları (STK) öncülük etmiştir.Suriyeli ve Türk STK’ ların dünya eğitim literatürüne kazandırdığı Geçici Eğitim Merkezlerinin geliştirilmesinde Milli Eğitim Bakanlığı ve uluslararası kuruluşlar etkin olmuştur.

2.1.5.Okula Kayıt

Suriyeli bir öğrenci okula veya geçici eğitim merkezine kaydolmak için öncelikle ikamet izni, Geçici Koruma Kimlik Belgesi veya Yabancı Tanıtma Belgesi sahibi olması gereklidir.Geçici koruma kimlik belgesine başvuru yapıldığı fakat belgenin henüz alınmadığı durumlarda öğrenciler “misafir” öğrenci olarak kayıt altına alınabilmektedir.Kimlik belgeleri düzenlendikten sonra okul kayıt statüleri değiştirilmektedir.Bu durumu (Aras ve Yasun, 2016: 4)” GEM yetkilileriyle yaptığımız mülakatlar, öğrencilerin polis müdürlüğünün sağladığı kimlikleri olmasa bile kişisel bilgileriyle ilgili beyanlarına istinaden geçici eğitim merkezlerinde derslere katılabileceklerini belirtmiştir.Ancak, öğrencilerin diploma ya da karnelerini edinebilmeleri için hala kimliklere ihtiyaçları bulunmaktadır” diye ifade etmişlerdir.

Ebeveynler, çocuğun önceki eğitimine ilişkin herhangi bir belgeye (örneğin okul karneleri) sahip değilse çocuğun yerleştirileceği sınıf ebeveynlerle görüşme yoluyla İl Eğitim komisyonu tarafından belirlenmekte; çocukla sözlü mülakattan ve bilgilerini ölçmek için kısa bir yazılı testten geçmesi de istenmektedir.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün yayınlamış olduğu 2014/21 numaralı genelgesinin ardından yabancı öğrencilerin kayıtlarının düzenli ve daha verimli olarak takibi için İngilizce, Arapça ve Türkçe dillerinde Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) kurulmuştur.

YÖBİS ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Yusuf Büyük “Artık Suriyeli öğrencilerin devam durumları, sınavlardan aldıkları notlar sisteme girilmiş olacak.E-okuldan bizim öğrencilerimizi nasıl takip ediyorsak, YÖBİS sisteminde de Suriyeli öğrencileri takip edeceğiz” (Hurriyet, 2014) demiştir.

Ülkemizde bulunan Suriyelilerin 98 ile başlayan geçici kimlik ve 99 ile başlayan oturma izni alan yabancılara verilen numaraların alınmasının kolay hale gelmesinden sonra YÖBİS sistemi terk edilmeye başlandı.Bunun yerine ülkemiz öğrencilerinin kullandığı E-Okul sistemine kayıtları yapıldı.Bu sistemle beraber Suriye vatandaşı öğrenciler ülkemiz öğrencilerinin kolaylıkla erişebildiği notlarını görüntüleme, sınav tarihleri ve devamsızlık süreleri gibi birçok bilgiye kolaylıkla erişmeye başladılar.Ayrıca sınıfında Suriyeli öğrenci bulunan öğretmenlere de tek bir sistem üzerinden not girişi, sınav tarihi girişi, karne görüşü, devamsızlık giriş ve takipleri gibi birçok bilgiye ulaşmaları kolaylaştırılmıştır.Okula kaydı gerçekleşen Suriyeli öğrenciler, ülkemiz öğrencilerinin de yararlandığı eğitim – öğretim, sosyal etkinlikler, taşıma-yemek, karne ve başarı belgesi alabilme gibi tüm imkânlardan eksiksiz yararlanabilmektedir.

2.2.TÜRKİYE’NİN SUNDUĞU EĞİTİM DÜZENLEMELERİ ve POLİTİKALARI

Milyonlarca insan, ne zaman döneceklerini dahi kestiremedikleri iç karışıklık sorunu karşısında, evlerini terk edip komşu ülkelere sığınmak zorunda kaldı. Çocukların bu kriz karşısında en ağır bedeli ödeyen, en ağır yükü taşıyan kesim oldukları aşikârdır.Ülkemizde yaşayan Suriyelilerin orta ve uzun vadede belki de en önemli sorunu çocukların eğitim sorunudur. Eğitim soruna ilaveten fiziksel ve ruhsal sağlıkları, hatta hayatları bile risk altındadır.Tüm insanlığı doğrudan ve dolaylı olarak etkileyecek olan kayıp bir nesil, konuyu tüm insanlık için önemli bir noktaya

getirmektedir. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği gibi uluslararası kuruluşlar bunun yanında ülkemizde bulunan İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, AFAD, Göç İdaresi gibi kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının bir an evvel konunun önemine binaen harekete geçmesi, hızlı ve etkin çözümler bulması elzem olmuştur. Gerekli düzenlemelerin yapılmaya çalışıldığını, gayret gösterildiğini söyleyebiliriz.

“Hak, herhangi bir varlığın, doğal, kanuni veya ahlaki gerekçelerle, sahip olması veya yapabilmesi olağan olan, engellenemeyen “şeyler” olarak tanımlanabilir. İnsan hakkı ise insanın doğuştan “ insan olması nedeniyle” sahip olduğu, tartışmasız, her tür hukuk metninin üstünde yer alan, hiçbir hukuki dayanakla göz ardı edilemeyecek, hiçbir özel durum bahane edilerek çiğnenemeyecek, insanlığın zaman içinde belli başlı kanunlarla ortaklaşa belirlemiş oldukları haklar bütünüdür. Devletlerin kendi iç hukuklarından üstün ve onlardan bağımsızdırlar. İnsan onurunu güvence altına alan bütün haklar insan hakları tanımı içine girer.

Çocuklar, tartışmasız olarak “din, dil, sınıf farklılıkları, etnik ya da dinsel köken” gözetilmeksizin düşünülür. Onlarla ilgili tüm ulusal ya da uluslararası hukuk metinleri, istisnasız “bütün çocuklar” diye başlar. Bununla birlikte, politik ve ahlaki ön kabuller, çocukların, farklı coğrafya ve kültürlerde çarpıcı adaletsizlikler içinde yaşamalarını önleyememektedir. Çocuk işçiler, çocuk gelinler, engelli çocuklar, mülteci çocuklar gibi trajik sınıflamalar bu durumun kanıtıdır.

Çocuk hakları da temel insan hakları bütünü içinde yer almaktadır. Söz konusu hakların belirlendiği belge, 1990 yılında yürürlüğe giren Çocuk Hakları Sözleşmesi olarak bilinmektedir. Türkiye de dâhil olmak üzere 142 ülke ya sözleşme imzalamış ya da onay ve katılma yoluyla Taraf Devlet durumuna gelmiştir” (Öztürk vd., 2017b, 27).

Ülkemiz taraf olduğu 1951 Cenevre Sözleşmesini 28 Temmuz 1951 yılında imzalamış ve 05.09.1961 tarih ve 10898 sayılı ile Resmi Gazetede yayımlamıştır. Tam adı “ Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Sözleşme” si olan anlaşmanın 22.

maddesi gereği taraf devletler mültecilerin eğitimi konusunda vatandaşlarına uyguladığı temel eğitim muamelesinin aynısını sunmakla sorumludur. Bu madde iki fıkradan oluşur:

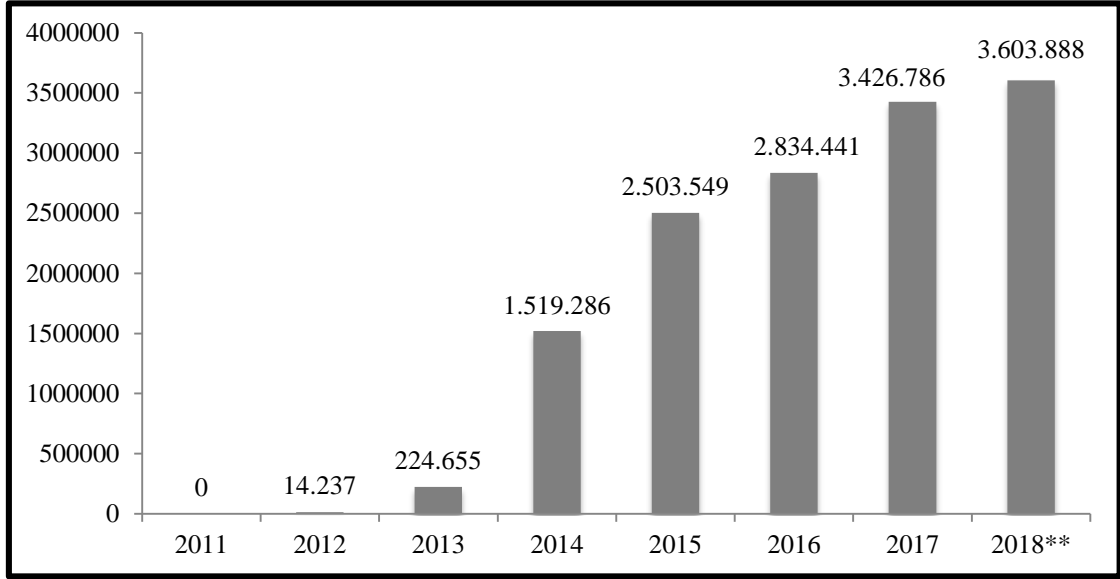
1. Taraf Devletler, mültecilere, temel eğitim konusunda, vatandaşlarına uyguladıkları muamelenin aynısını uygulayacaklardır.
2. Taraf Devletler, mültecilere, temel eğitimin dışındaki eğitim konusunda ve özellikle çalışmalardan yararlanma, yabancı ülke okullarından alınmış eğitim sertifikalarının, üniversite diplomalarının ve derecelerinin tanınması, harç ve resimlerden muafiyet ve eğitim bursları alanlarında mümkün olduğu kadar müsait ve her halde genel olarak aynı şartlar içindeki yabancılara tanınanlardan daha az müsait olmayan şekilde muamele edeceklerdir ifadeleri yer alır.

Taraf olduğumuz anlaşma gereğince devletimizin temel eğitim konusunda sorumluluklarının dışında çalışma, tanınmalar, muafiyetler konusunda da sorumluluklarını düzenlemektedir.

Ayrıca T.C. Anayasası'nın (1982) 42. maddesi uyarınca "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz" ifadesiyle eğitim öğretim hakkı hüküm altına alınmıştır. Ulusal ve uluslararası hukuk normları gereği bu hizmetlerden okul çağındaki göçmen çocukların yararlanmasını sağlaması gerekmektedir. Hukuki normların bu zaruri durum karşısında ülkemiz, tüm zorluklara rağmen eğitim hizmetini sunmaya çalışmaktadır. Hatta eğitimin diğer basamaklarından olan genel yükseköğrenim, meslekî eğitim, çeşitli kurs ve yaygın eğitim alanlarında da mümkün ve müsait olduğu kadar eğitime erişimi de sunmaktadır. Bunlara her yaş kademesi için verilen kişisel, mesleki, dil gelişim kurslarını örnek olarak verebiliriz.

Bu toplu göç dalgasının büyüklüğünü, önemini, işleyişini daha iyi anlamak için istatistikî grafik ve tablolara bakmamız gerekmektedir.

Şekil – 1: Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler *

*Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü İnternet Sitesi İstatistikî Verileri (Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler).

**22.11.2018 tarihi itibarıyla.

Yaşanan olaylar neticesinde resmi olarak geçici koruma kapsamına alınan Suriye vatandaşı sayısını şekil-1 de görmekteyiz. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün (GİGM) 22.11.2018 tarihi itibarıyla ülkemizde 3.603.888 Suriyeli' nin 157.083 kişisi geçici barınma merkezlerinde, 3.446.805 kişiyse geçici barınma merkezi dışında kalmaktadır.Yine GİGM istatistikî verilerine göre Konya 103.132 kişiyle en fazla Suriyeli mültecinin yaşadığı 10. şehirdir.

Erdoğan v.d. (2017) tarafından belirtildiği üzere 17 Şubat 2016'da Ankara'da terör eylemini gerçekleştiren kişinin geçici kimlik kartının olması üzerine geçici koruma statüsü verilmeden önce güvenlik soruşturması yapılması uygulamasına geçilmiş bu durum Suriyeli mülteciler için “ön kayıtlı” adı altında yeni bir kategorinin doğmasına neden olmuştur.Ön kayıt durumunda da 300 bin kadar Suriye vatandaşı olduğu belirtilmesiyle ülkemizde farklı statülerde 3 buçuk milyon Suriyeliden söz edilebilir.

Bu kadar büyük bir göçün bir diğer etkisi de insan psikolojisinedir.Bu konuyla ilgili olarak G.Göhler'e göre, bir göçmenin yaşı, cinsiyeti, göç nedeni, üyesi olduğu toplumsal sınıf, eğitim düzeyi ve kültürel geçmişi ne olursa olsun ve ülkede kalma

süresi ne kadar olursa olsun göçmenlik durumundan dolayı, onun iç dünyasında bir takım değişiklikler meydana gelir(Aktaran:Şahin, 2001). Bu duyguları: yabancılık, yalnızlık, boşluk, özlem, kişilik sorunu, köksüzlük, anadil ve değer yargılarının aşağılanması, kırgınlık, suçluluk, aşağılık ve ön yargı olarak belirtebiliriz (Şahin 2001).

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği gibi uluslararası kuruluşlar bunun yanında ülkemizde bulunan İçişleri Bakanlığı, MEB, AFAD, Göç İdaresi gibi kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının bir an evvel konunun önemine binaen harekete geçmesi hızlı ve etkin çözümler bulması elzem olmuş, gerekli düzenlemeler yapılmaya çalışılmıştır.Örgün eğitim çağında olan, bir an evvel eğitim – öğretim hayatına başlaması elzem hâl almış göçmen sayılarına bakalım.

Tablo-2: Kayıt Altına Alınan Suriyelilerin Yaşlara Göre Dağılımı*

Yaş	Sayı	Yüzde (Yaklaşık) %
0 – 4	574.308	% 16
5 – 9	478.244	% 13
10 – 14	369.070	% 10
15 – 18	289.240	% 8
19 – 90 +	1.893.026	% 53
Toplam	3.603.888	% 100

*Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 22.11.2018 tarihi itibarıyla

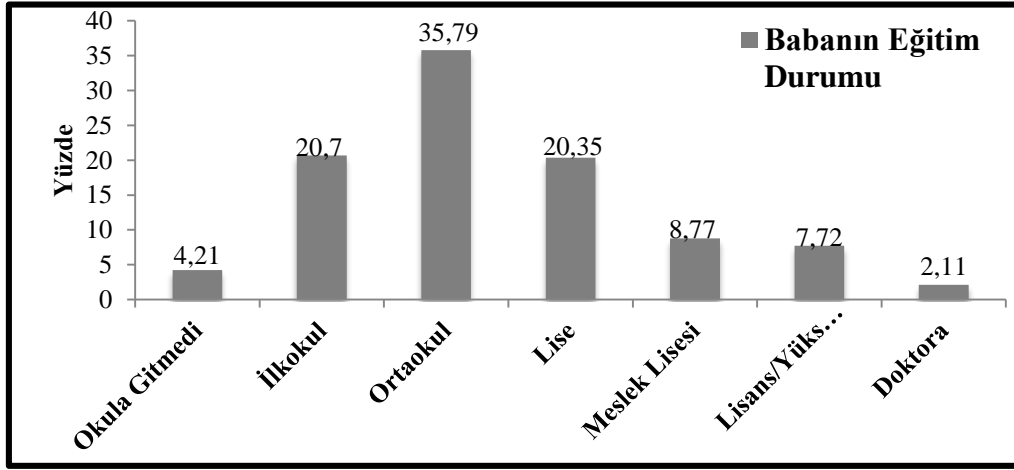
GİGM' nin istatistikî verilerine göre ülkemizde bulunan kayıt altına alınan Suriyeli sayının 1.710.862 (% 47) kişisini 0-18 yaş arası, 1.893.026 (%53) kişisini 19-90 yaş arasında insanlar oluşturmaktadır.

Ülkemiz, eğitim düzenlemelerinde 5-18 yaş arasını örgün eğitim çağı olarak kabul etmektedir. Bu verilerden yola çıkarak ülkemizde yaklaşık olarak temel eğitim çağında 847 bin, Ortaöğretim çağında 289 bin civarı Suriyeli öğrenci bulunmaktadır. Toplamda 1 milyon 136 bin kadar öğrenciye temel eğitim – öğretim hizmeti vermeye çalışmakta ayrıca; yüksek öğrenim ve yaygın eğitim hizmetleri sunmaya çalışmaktadır.Bu haliyle ülkemiz birçok ülkenin kendi öğrenci sayısı kadar sığınmacı öğrenci eğitmek durumunda kalmıştır.Bu durum karşı karşıya kaldığımız eğitim düzenlemelerinin güçlüğünü, ekonomik boyutunu gözler önüne sermeye yetmektedir.

847 bin çocuk için ilaveten 35 bin öğretmen ihtiyacı oluşacağı, bu da yıllık sadece öğretmen maliyeti için 500 milyon dolar civarında ekonomik ihtiyaç demektir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2016).

Bir çocuğun eğitimi ailede başlayıp sosyal çevre ve ülkesinin ona sunduğu imkânlar ölçüsünde devam eder.Özer ve Şirin' in (2012) yaptığı bir saha araştırmasının sonucu olan Şekil – 2 de Suriyeli ailelerin eğitim durumu tespit edilmiştir. Temel hakkından mahrum kalmış bu çocukların geleceği ile ilgili yetkili ve sorumluluk sahibi kişilerin kaygı duyması, önlemler alması gerekli bir hâl almıştır.

Şekil - 2: Suriyeli Ailelerin Eğitim Durumu *

*Kaynak: Özer ve Şirin 2012

Grafikte görüleceği altı yaş üzeri Suriyelilerin eğitim durumu ortadadır. Bu tespitte annenin eğitiminin muhtemelen daha düşük seviyelerde olduğu tahmin edilmektedir.Bu sonuca Suriye' de kadınların eğitime kültürel, bölgesel bakış açısının aşikâr olması sebebiyle varmaktayız.İlgili grafiğe göre araştırmaya katılanlardan sadece %10 gibi bir kısmının yüksek öğrenim gördüğü, %60 gibi bir kısmının ise hiç okula gitmeyen, ilkokul veya ortaokul mezunu olduğu görülmektedir.Ayrıca; Özkarslı' ya (2014) göre bu haliyle ülkemize göç eden Suriyelilerin eğitim durumunun düşük olduğu kanısına varılmıştır.

Kanun koyucu ve yetki sahibi iradenin konuya önemi, büyüklüğü, gerekli ve zorunlu olması sebepleriyle duyarsız kalmadığını fakat geç kaldığını

söyleyebiliriz.Çünkü kapsamlı ve gerekli düzenlemeler göç dalgasının başlamasından üç yıl gibi uzun bir süre sonra yapılmıştır.

Eğitime erişimin düzenlenmesiyle ilgili kapsamlı iki belge bulunmaktadır.

- İçişleri Bakanlığı'nın Ekim 2014 tarihli Geçici Koruma Yönetmeliği
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayımlamış olduğu 2014/21 numaralı Yabancılara Yönelik Eğitime ve Öğretme Hizmetleri Genelgesi.

Geçici Koruma Kanunu Yönetmeliği'nin Eğitim Hizmetleri başlıklı 28. maddesi, yabancıların eğitim faaliyetlerinin geçici barınma merkezlerinin içinde ve dışında MEB'in kontrol ve sorumluluğunda yürütüleceğini belirtmektedir. Ülkemizde temel ve ortaöğretim faaliyetlerini düzenlemeye yetkili tek kurum Milli Eğitim Bakanlığıdır.Bahsi geçen maddeyle sorumluluk belirtilmiş yetki ve düzenleme karmaşasının önüne geçilmiştir.

Fakat Suriyeli çocukların halen küçük bir kısmı eğitim alabilmektedir.Bunun başlıca nedenleri olarak;

- Dil engeli,
- Okula gitmeyen çocuklara erişilememesi,
- Ailelerin Türk okullarına göndermek istememeleri, toplumsal kabulün yeterli seviyede olmaması,
- Okula göndermenin zorunda olmayışı,
- Veri eksikliği (çağ nüfusu, ikamet yeri, öğrenci seviye tespiti gibi),
- Kurum ve kuruluşların eğitim hizmetlerini yeteri kadar sunamaması,
- Sunulan hizmetlere yönelik bilgi eksikliği,
- Ailelerin, maddi imkân eksikliğinden dolayı, çocukları para kazanmak için çalışmaya yönlendirmesi,

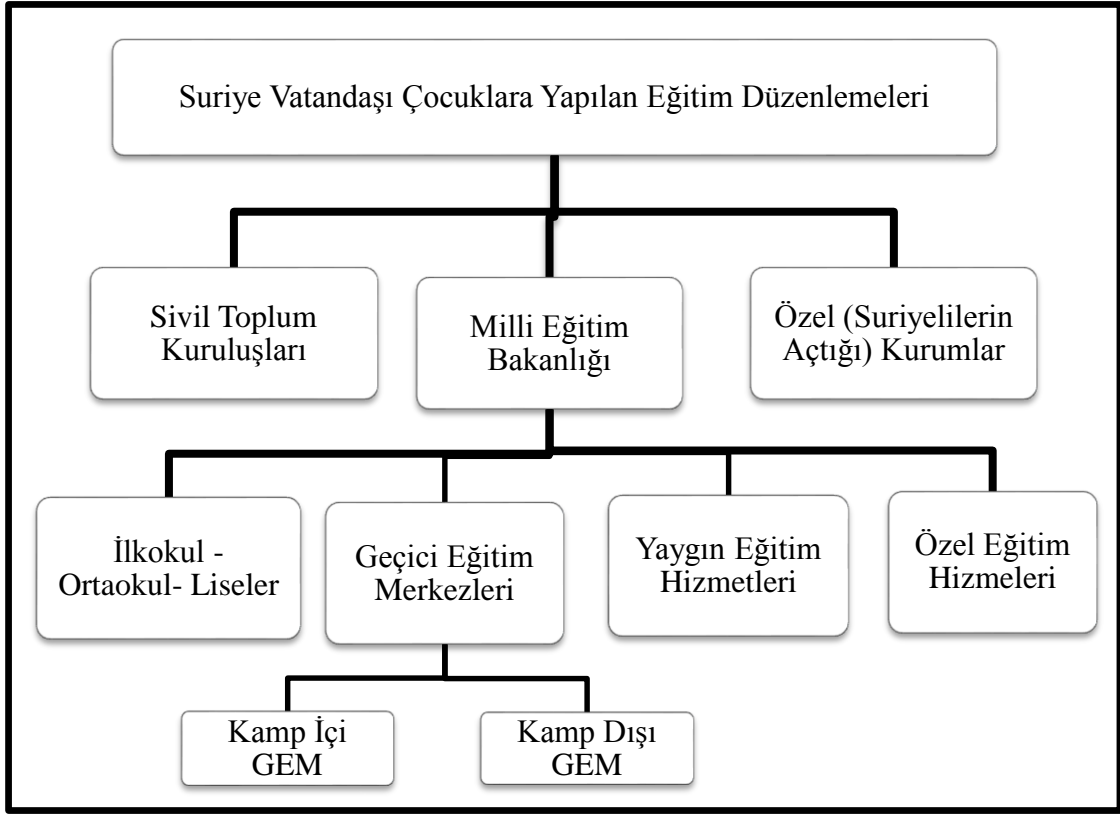
- Suriyeli ailelerin sık sık yer değiştirmesinden kaynaklanan belirsizlikler söylenebilir.

Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ercan Demirci, bakanlık olarak Suriyeli çocuklara eğitim verme konusunda çaba sarf ettiklerini, konuyla ilgili gerekli altyapı çalışmalarının yapıldığını, Geçici Suriye Hükümeti' nin eğitim yetkilileriyle istişare ettiklerini, Suriyeli çocukların geçici eğitim merkezlerinde kendi müfredatına göre ve bakanlığa bağlı diğer okullarda Türk müfredatına göre eğitim alabildiklerine belirtti. Ayrıca Türk Eğitim Sistemi'nin altyapısını Suriyeli misafirler açısından daha işlevsel hale getirebilmek için çaba gösterildiğini belirtmiştir (Demirci, 2016).

Krizin baş gösterdiği ilk zamanlarda, kısa süre sonra geri dönecekleri düşünölen ve buna göre kamp içi eğitim düzenlemeleri yapılan Suriyeliler ile ilgili algı, zaman içinde değişmeye başlamıştır. Erdoğan v.d. (2017) de İstanbul ilçe belediyelerinde “Suriyeliler kalırlar mı, dönerler mi? “ sorusuna %90 oranında kalıcı oldukları görüşü belirtilmiştir.

Çatışma ve savaş ortamının iyileşmemesi sebebiyle beklenenden daha uzun süre kalmalarından ve kamp dışındaki sayıları hızla artmasından dolayı Milli Eğitim Bakanlığı'nı kamp dışı eğitim düzenlemeleri yapmaya mecbur bırakmıştır. Yapılan düzenlemeyle Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PCTES) kapsamında Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretim faaliyetleri için okullarda ve geçici eğitim merkezlerindeki dersliklerde ve açılacak kurslarda görevlendirilecek gerekli şartları taşıyan geçici süreli öğreticilerin seçim ve illere göre yerleştirmesi tamamlanmıştır. Bugüne kadarki yapılan eğitim düzenlemeleri temel başlıklar halinde Tablo-3 de gösterilmiştir.

Tablo – 3: Suriye Vatandaşı Çocuklara Yapılan Eğitim Düzenlemeleri

Tablodan anlaşılacağı üzere verilen eğitimler Devlet Okulları, Suriyelilerin açtığı özel okullar ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2014/21 sayılı genelgesiyle kurulan Geçici Eğitim Merkezleri (GEM).GEM'ler kamp içi ve kamp dışı olarak alt guruplara ayrılmaktadır.Ülkemizde temel eğitim ve orta eğitim faaliyetlerinden sorumlu yegâne kurum olan MEB' lığı sivil toplum kuruluşlarınca ve Suriyeliler tarafından açılan kurumlarda denetim görevinin yerine getirmektedir.

2.2.1.Sivil Toplum Kuruluşları

Suriye vatandaşları için ulusal ve uluslararası STK' lar hukuki - sosyal destek, insani yardım, sağlık, kültür, araştırma, mesleki eğitim ve temel eğitim alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

Uluslararası Mavi Hilal Vakfı, SGDD, Malumat, Yuva Derneği, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV), Malumat Toplum Bilgilendirme Merkezi,

Hayata Destek Derneği, Mavi Kalem Derneği tarafından kurulan çok amaçlı toplum merkezlerinde Suriyeli çocuklara yönelik okul dışı eğitimi de kapsayan çalışmalar yapmaktadırlar. Çocuk Dostu Alanlar, savaş sonrası travma için psikolojik destek ve topluma uyum için Türkçe dersleri vermektedirler. Ayrıca Suriyeli kadın ve erkeklere yönelik kadına karşı şiddet, hijyen gibi konulara ilişkin eğitim, okuma yazma, Türkçe ve mesleki eğitim kursları ve meslek atölyeleri de kurularak hizmete geçirilmiştir (Türk, 2016)

Halkların Köprüsü Derneği, Başak Kültür Sanat Vakfı, Suruç Amara Kültür Merkezi, Malumat, Hamiş Suriye Kültür Evi, Goethe Institute ve Diyalog Derneği HDD, SGDD, TESEV, Uluslararası Af Örgütü, Mazlum-Der gibi STK'lar Suriyeli çocuklara fotoğraf, tiyatro, el sanatları atölyeleri, Suriyeli fotoğrafçı ve ressamların sergileri, Film Festivalleri ile hayata adapte olmaları için hizmet vermiştir (Kutlu, 2015). Farklı STK'ların yaptığı faaliyetleri Tablo – 4' de gösterilmiştir.

Tablo – 4: Sivil Toplum Kuruluşlarının Suriyeliler için Yaptığı Faaliyetler *

Sivil Toplum Kuruluşu	Eğitim alanında	Mesleki Eğitim	Çok Amaçlı Merkez	Kültür ve Sanat Etkinliği	Konferans ve Atölye Eğitimi
Akademi Lisans ve İlmî Araş. Der.					
Bahçeşehir Üniversitesi					
Başak Kültür ve Sanat Vakfı					
Bilgi Çoca					
Bilgi Göç					
Danimarka Mülteci Konseyi					
Halkların Köprüsü Der.					
Hamiş					
Hayata Destek Derneği					
HYD (Helsinki Yurttaşlar Der.)					
İKGV (İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı)					
İHD (İnsan Hakları Der.)					
İzmir Müzisyenleri Der.					
Kırkayak Kültür					
Malumat Toplum Merkezi					
Mavi Kalem Der.					
SGGD (Sığınmacılar, Göçmelerle Day. Der.)					

Uluslararası Mavi Hilal Vakfı					
Yuva Der.					

*Kutlu (2015)' göre.

STK' ların yapmış olduğu eğitim düzenlemelerine örnek verirsek;

Mavi Kalem Derneği bir yılı aşkın bir zamandır Fener – Balat bölgesinde yaşayan Suriyeli kadınlar için gönüllülerin yürütücülüğünde Türkçe dersleri veriyor. Derslere 6-12 yaş arasında 8 çocuk, 19-45 yaş arasında 12 kadın katılmış. Ayrıca, şimdiye kadar iki öğrencinin okullaşma sürecine, MEB'den denklik belgelerinin alınması, geçici kimlik belgelerinin alınması ve devlet okuluna kayıtlarına destek vermişler (Kutlu,2015).

Uluslararası Mavi Hilal Vakfı'nın Kilis'te üç adet çocuk Psikolojik Destek merkezi 1600 çocuğa Suriyeli öğretmenler tarafından müzik, bilgisayar ve resim dersi verilmekte. Ayrıca 1350 çocuğun okuduğu okulun yakıt, elektrik, temizlik ve Suriyeli öğretmenlerin maaşları gibi giderlerini Alman Malteser International' ın sağladığı fonlarla karşıladığı İltica ve Göç Araştırma Merkezi raporunda belirtilmektedir (Çorabatır vd., 2013).

Türkiye Diyanet Vakfı, MEB arasında Katar yardım kuruluşu RAF' ın desteğiyle 4 milyon adet Arapça ders kitabı basılması ve 2016-2017 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde dağıtılmasını içeren protokol imzalandığı belirtilmiştir (Timeturk, 2016). TDV' na bağlı Kadın Aile ve Gençlik Merkezi tarafından "Farkındayım Yanı Başındayım" sloganıyla eğitim çalışmaları düzenleyeceği. Bu çerçevede MEB Hayat boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü arasında işbirliği protokolü imzalandığı belirtilmiş. Protokol kapsamında Türkiye' ye gelen Suriyeli ve yabancı misafirlere yönelik Türkçe dil eğitimi ve meslek edindirme kursları düzenleyeceğini duyurmuştur (Kadın Aile ve Gençlik Merkezi, 2017).

Mültecilerin eğitim sorunlarına yönelik gayret gösteren STK' ların ulaşabildiği Suriyeli çocuk sayısı yaşanan göç olayının sayısal verileri düşünüldüğünde çok yetersiz kaldığını söyleyebiliriz.

2.2.2. Özel (Suriyelilerin Açtığı) Kurumlar:

Ülkelerinden kaçarak yarıda bıraktıkları veya hiç başlamadıkları eğitimi almak isteyen Suriyeliler, özel sektör teşebbüsleri veya farklı merkezlerdeki dernekler vasıtasıyla eğitim hizmeti de almaktadır.Özellikle kalabalık oldukları İstanbul, Hatay, Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis, Ankara, gibi şehirlerimizde bu tür okulların olduğunu söyleyebiliriz.

İstanbul'da Al-Awael Okulu, Esenyurt Suriye Yasemin Okulları, ILAF Suriye Okulu, El Aksa Okulları, Kadimun Suriye Okulu gibi örnekler verilebilir.

Ahaber.com.tr (2015) internet sitesi video haberine göre o tarihte İstanbulda 22 bin Suriyeli öğrencinin 5 bin öğrenci devlet okullarına, 17 bin öğrenciyse Suriyeli Suriyeli dernekler, işadamları ve il milli eğitim müdürlüğünün desteklediği 48 eğitim birimine gittiği belirtilmiştir.Bu okullarda hazırlanan ders çizelgesine göre Suriye müfredatının güncellenmiş hali okutulmakta olduğu ifade edilmiştir. Eğitim – öğretim verilen bu okulların bazıları devlet okulu binasını kullanmaktadır denilmekte.

Gaziantep27.net (2013) haber sitesine göre Gaziantep'in İslahiye ilçesinde açılan bir okul ise daha önceden dersane olan bir apartman dairesinin kiralanmasıyla açılmış.Alnur Suriye okulunda, 350 Suriyeli öğrenci eğitim gördüğü, 10 derslikte sabah ve öğleden sonra olmak üzere iki devre halinde, 17 öğretmen, bir müdür, bir müdür yardımcısı kadrosu ile eğitim verildiği belirtilmiştir.

Açılan okulların büyük kısmının özel okul statüsünde olduğu fakat; öğretmenleri gönüllülük esasına diğer masrafları da hayırseverlerce karşılandığını ifade edebiliriz.Masrafları hayırseverlerce karşılanan bu okulların başlıca sorunu fiziki imkânları yetersizliği ve öğrencilerin ulaşımı olduğu söylenebilir.Öğrenci sayısı ve özel okula öğrenci yollayacak ekonomik durumu olan Suriyeli aile sayısını dikkate aldığımızda ulaşılabilirlik yönünün çok yetersiz kaldığı ifade edilebilir.

2.2.3.Milli Eğitim Bakanlığı:

MEB Suriyeli çocukların eğitimi için sürekli güncellenen ve daha kapsamlı bir halde ele alınan düzenlemeler yaparken alınması gereken tedbirleri de

belirlemeye başlamıştır.Bu konuyla ilgili MEB' in (2016) resmi internet sitesindeki haberde "Türkiye'de yaşayan Suriyeli mülteci çocukların eğitimlerinin sağlıklı bir şekilde devam etmesi amacıyla yeni bir yol haritası belirlendi.2016-2017 eğitim - öğretim yılında, temel eğitim çağındaki (geçici koruma altındaki Suriyeliler, uluslararası koruma altında olanlar ve son dönemde vatandaşlık hakkı almış Türkçe dil becerisi yeterli olmayan) Suriyeli öğrencilerin bakanlığa bağlı resmi ve özel okullara kayıtları konusunda daha kapsamlı çalışmalar yapılarak, Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda valiliklerce alınacak tedbirlere rehberlik etmek üzere yol haritası 81 il valiliğine gönderildi.Çalışmalar kapsamında, göçmenlik statüsüne bakılmaksızın Türkiye'de yaşayan tüm çocukların nitelikli eğitime erişimi için gerekli tedbirlerin alınmasını planlandığı ifade edilmektedir.

Resmi web sitesinin aynı haberinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın almış olduğu tedbirler ve ileriye dönük izleyeceği politikalar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde Göç ve Acil Durum Daire Başkanlığı' nın oluşturulduğu,
- Okul yöneticileri ve personelin farkındalığının artması için hizmet içi eğitim, okul rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin desteği sağlanacağı,
- Fiziki imkânları yeterli geçici eğitim merkezlerinde yeni ilkokullar açılacağı,
- Fiziki imkândan yoksun geçici eğitim merkezlerinde ise en en yakın ilkokul ile ilişkilendirilmiş sınıflar oluşturulacağı, ana sınıfları ve ilkokul birinci sınıflarda MEB müfredatına geçileceği.
- Talep olması ve valiliklerce uygun görülmesi durumunda ise geçici eğitim merkezlerinde ortaokul açılması veya en yakın ortaokul ile ilişkilendirilmiş sınıflar oluşturulması amacıyla MEB müfredatına geçilebileceği,
- Ara sınıflarda da Türk eğitim sistemine uyumu hızlandırmak amacıyla MEB'e bağlı okullara geçiş teşvik edileceği,

- Geçici eğitim merkezlerinde kendi dillerinde eğitimlerini sürdüren öğrencilerin ileriki yıllarda geçiş ve uyumlarını kolaylaştırmak için yoğunlaştırılmış Türkçe dil öğretimine devam etmeleri sağlanacağı,
- Okullarda öğrenimlerine devam eden Suriyeli öğrencilerin isteğe bağlı olarak kendi dillerini ve kültürlerini yaşatmaları amacıyla ders saatleri dışında kendi dillerinde eğitim programları uygulanabileceği,
- Okullarda öğrenci artışına göre norm kadrolar güncellenerek, yeterli öğretmen ataması veya görevlendirmesi eğitim öğretim yılı başlamadan yapılacağı,
- Birinci sınıflarda Suriyeli çocuklara yönelik ilk okuma yazma müfredatı uygulanacağı,
- Diğer sınıf düzeylerinde Türkçe dil becerileri zayıf olan öğrencilere yönelik ise Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünce Halk Eğitim Merkezleri aracılığıyla Türkçe dil kursları düzenleneceği,
- İlkokul veya ortaokul çağında uzun süre eğitimden uzak kaldıkları için akademik beceriler yönünden buldukları sınıf seviyesine göre yetersiz olan öğrencilerin sınıf seviyelerine uyumlarını sağlamak amacıyla okul ve çevre şartları da dikkate alınarak, MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca günlük çalışma saatleri dışındaki zamanlarda, hafta sonu, yarıyıl ve yaz tatilinde Türkçe başta olmak üzere ihtiyaç duyulan derslerde yetiştirme kursu ve programları açılabilceği,
- Söz konusu çalışmalarda görev alan öğretmenlerin ek ders ücretleri, MEB yönetici ve öğretmenlerinin ders ve ek ders saatlerine ilişkin kararın 8'inci maddesinde yer alan hükümlerine göre değerlendirileceği,
- Öğrencilerin Türkçeyi yaşayarak öğrenmeleri için Türkçe dil becerisi zayıf olan öğrencilerin sınıflara dengeli dağıtılmasına özen gösterilerek, diğer akranlarıyla kaynaşmaları sağlanacağı,

- Suriyeli öğrencilerin okullaşma oranlarının artırılması için yatılı bölge ortaokullarındaki boş kapasitenin kullanılması hususunda valiliklerin yerel imkânları değerlendirmeleriyle, il ve ilçe yatılılık komisyonlarınca bu öğrenciler pansiyonlara dengeli bir şekilde yerleştirilebileceği,
- Suriyeli çocukların yatılı yerleştirileceği yatılı bölge okullarının, çocukların ailelerinin buldukları şehirde olmasına dikkat edilecek ve gerekli sosyal ve kültürel uyum süreci de göz önünde bulundurularak, çocukların kaynaştırılmasına özen gösterileceği belirtilmiştir.

Yine Setav web sitesinde belirtilen haberde bakanlık Müsteşar Yardımcısı Yusuf Büyük, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfında (SETA), "Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi" konulu panelde "Ücretli olarak çalıştırılan Suriyeli öğretmenlerin, çalışma izinlerinin çıktığını bildiren Büyük, bu öğretmenlerle ilgili kriterlerin de belirleneceğini kaydetti. Suriyeli çocukların okullaşması için yeni okullar inşa edeceklerini, okullara giden öğrencilerin ailelerine şartlı eğitim yardımı yapacaklarını ve taşınmalı eğitim için proje geliştireceklerini ifade eden Büyük, geçici eğitim merkezlerinin de Avrupa Birliği Fonun' dan bütçelendirileceğini " ifade etmektedir (SETAV, 2016).

Ayrıca MEB ülkemizde cereyan eden göç dalgalarında öğrencilerin iş ve işlemleri yürütmek, eğitim olanaklarının artırılması, geliştirilmesini kurumsal olarak yürütmek adına Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde "Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı" nı kurmuştur (MEB, 2016).

Yapılan açıklamalar ve alınan kararlar doğrultusunda sorunun tespitinin yapıldığı, etkili olacağı düşünülen kararlar alındığı, uygulamaya geçmek için gerekli hazırlıkların yapıldığını belirtebiliriz.

SETAV' nın (2017) MEB' ten aldığı veriler doğrultusunda 2014 yılında 230 bin civarı olan okullaşan çocuk sayısı 2015 yılında 311 bin, 2016 yılında 496 bin sayısına ulaştığı görülmüş. Aynı veriler doğrultusunda 2017 yılı tahmininin 550 bin civarında olması hedeflendiği belirtilmiştir. Son tahlilde Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz MEB (2018) resmi internet sitesi haberinde 976 bin 200 eğitim çağında

Suriyeli öğrenci olduğu, bunlardan 608 bin 84'ünün eğitime erişiminin sağlandığını belirtmiştir. Bu haliyle MEB' lığı daha önceki hedeflediği okullaşma oranını yakaladığını belirtebiliriz. Aşağıda Tablo-5 de 2014-2015 yılından itibaren eğitime erişimi sağlanan Suriyeli sayıları gösterilmiştir.

Tablo – 5: Yıllara Göre Ülkemizde Eğitime Erişimi Sağlanan Öğrenci Sayıları*

Yıllar	Resmi Okul Öğrenci Sayısı	Geçici Eğitim Merkezi (GEM) Öğrenci Sayısı	Çağ Nüfusu	Okullaşma Oranı
2014-2015	40.000	190.000	756.000	%30
2015-2016	62.357	248.902	834.842	%37
2016-2017	201.505	291.039	833.039	%59
2017-2018**	384.245	224.457	976.200	%62,35

*MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Mayıs 2018 verileri.

**21.05.2018 YÖBİS ve E-Okul verileri toplamı, 9.636 Açık okullar dahil.

AB' nin Türkiye' deki Mülteciler İçin Mali Yardım fonu (FRIT) çerçevesinde Dünya Bankası desteği, AFAD koordinasyonu ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğinde yürütülen “Eğitim Altyapısının Güçlendirilmesi” projesi kapsamında 12 ilde 56 betonarme eğitim tesisinin yanı sıra 21 ilde 60 prefabrik, 155 betonarme okulların 2019-2020 eğitim-öğretim yılında hizmete geçirmeyi hedeflediği belirtilmiştir (Hürriyet.com.tr.,2018).Fiziki altyapısına ilaveler yapan, gerekli kanun ve yönetmeliklerde düzenlemeler yapan MEB' lığı sorunu içerik yönüyle de ele almak zorundaydı.Bütünleştirici eğitimi hedef alarak üstesinden gelinebilecek sorunlar karşısında başta içerikle ilgili en önemli ele alınması gereken konuların “uyum” ve “dil sorunu” olduğu tespitinden yola çıkıldı.

Bu bağlamda AB ile yürütülen projelerden biriside ismini daha öncede dile getirdiğimiz PICTES projesidir.Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi olan proje MEB ile AB Türkiye Delegasyonu arasında “ Türkiye' deki Mülteciler İçin Mali Yardım Programı (FRIT) anlaşması çerçevesinde Suriyelilerin eğitim sistemimize entegrasyonunu MEB vasıtasıyla

destekleyen bir projedir. 03.10.2016 yılında başlayan hibe programı 2 yıl ile sınırlandırılmıştır.Proje kapsamında eğitimin paydaşlarına;

- Türkçe Dil Eğitimi,
- Arapça Dil Eğitimi,
- Telafi Eğitimi,
- Destekleme Eğitimi,
- Taşıma Hizmeti,
- Kırtasiye, Ders Kitabı ve Giyim Yardımı,
- Farkındalık Faaliyetleri,
- Eğitim Materyali Satın Alınması,
- Türkçe Dil Sınav Sistemi,
- Rehberlik ve Danışmanlık Faaliyetleri,
- Okul ve GEM' lere Güvenlik ve Temizlik Personelinin Sağlanması,
- Eğitim Ekipmanlarının Sağlanması,
- Öğretmen Eğitimleri,
- İdari ve Diğer Personel eğitimleri,
- İzleme ve Değerlendirme gibi desteklerinde bulunuldu (PICLES 2018).

Ayrıca MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü PICLES projesi kapsamında “ Destekleme Eğitimi” başlatmış, 2017 uygulama kılavuzu yayımlamıştır. Bu kılavuzda yer alan bilgilere göre:

- 2017-2018 Eğitim-öğretim yılında 9 aylık sürede tamamlanacağı,
- 23 ilde (Adana, Adıyaman, Ankara, Antalya, Batman, Bursa, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Kocaeli, Konya, Malatya, Mardin, Mersin, Osmaniye, Sakarya, Siirt, Şanlıurfa) açılacağı,
- 3-10. Sınıf seviyesinde öğrenim gören belirli derslerden akademik başarısı düşük, sınıf tekrarına kalmış, akademik desteğe ihtiyaç duyan Suriyeli öğrencilere yönelik olduğu.
- Hafta içi 8 veya cumartesi 4 saat, Pazar 4 saat toplam 8 saat olacak şekilde planlanabileceği.
- En fazla 20 en az 10 kişilik sınıflar olacak şekilde planlanacağı belirtilmiştir (PICTES 2017).

Yine MEB' e bağlı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün İzleme Değerlendirme Raporuna (2017) göre “Örgün Eğitim Dışında Kalmış Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Çocuklara Yönelik Hızlandırılmış Eğitim Programı Projesi” ile 3-6 yıl örgün eğitim çağı dışında kalmış 10-18 yaşları arasında ki çocukların eğitim sistemine entegre olma sürecini hızlandırmayı amaçlamıştır. Bu bağlamda Eğitim Geliştirme Derneği ile Suriyeli eğitim uzmanları telafi materyali hazırlamış, geliştirilmiş, eğitici eğitimleri gerçekleştirilmiş, eğitim programına katılımı sağlamak için tespit ve analiz formu hazırlanmıştır. Proje kapsamında 50 bin Suriyeli çocuğun örgün eğitime entegre edilmesi hedeflenmiştir.

2.2.3.1. İlkokul – Ortaokul - Liseler

Ülkemiz devlet okullarında temel eğitim üç kademedен oluşmaktadır. 1.2.3.4. sınıfları kapsayan ilkokul, 5.6.7.8. sınıfları kapsayan ortaokul ve 9.10.11.12. sınıfları kapsayan lise şeklinde düzenlenmiştir. Geçici koruma kimlik belgesi ya da yabancı tanıtma belgesi veya ikamet izniyle birlikte ikamet yerinin bulunduğu devlet okullarına kayıt yaptırabilmektedir.

Bu konuyla ilgili Mülteci Hakları Merkezi'nin (MHM 2017) hazırlamış olduğu Sorular ve Yanıtları broşüründe kayıt usulleri her ildeki İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde tesis edilen İlçe Eğitim Komisyonu tarafından belirlenmektedir; ancak genel olarak beraberinizde çocuğunuzun daha önceki eğitim seviyesini gösteren belgeler varsa bunu kayıt sırasında sunmak gerektiğini. Böyle bir belgenin olmaması halinde İlçe Eğitim Komisyonu mülakata ya da sözlü veya yazılı sınava dayalı bir seviye tespitinde bulunacak ve gerekli yönlendirme ve yerleştirmeyi bu değerlendirmeye göre gerçekleştireceği ifade edilmektedir.

Aynı broşürde çocuğun henüz uluslararası koruma başvuru sahibi kimlik belgesi veya yabancı kimlik numarası bulunmuyorsa da okula kaydın mümkün olduğu, bu durumda çocuğun "misafir öğrenci" olarak kaydedileceği ifade edilmiştir. Yabancı kimlik numarasının yer alacağı uluslararası koruma başvuru sahibi kimlik belgesini aldıktan sonra çocuğun okuldaki statüsü "aktif öğrenci" olmakta ve Türk vatandaşı öğrencilerle aynı haklardan yararlandığı ifade edilmektedir. Devlet okullarında eğitim ücretsizdir ve Türkiye'deki müfredata uygun bir şekilde yapılmakta olduğu, ayrıca devlet okullarında okuyan öğrenciler başarı koşullarını yerine getirmeleri durumunda diploma alabilecekleri belirtilmiştir.

Böylece devlet okulunda okumak isteyen Suriyeli öğrenciler, Türkiye'deki çocuklara sunulan her türlü eğitim hizmetinden faydalanabilmekte ve Türkiyeli akranları ile birlikte eğitim alabilmektedir. Suriyeli öğrencilerin eğitim sistemimize her geçen gün hızla dâhil olduğunu, bununla ilgili gerekli düzenlemelerin yapıldığını belirtebiliriz.

Ancak konu ile ilgili araştırmalara İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2015; HRW, 2015' e bakıldığında "teorik olarak devlet okuluna gitmesinin önünde engel bulunmayan Suriyeli çocukların tercihlerinin devlet okullarından ziyade geçici eğitim merkezleri olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeninin ise geçici eğitim merkezlerinde eğitim dilinin Arapça ve müfredatın ise Suriye müfredatı olmasıdır. Ayrıca devlet okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin tavır ve davranışlarının da bu durumu etkilediği ifade edilmiştir" (Aktaran: Emin, 2016:19).

Emin (2016) MEB' in bu durumun farkında olduğunu, devlet okullarındaki idareci, öğretmen, öğrenci ve hatta velilere uyum programları uygulamaya başladıklarını ve bu uygulamanın olumlu sonuçlar doğurduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Suriyeli çocukların genelde Türkiye toplumuna özelde ise Türk Eğitim Sistemi' ne uyumlarını kolaylaştırmak adına okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf derecesindeki öğrencilerin devlet okullarına nakledilmesi yönünde çalışmalar başlattıklarını vurgulamıştır. Zaten bu denge son yıllarda değişmiştir. Gerek sunulan imkânlar, gerekse seminer ve eğitim almış öğretmen, idareciler daha bilinçli hale gelmiştir.

2.2.3.2. Geçici Eğitim Merkezleri (GEM):

Kitlesel akından etkilenen il/ilçelerde millî eğitim müdürlüklerine bağlı olarak faaliyet yürütmek üzere valilik oluru alınmak şartıyla geçici eğitim merkezleri kurulmasına karar verilmiş. Bu merkezlerde verilen eğitimin amacı, kitlesel olarak ülkemize akın etmiş yabancı öğrencilerin, ülkelerinde yarım bırakmak zorunda kaldıkları eğitimlerine devam edebilmelerini, ülkelerine döndüklerinde veya Bakanlığımıza bağlı her tür ve derecedeki eğitim kurumuna geçmek ve eğitimlerine ülkemizde devam etmek istemeleri hâlinde, sene kaybını önleyecek nitelikte olacaktır. Söz konusu faaliyetler, uygulamada birlik sağlanabilmesi amacıyla Bakanlık tarafından özel olarak belirlenecek haftalık ders çizelgeleri ve öğretim programları üzerinden yürütüleceği MEB (2014/21) de ifade edilmektedir.

Bahsi geçen genelgede, geçici eğitim merkezinde;

- “Türk devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, güvenliğine ve menfaatlerine aykırı, Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerleri aleyhinde eğitim-öğretim yapılamaz.” ilkesine uyulacağı
- Yaygın eğitim kurumları aracılığı ile talep gören alanlarda, imkânlar ölçüsünde yaygın eğitim kursları ve kurs dışı faaliyetleri açılacağı, öğretmen ve usta öğretici görevlendirileceği belirtilmektedir.

- Oluşturulacak il komisyonunun Türkçe dersleri için Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı alan öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve yabancı dil dersi öğretmenleri arasından görevlendirme yapabileceği ifade edilmiş.
- Yürütülen eğitim faaliyetinde ihtiyaç duyulan materyallerin temin edilmesi hususunda paydaşlarla iş birliği içinde Bakanlık talimatları doğrultusunda gerekli tedbirler alınacaktır” denilmektedir.

Kayıt kabul için 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslar Arası Koruma Kanununun da belirtilen; Kısa dönem ikamet izni, aile ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni, insan ticareti mağduru ikamet izni şeklindedir.İzinlerinden birine sahip olmayı veya kanununun 20. maddesinde belirtilen ikamet izninden muaf olanları veya Geçici Koruma altına alınanlar arasında “Yabancı Tanıtma Belgesi” olma şartı arandığı belirtilmiştir.

Bu merkezlerde gönüllü olarak destek olan yabancılara, MEB tarafından Arapça ve Türkçe hazırlanacak Etik Sözleşme imzalatılacağını ve çalışmalarında söz konusu sözleşmede yer alan taahhütlere uygun davranmaları sağlanması gerektiği belirtilmiştir.Geçici Eğitim Merkezleri kamplarda ve bazı kentsel alanlarda mevcuttur ve değiştirilmiş Suriye müfredatı kullanarak Arapça eğitim vermektedir.MEB’ nin ilgili birimlerinin tespit ettiği Geçici Eğitim Merkezi haftalık ders çizelgesini Tablo-6 da görebiliriz.

Tablo – 6: Geçici Eğitim Merkezleri Haftalık Ders Çizelgesi

DERSLER		SINIFLAR											
		İLKOKUL			ORTAOKUL				LİSE				
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
ZORUNLU DERSLER	TÜRKÇE	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
	ARAPÇA	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	MATEMATİK	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	HAYAT BİLGİSİ	3	3										
	FEN BİLİMLERİ			3	2	2	2	2					
	DİN KÜLT. ve AHL.BİL.			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	GÖRSEL SANAT	1	1	1	1	1	1	1					
	MÜZİK	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

	OYUN ve FİZİKİ ETK.	2	2	2									
	BEDEN EĞT.ve SPOR				2	2	2	2	2	2	2	2	
	TRAFİK GÜV. / İLK YARDIM			1					1	1	1	1	
	SERBEST ETKİNLİKLER	2	2										
	REHBERLİK ve KARİYER							1					
	FİZİK								2	2	2	2	
	KİMYA								1	1	1	1	
	BİYOLOJİ								1	1	1	1	
	SAĞLIK BİLGİSİ								1	1	1	1	
	ZORUNLU DERSLER TOPLAMI	30	30	30	27	27	27	28	30	30	30	30	
SEÇMELİ DERSLER	KUR'AN-I KERİM (4)				1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	
	HZ.MUHAMMED'İ HAYATI (1)				1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	
	YAB. DİL (Bak. Kur. Kararı) (4)				1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	
	ZEKÂ OYUNLARI (1)				1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)					
	DRAMA (1)				1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)					
	OKUMA BECERİLERİ (1)				1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)					
	MATEMATİK UYG. (1)				1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)					
	BİLİM UYGULAMALARI (1)				1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)					
	TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI (4)									1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
	DİKSİYON ve HİTABET (1)									1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
	SEÇİLEBİLECEK DERS SAATİ SAYISI				3	3	3	2	5	5	5	5	
	TOPLAM DERS	30	30	30	30	30	30	30	35	35	35	35	

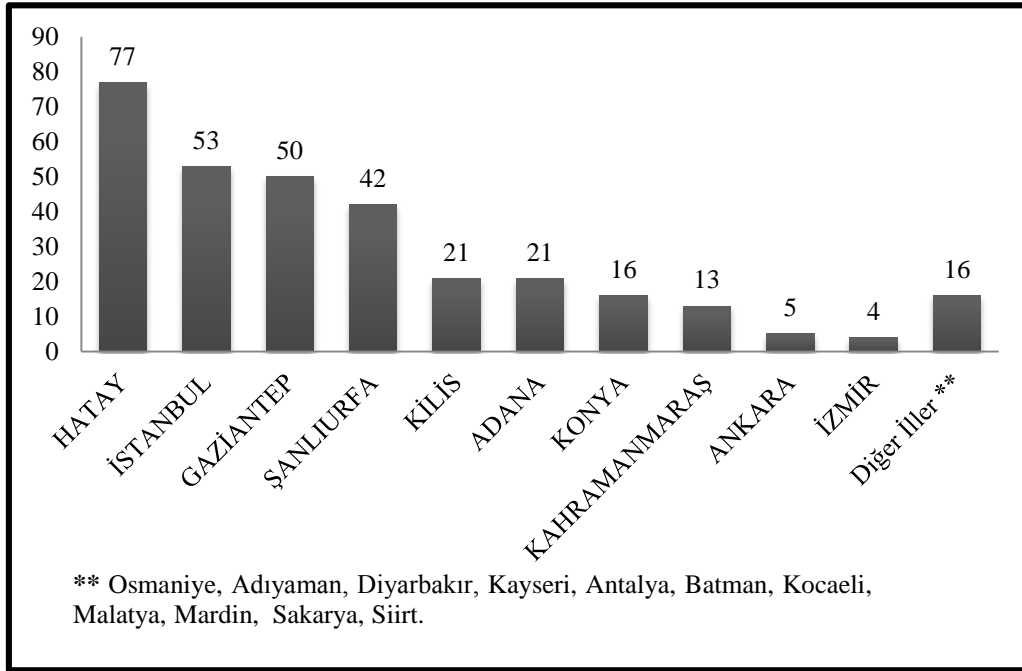
UNHCR' nin hazırladığı Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler Sıkça Sorulan bilgilendirmesinde şu hususlara dikkat çekilmiştir.

- Çocukların kabul edileceği sınıfları il komisyonunun belirleyeceği,
- Suriye' de bitirdiği eğitim düzeyini gösteren resmi belgelere yapılacağı,
- Resmi belge bulunmaması durumunda mülakat veya kısa bir değerlendirme yapılabileceği,
- 2016/2017 Eğitim Öğretim yılından itibaren Türk müfredatına göre derslere katılmak

- Okula kayıt için Türkçe konuşmasına gerek olmadığı belirtilmiştir (UNHCR,2017a).

Geçici eğitim merkezlerinde Suriye Ulusal Koalisyonu Yüksek Eğitim Komisyonu tarafından tasarlanan, Türk Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da düzenlenen bir eğitim müfredatı kullanmaktadırlar (Aras ve Yasun, 2016). Özellikle göçmen sayısının yoğun olduğu illerde açılan GEM'lerin illere göre sayıları Şekil – 3 de gösterilmiştir.

Şekil –3: İllere Göre Geçici Eğitim Merkezi Sayıları *

*MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı Mayıs 2018 verilerine göre

Veriler ışığında Hatay'ın 77 adet ile en fazla sayıda GEM'in olduğu ilimiz olduğu söyleyebiliriz. Suriye sınırımıza yakın bölgelerdeki Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Adana, Kahramanmaraş, Osmaniye, Adıyaman, Diyarbakır, Batman, Malatya, Mardin, Siirt şehirlerde yoğunlaştığını görmekteyiz. Toplamda 318 adet GEM olduğunu, bunlardan 90 tanesinin diğer kurumlara, 228 âdetinin MEB bağlı olduğunu söyleyebiliriz.

MEB Müsteşar Yardımcısı Ercan Demirci' nin açıklamaların da GEM'lerinin 3 yıl içerisinde misyonunu tamamlayacağı, bu süre içerisinde öğrencilerin eğitim

sistemimize dâhil edileceğini ifade etmiştir.Bu süreçte Arapça dili, Suriye Kültürü ve Tarihi gibi kendi kültürel özelliklerini ve kimlikleriyle alakalı ekstra dersler öğretilecek diye belirtmiştir (MEB 2016).Zaten daha önceki GEM sayılarını gösteren verilere baktığımızda örneğin GİGM (2016) göç raporunda Hatay da 120, İstanbul da 66 toplam 432 GEM olduğunu sayıda belirgin bir azalma olduğunu ifade edebiliriz.

2.2.3.2.1.Kamp İçi Geçici Eğitim Merkezleri

AFAD (2018) göç raporuna göre Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis, Hayat, Mardin, Kahramanmaraş, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Malatya' yı kapsayan 10 şehrimizde 20 Geçici Barınma Merkezi (Kamp içi) bulunmaktadır.Bu merkezlerde eğitim öğretim hizmeti GEM' lerinde verilmektedir.

Kamp içi GEM' lerin de eğitim öğretim hizmeti daha öncede ifade ettiğimiz MEB' in yayınladığı 2014/21 sayılı genelge de belirtilen usûl ve esaslara göre yürütülmekte olup daha çok Suriyeli öğretmen bulunmaktadır.AFAD Barınma Merkezlerinde Son Durum 15 Ekim 2018 verilerine göre bu merkezlerde 174.256 Suriyeli, 4.709 Iraklı yaşamaktadır. 83.246 öğrenci barınma merkezlerinde eğitim – öğretim almaktadır (AFAD, 2018).

2.2.3.2.2.Kamp Dışı Geçici Eğitim Merkezleri

Kamp dışı GEM' leri şehir merkezlerinde bulunan devlet okulların içinde veya bu okulların dönüştürülmesiyle oluşturulmuştur.Daha önce MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı Temmuz 2018 verilerine göre şekil – 3 de gösterdiğimiz 21 ilimizde toplam 318 kamp dışı GEM bulunmaktadır.

Bu merkezlerde Suriyeliler kendi dillerinde eğitim – öğretim görmektedir.Geçici eğitim merkezlerinin ihtiyaçlarının karşılanmasında STK' lar, yerel belediyeler, MEB ve kişilerin yaptığı bağışların etkili olduğu (Aras ve Yasun, 2016) tarafından ifade edilmektedir.

AFAD Barınma Merkezlerinde Son Durum 15 Ekim 2018 raporu verilerine göre bu merkezlerde 138.387 öğrenci eğitim – öğretim hizmeti almaktadır.

2.2.3.3. Yaygın Eğitim Hizmetleri

Ülkemiz de okulöncesi, temel eğitim ve ortaöğretim çağı dışına çıkmış yetişkin bireyler için de çeşitli eğitim imkânları sunulmaktadır. Bunlara örnek olarak; yabancı dil, meslek edindirme (aşçılık, kuaförlük, pastacılık, cam boncuk yapımı v.b.), dikiş nakış, güzel sanatlar, Kur' an-ı Kerim, bilgisayar kurslarını söyleyebiliriz.

En güncel sayısal verilerin olduğu AFAD Barınma Merkezlerinde Son Durum 15 Ekim 2018 raporuna göre yetişkin eğitimi kapsamında 87.168 kişi mesleki eğitim, 216.060 kişiye genel eğitim, 9.620 kişi açık okullar hizmetinden yararlanmıştır.MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı 2017' e göre dil eğitiminin yanı sıra el sanatları, giyim ve üretim, güzellik ve saç bakım, bilişim teknolojileri sağlık, tesisat teknolojisi ve iklimlendirme gibi mesleki ve teknik kurslar tercih edilmiştir.Ayrıca genel kurs eğitimi kapsamında kişisel gelişim ve eğitim, okuma - yazma, çocuk gelişimi ve eğitimi, spor, sosyal hizmetler ve danışmanlık, müzik ve görsel sanatlar kursları açılmış, başarılı olanlara sertifikaları verilmiştir.

2.2.3.4. Özel Eğitim Hizmetleri

Ülke, dil, cinsiyet fark etmeden tüm çocuklarda karşımıza çıkabilecek bir diğer eğitim sorunu da özel eğitimidir. Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar mutlaka Suriyelilerin içinde de mevcuttur.

Ülkemiz eğitim sistemine dâhil olmuş Suriyeli çocuklar aynı hizmetten Türk öğrenciler gibi yararlanabilmektedir.Fakat ülkemizde dahi türlü eksiklikleri, aksaklıkları bulunan özel eğitim sistemi Suriyeli özel eğitime muhtaç bireyler için de bir sorun olarak durmaktadır.

Kamp içinde yer alan GEM' lerin de özel eğitim ihtiyacı olan özellikle engelli öğrencilere yönelik sınıfların olduğunu fakat sayıların yetersiz kaldığını öğretmenler Coşkun ve Emin (2016)' e ifade etmişlerdir.Yine bu çalışmada belirtildiği üzere Suriyeli öğrenciler arasında çok sayıda özel yetenekli öğrenci olduğu ilgili kişiler

tarafından belirtilmiş.Bazı uluslararası örgütlerin taramalar yaptığı ve çocukların yurt dışına götürüldüğüne değinilmiştir.

Bu konuyla ilgili çok hızlı bir şekilde alan taraması yapıp, gerekli düzenleme ve tespitlere ihtiyaç duyulmaktadır.

2.3.DİĞER ÜLKELERİN SURİYELİ ÖĞRENCİLER İÇİN SUNDUĞU EĞİTİM DÜZENLEMELERİ

İç karışıklılar başladıktan sonra ülkelerini terk eden 5 milyon 650 bin Suriyelinin yaşamlarını devam ettirmek, kendilerini güvence altına almak için en fazla tercih ettiği ülke 3,6 milyon kişiyle Türkiye olmuştur.Ülkemizi 951 bin kişiyle Lübnan, 673 bin kişiyle Ürdün, 251 bin kişiyle Irak ve 132 bin kişiyle Mısır ve 33 bin kişiyle diğer ülkeler olmuştur (UNHCR,2018a).

Ülke özelinde verilen eğitim hizmetleri ve istatistiklerine bakacak olursak;

2.3.1.Lübnan

Yaklaşık olarak her dört kişiden birinin mülteci olduğu Lübnan da 2015-2016 verilerine göre devlet okullarındaki mülteci sayısı Lübnanlı öğrenci sayısını aşmıştır ve 250 binden fazla mülteci çocuğun da okul dışında olduğu düşünülmektedir.15-18 yaş arası mülteci çocuklarda okullaşma oranının %3' ün bile altında olduğu belirtilmektedir (HRW,2016a).Lübnan Türkiye'den sonra 951 bin mülteciyle en fazla Suriyeli mültecinin bulunduğu ülkedir.

Lübnan Eğitim ve Yüksek Öğretim Bakanlığı okullaştırmaya yönelik bir strateji geliştirmiş olmasına karşın bu strateji yardım ve bağışlarla yürütülebilmektedir.Ayrıca fiziksel şartların kısıtlı olması, okul ücretleri, müfredat, kayıt gereklilikleri, sosyal ayrımcılık eğitime erişimde engel teşkil etmektedir (PCTES,t.y.:42).

Lübnan, Suriyeli çocuklara eğitim öğretim hizmeti vermek için kayıt ücreti ve oturma izninin gerekliliğini kaldırmıştır.Dryden-Peterson ve Adelman' a göre, yapılan düzenlemeyle 1350 devlet okulunun 238'i ikili eğitime geçmiş.Sabahları

Lübnanlı, öğleden sonra ise Suriyeli öğrenciler eğitim görmekte olduğu ifade edilmektedir. 2016'da beş yıllık RACE II isimli planı kabul eden Lübnan bu politikanın ikinci aşamasındaki 2020-2021 eğitim öğretim yılı sonuna kadar 440 bin Suriyeli öğrencinin örgün eğitime kaydolmasını amaçlamakta olduğu vurgulanıyor (Aktaran: Coşkun ve Emin, 2016).

2.3.2.Ürdün

226 bin civarında 5-17 yaş arası okul çağında Suriyeli bulunan Ürdün de bu çocukların 80 binden fazlasının 2015 yılı itibariyle resmi bir eğitim almadığı belirtilmektedir.Ürdün Eğitim Bakanlığı eğitimin ihtiyaçlarını karşılamak için yeni öğretmenleri işe almak, devlet okuluna ücretsiz kayıt, ikili eğitime geçmek, yeni derslikler açmak gibi tedbirler alınmıştır (HRW,2016b).

HRW raporuna göre 2016 Mayıs ayında eğitim politikalarını düzenlemek için 81,5 milyon ABD doları destek alan Ürdün' ün böylece okullaşma oranı yüzde 12'den yüzde 64'e çıkmış, Suriyeli çocukların örgün eğitime geçişini arttırdığı ifade edilmiştir. (Aktaran: Coşkun ve Emin, 2016).

2.3.3.Irak

UNICEF 2016 yılında 13.658 Suriyeli mülteciye eğitim ve öğretim materyalleri sağlamıştır.2015 yılından itibaren de yönetici, öğretmen ve destek personeli için maddi destekler vermiş, bazı kamplarda öğrenme alanın kalitesini artıracak okulun tadilatını yapmıştır (UNICEF, 2016).

UNHCR (2018b) verilerine göre Suriyeli 3-17 yaş arası okul çağındaki öğrenci sayısı 79 bin, 29 bin öğrenci resmi olarak kayıtlı (2017-2018) 50 bin öğrenci yaygın eğitim almakta olduğu belirtilmektedir.Aynı raporda acil durumlarda eğitim ve psikososyal destek alanlarında 243 öğretmene eğitim verildiği ifade edilmekte. Öğretmenlerin maaş ödemesi için gerekli finansman açığı ve daha eğitimli öğretmen eksikleri vurgulanmaktadır.

2.3.4.Mısır

UNHCR (2017b) raporunda 5-17 yaş arası 44.340 çocuğun 42.381 i resmi olarak kayıtlı olduğu, 1670 öğretmen ve eğitim personelinin eğitildiği, Mısır Milli Eğitim Bakanlığı'nın Suriyelilerin devlet okullarına erişimine müsaade etmekte olduğu ve öğrenci sayılarını düşürmek için ek derslik yapma faaliyetlerinin olduğu belirtilmektedir. Mülteci çocukların bulunduğu alanlarda 10 okulda tadilat çalışmalarının devam ettiği, Alman Federal Hükümeti tarafından sağlanan girişimle 96 mülteci çocuğun yüksek öğrenim burslarından yararlandığı belirtilmiştir.

Mısır'da eğitimin temel sorunu olarak aşırı kalabalık derslikler, kaynak yetersizliği, okula ulaşımın uzak olması belirtilirken çocukların ailelerine maddi destek olmak için çalışmaları eğitimlerini etkileyen sebeplerden sayılmaktadır (UNHCR,2018c).

2.3.5.Almanya

Almanya hükümeti 2015'te 467.649 resmi sığınma başvurusu aldıklarını belirtmiştir ve bunun üçte birinden fazlasını Suriyeliler oluşturmakta olduğunu, sığınmacı statüsündeki bütün Suriyeli çocukların Alman okullarına kaydolma imkânı bulunmakta olduğunu ifade edilmiştir. Sığınmacı başvurusu almaya başlayan Alman hükümetinin 50 bin kadar öğrenci beklediği, 430 yeni sınıf açtığı ve 3 binden fazla öğretmen alımı yaptığı belirtilmektedir (Aktaran: Coşkun ve Emin, 2016).

2.4.METAFOR

Nasalski' ye göre metafor kelimesi Yunan kökenli meta + pgora kelimelerinin birleşmesinden "metaphora" olarak türemiştir. Meta: "Öte", pgora: "taşımak" anlamlarına gelmektedir. Metaforun yabancı dillerde "aktarma", "taşımak", "benzetme" anlamlarına gelen karşılığı vardır (Aktaran:Kılcan, 2017). Dilimizde "mecaz, benzetme, eğretilme" anlamlara gelirken, Arapçada "istiare" kelimesiyle karşılık bulmaktadır (Aydın, 2006).

Kılcan (2017) metaforların araştırmacılara sağladığı faydalardan bahsetmiş ve metaforların, nitel çalışmalarda okuyucuyla etkili, zekice ve kuvvetli bağlantı kurma yolu olabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca bir durumun farklı boyutlarını ortaya

koymayı, farklı niteliklerin hangi yollarda bir araya gelebileceğini gösterme gücü olduğundan bahsetmiştir. Fakat önemli olanın verinin metafora değil, metaforun veriye hizmet etmesi gerektiğini belirtmiştir.

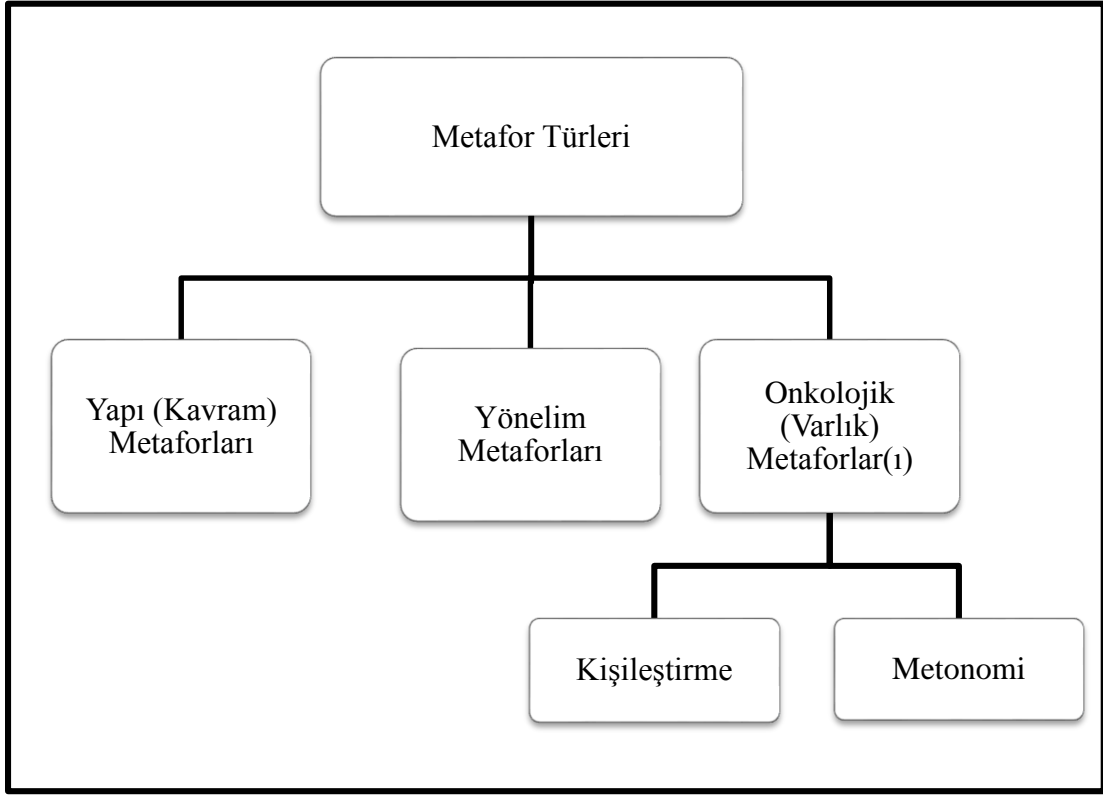
Metaforun önemini en iyi anlatan örneklerden birini Oedipus mitinde bulmaktayız. Efsane odur ki; bir yaratık şehre giren herkese aynı bilmeceyi sormakta bilemeyenleri öldürmektedir. Oedipus şehre gireceği sırada bu yaratıkla karşılaşır ve aynı bilmeceyi işitir: “Sabahları dört ayağı, öğlen iki ayağı ve akşamları üç ayağı ile yürüyen nedir?” diye. Oedipus hemen yanıtlar: “sabahları yani hayatın ilk dönemlerinde emekleyen, büyüyünce yürüyen, akşam vakti yani yaşlılıkta yürümekte güçlük çekip baston kullanan varlık insandır.” Demiş ve kurtulmuştur. Efsanede ayak sayıları insan hayatında ki yolculuğuyla ilgili ipucu vermektedir. İnsan hayatı bir yolculuk metaforudur (Kövecsen 2010:11). Hayatı daha uzun, ayrıntılı şekilde anlatmak yerine “yolculuğa” benzetmek ifadeyi güçlü kılmaktadır. Girmen’ e (2007) göre de söylenmek istenenin güçlü, daha az sözcükle, vurgulu bir şekilde anlatma şansını metaforlarla yakalamaktayız.

Metaforlar; kavramı ne olarak gördüğümüzü, nasıl ve neye benzettiğimizi, algıyı ifade edişimizi, kavramın zihne sinmiş kısmını ortaya çıkartmamızı sağlar. Bu haliyle dilde söz sanatından daha fazlasıdır. Saban (2004) metaforu olaylarla ilgili düşüncemizi yapılandıran, yönlendiren, kontrol eden güçlü zihinsel araçlar olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca eğitimcilere karşılaştırma yapmak, benzerliklere dikkat çekmek, başka bir şeyin yerine koyarak açıklama fırsatları sunduğunu belirtmiştir.

2.4.1. Metafor Türleri

Metafor türlerini yapı (kavram) metaforları, yönelim metaforları ve onkolojik (varlık) metaforları olmak üzere üç ana başlık altında toplayabiliriz. Ayrıca onkolojik (varlık) metaforların kişiselleştirme ve metonomi olmak üzere 2 alt başlığı bulunmaktadır.

Tablo – 7 Metafor Türleri*

*Kaynak: (Cengiz, İrem Y.2016)

Lakoff ve Johnson (2005) tarafından; yapı, yönelim, ontolojik ve özel metaforlar olarak sınıflandırılmıştır. Fakat birbiriyle sürekli ilişki olmaları sebebiyle sınıflandırmaya kesin çizgilerle ayırmak mümkün değildir.

2.4.1.1.Yapı Metaforları

Yapısal, kavram, kavramsal metaforlar olarak da adlandırılır Tecrübeye dayanarak kavramın ifade edilışıdır. Bu türe Lakoff ve Johnson (2005) dilimizde atasözü olarak yer alan “vakit nakittir (time is money)” örneğini vermiştir. “ Arı gibi çalışıyor” örneğinde de olduğu gibi yapı metaforları tecrübelerden yola çıkarak bir kavramın başka bir kavramla ifade edilışıdır.

2.4.1.2.Yönelim Metaforları

“Kavramların birbiriyle mekânsal olarak ilişki içinde olduğu metafor türüdür” (Akşehirli 2010:3).Bu uzak – mekan ilişkisinden dolayı “ yönelim metaforları”

olarak adlandırılır. Bu türe örnek olarak: “Gözü yükseklerde” , “başın öne eğilmesin” gibi dilimizde sıklık kullandığımız kelime gruplarını verebiliriz.

2.4.1.3.Onkolojik Metaforlar

Kavram fiziksel olmasa bile fiziksel bir kavramla anlatılması ve soyut olanın, anlatması zor olanın somutlaştırılması, daha kolay anlaşılması için üretilmiş metaforlardır (Koçak, 2011). “Moralim çok bozuldu”, “kafam çalışmadı” , “sana ayak uyduramıyorum” gibi örnekler verebiliriz.

2.4.1.3.1. Kişileştirme

İnsan harici varlığa insana ait özelliklerin yüklenmesi, teşhis, intak demektir. “Bitkiler bayram etti”, (teşhis)

“ Köfte resmen ağlamış, (teşhis)

“ Top -sanki gol olmayacağım. Dedi”, (intak)

“ Menekşe – beni sula. Diye yalvarıyordu.” (intak) örneklerini verebiliriz.

2.4.1.3.2. Metonomi

Lakoff ve Johnson metonimiye bize bir şeyi, başka bir şeyle ilişkisi vasıtasıyla kavramlaştıran, yapı olarak olmasa da işlev olarak metafor diyebileceğimizi ifade etmişlerdir (Aktaran:Kılcan, 2017). Bir bütüne parçasından gönderim yapmak diyebileceğimiz metoniminin örneklerine dilimizde -fazlasıyla - karşılaşılmaktadır.

“Ankara AB üyeliğinde kararlı”,

“ faize çok para ödedim” örneklerini verebiliriz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan model, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin “Suriyeli öğrenci’yi nasıl algıladıkları, onlara yükledikleri anlamları, zihinlerindeki metafor imgelerini belirlemeye yönelik olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.Fraenkel ve Wallen (2006);nitel araştırmaları ilişkilerin, etkinliklerin, durumların ya da materyallerin niteliğinin incelendiği çalışmalar olarak tanımlamaktadır (Aktaran:Büyüköztürk vd., 2010).

Nitel araştırmaların önemli amaçlarından biri katılımcının algılarının, tecrübelerinin ortaya konmasıdır. Toplanan bilgiler ayrıntılı ve derinlemesine olduğu için çok sayıda katılımcının araştırmaya katılması zor olsa da bilgi miktarı ve detayı oldukça fazladır. Özellikle eğitim alanında bu yöntemle elde edilen bilgiler pratiğe daha yakın, açıklayıcı olduğu için öğretmenler için kullanışlı ve anlamlıdır (Yıldırım,1999).

Araştırmanın desenini oluşturan olgubilim (fenomenoloji) çalışmalarında genel olarak kişisel algıların açıklığa kavuşturularak yorumlanması hedeflenir. Bu araştırmalarda veri kaynağı araştırmanın odağındaki olguyu yaşayan, dışa vurabilecek veya yansıtan katılımcılardır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Olgubilim bir olguya ait yaşanmışlıkları daha iyi anlamamızı, örnekler ve açıklamalarla konuya ilişkin bilgiler elde etmemizi sağlar. Olgubilimin önemli varsayımlarından biri, dil ile insanın duygu ve düşüncelerinin arasında sıkı bir bağlantısı olduğu yönündedir (Özdemir,2010).

“Fenomenografik araştırmanın amacı, insanların bir fenomenin belirli bir yönünü tecrübe etmede, yorumlamada, anlamada veya kavramsallaştırmada ortaya koydukları farklı yolları tanımlamaktır (Çepni,2007). Başka bir deyişle, fenomenografik araştırmanın amacı çeşitli fenomenlerin farklı yollardan nasıl

anlaşıldığını nitel olarak açıklamak ve bunun sonucunda ortaya çıkan kategorilere göre farklı kavrayışları sistematik olarak ayırmaktır (Ashworth ve Lucas,1998)” (Aktaran: Çekmez vd.;2010:334).

Nitel araştırma yöntemi kullanılan araştırmanın olguyu daha iyi anlamamıza hizmet edecek örnekler ve açıklamalar içeren bilgileri daha iyi elde etmemizi sağlayacak olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır.

3.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında, Konya il merkezine bağlı Karatay, Meram ve Selçuklu ilçelerine bağlı 17 farklı okulda görevli 133sınıf öğretmeni oluşturmuştur.

Araştırmaya katılan ilçe ve okulların adları, okullardan katılan öğretmen frekans dağılımı Tablo – 8 de gösterilmiştir.

Tablo – 8 Araştırmaya Katılan İlçe ve Okullar, Okullardan Katılan Öğretmen Frekans Dağılımı

İlçe Adı	Frekans (f)	Okul Adı	Frekans (f)
Karatay	55	Akçeşme İlkokulu	8
		Büyük Sinan Fatma Fatma Dalan İlkokulu	5
		Doktor Sedat Yüksel İlkokulu	17
		Kızören İlkokulu	4
		Orhangazi İlkokulu	15
		Şehit Erol Olçok İlkokulu	3
		Yağlıbayat İlkokulu	3
Toplam: 7 Okul			55
Meram	35	Ali İhsan Dayıoğlugil İlkokulu	7
		Atatürk İlkokulu	9
		Cumhuriyet İlkokulu	2

		İhsan Özkaşıkçı İlkokulu	6
		Meram Şükriye Sert İlkokulu	4
		Yunus Emre İlkokulu	7
Toplam: 6 Okul			35
Selçuklu	43	Alaaddin İlkokulu	15
		Mustafa Necati İlkokulu	20
		Ova Un İlkokulu	6
		Şükriye Onsun İlkokulu	2
Toplam: 4 Okul			43

Tablo – 8 de görüldüğü üzere Konya merkeze bağlı Karatay ilçesinden 7 okulda görev yapan 55 öğretmen, Meram ilçesinde 6 okulda görev yapan 36 öğretmen ve Selçuklu ilçesinden 4 okulda görev yapan 43 olmak üzere 134 öğretmen araştırmaya temel veri kaynağı olan ek-1 formunu tekrardan tarafımıza teslim etmiştir.

Ayrıca Meram ilçesi, Cumhuriyet İlkokulunda teslim edilen formlardan 1 tanesinde metafor ifadesinin yer aldığı “*Suriyeli öğrenci . . . gibidir,*” kısmına tek kelimeyle bir ifade yazılmış, benzetme kısmının ifade edileceği “*çünkü; . . .*” kısmı ve kişisel bilgilerin yer aldığı kısım boş bir halde teslim edilmiştir. Bu nedenle form eksik olduğu için çıkarılmıştır. Dolayısıyla araştırmamızın çalışma grubunu 133 sınıf öğretmeni oluşturmuştur.

Veri toplama aracı olan formlardan elde edilen sınıf öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, kıdem, kaç yıldır Suriyeli öğrenci/öğrencilere eğitim vermekte olduğu, bu yıl sınıfında bulunan Suriyeli öğrenci sayılarını gösteren değişkenler Tablo – 9 da gösterilmiştir.

Tablo – 9 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerinin Dağılımı ve Yüzdeleri

Değişken	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	76	57,14
	Erkek	57	42,86
		133	100%
Yaş	21-30	6	4,51
	31-40	36	27,07
	41-50	72	54,13
	51 +	19	14,29
		133	100%
Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdem Yılı	1-5	2	1,50
	6-10	15	11,28
	11-20	44	33,08
	20 +	72	54,14
		133	100%
Kaç Yıldır Suriyeli Öğrenci/Öğrenciler e Eğitim-Öğretim Vermekte	1	36	27,07
	2	36	27,07
	3	36	27,06
	4 +	25	18,80
		133	100%
Bu Yıl (2018) Sınıfınızda Bulunan Suriyeli Öğrenci Sayısı	1	34	25,57
	2	33	24,81
	3	17	12,78
	4 +	49	36,84
		133	100%

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin tablo-9 da görüldüğü üzere 76'sı (%57,14) kadın, 57'si (%42,86) erkek öğretmenden olmak üzere 133 sınıf öğretmeni katılmıştır.

Kişisel bilgilerin içinde yer alan yaş verisinde öğretmenlerin 41-50 yaş aralığında 72 (%54,13) öğretmen yer alırken, 21-30 yaş aralığında yalnızca 6 (%4,51) katılımcı vardır. Araştırmaya katılan 51 yaş ve üzeri öğretmen sayısı 19 (%14,29) olmuştur. Yine bir noktada yaşla alakası bulunan mesleki kıdem verisinde

öğretmenlerin 20 ve üzeri kıdem yılına sahip öğretmen sayısı 72 (%54,14) katılımcı 20 ve daha uzun yıl bu mesleği yaptıklarını, 44 (%33,08) katılımcı 11-20 kıdem yılı, 6-10 kıdem yılına sahip 15 katılımcı (%11,28) ve 1-5 kıdem yılına sahip 2 (%1,5) katılımcının yer aldığı görülmektedir.

Ek-1 formunun 1.bölümünde yer alan kişisel bilgilerden elde ettiğimiz bir diğer veriye öğretmenin kaç yıldır Suriyeli öğrenci/öğrencilere eğitim öğretim verdiğini sorduğumuz kısmıdır. Burada 36 (%27,07) katılımcı verilerin toplandığı 2018 yılında Suriyeli öğrenciyle tanışırken yine 36 (%27,07) katılımcı 2 yıldır ve yine 36 (%27,07) katılımcı 3 yıldır, 25 (%18,8) katılımcı 4 yıl ve daha fazladır Suriyeli öğrenci/öğrencilere eğitim-öğretim verdiğini ifade etmiştir.

Tablo-8 de görüldüğü gibi sorduğumuz bir diğer soru öğretmenin bu yıl (2018) sınıfında kaç tane Suriyeli öğrenci olduğudur. Veriler ışığında yalnızca bir öğrencisi bulunan 34 (%25,57) katılımcı öğretmen bulunurken, 2 öğrencisi bulunan 33 (%24,81) katılımcı, 3 öğrencisi bulunan 17 (%12,78) öğretmen bulunurken 4 ve daha fazla öğrencisi bulunan 49 (%36,84) katılımcı tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada 2017-2018 Eğitim Öğretim yılında sınıfında Suriyeli öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenci algısını metafor yoluyla nasıl açıkladığının elde edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda uygun veri toplama aracı geliştirilmek istenmiştir.

Bu bağlamda iki bölümden oluşan Ek-1 veri toplama anketi oluşturuldu. Anketin 1.bölümü formu dolduran öğretmenin cinsiyet, yaş, kıdem yılı, kaç yıldır Suriyeli öğrenci/öğrencilere eğitim vermekte olduğu, bu yıl sınıfında kaç Suriyeli öğrencisinin bulunduğunu tespit etmeyi amaçlayan değişkenlerden oluşan kişisel bilgiler bölümüdür. İkinci bölümdeyse sınıf öğretmeninin Suriyeli öğrenci algısını metafor yoluyla anlamak için “ *Suriyeli öğrenci . . . gibidir, çünkü; . . .* ” ifadesini tamamlaması istenmiştir. Anket öncelikle ön uygulama olarak araştırmacının görev yaptığı okul ve yakınında bulunan okullarda görev yapan Suriyeli öğrencisi olan sınıf öğretmenlerine uygulandı. Bu uygulamanın ardından elde edilen sonuçlar Necmettin

Erbakan Üniversitesi AKEF’ de bulunan Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı’nda görevli iki uzman görüşü alınarak değerlendirilmiş, ankete son şekli verilmiştir.

3.4.Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı hazırlandıktan sonra Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne gerekli başvuru yapılarak 12/01/2018 tarih ve 83688308-605.99-E.896089 sayılı izniyle okullarda anket uygulaması yapılmaya başlanmıştır. Alınan gerekli izin Ek-2 olarak araştırmaya dahil edilmiştir.Ardından izin alınan okullarda gerekli veri toplama sürecine geçilmiştir. Bu süreçte öncelikle okul idaresiyle görüşülüp kararlaştırılan tarih ve saatte, öğretmenlerin dinlenme zamanlarında alıkoymadan, tamamen gönüllülük esasına riayet edilerek uygulanmıştır.

Sınıfta Suriyeli öğrencisi bulunan öğretmenlere veri toplama aracımız olan ek-1 formu dağıtıldı.Dağıtılan Ek-1 formu için öğretmene zaman kısıtlaması yapılmamış, formu ne zaman teslim etmek isterse o zaman verebileceği belirtilmiştir.

Anket formu uygulanırken öğretmenlere 2.bölümünde yer alan metafor ibaresi için tek bir metafor üzerinde yoğunlaşmaları, “*çünkü*” ibaresinden sonra metaforu açıklayacak mantıksal dayanak ve gerekçe belirtmeleri özellikle belirtilmiş, herhangi bir etki altında kalınmaması için anket formunda örnek metafor imgeleri ve açıklamalarına yer verilmemiştir.Formun tamamı dolduran kişinin el yazısıyla doldurması istenmiş, bazen birkaç kelime ve cümle bazen de bir tam sayfa ve civarı açıklamaların olduğu anket formları araştırmaya temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

3.5.Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Verilerin analizinde nitel araştırmalarda sıklıkla başvurulan içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016:242).

Bu amaçla verilerin analizi aşamasında literatürdeki benzer çalışmalardan yararlanılarak 3 aşamada analiz edilmiştir (Saban, Koçbeker & Saban, 2006; Saban, 2009; Uzun, 2016; Uzun & Erdem 2017).

3.5.1. Kodlama ve Ayıklama

Öncelikle katılımcılara sırayla katılımcı numarası verildi. Öğretmenlerin kendi el yazısıyla ifade ettiği metafor açıklamaları bir cümle ve yaklaşık bir sayfa arasında uzunluklarda yazılmıştır. Açıklama kısmı çok uzun tutulan ifadelerde öğretmenin kendi sözcükleri ve ifade şekli bozulmadan ifadenin sadece en önemli, çarpıcı kısmı aktarılmıştır. Aktarılmayan kısımlarda “. . . “ işareti kullanılmıştır. Ayrıca çalışmamıza katılan öğretmenlerin yazmış olduğu metafor imgesi ve açıklamasıyla ilgili yapılan alıntılardan sonra okuyucuya daha fazla bilgi verebilmek için örnek kodlama yapılmıştır. Bu kodlama biçiminin içerdiği kişisel bilgiler tablo – 10 da ve kodlama biçimi aşağıda gösterilmiştir.

Tablo – 10 Katılımcılara Uygulanan Anket Formunda Yer Alan Kişisel Bilgiler

Listedeki Sıra	Cinsiyet	Yaş		Kıdem (yıl)		Kaç yıldır sınıfta Suriyeli öğrenci/öğrencilere eğitim öğretim vermekte olduğu		Bu Yıl (2018) kaç tane Suriyeli öğrencisinin olduğu	
		21-30	31-40	1-5	6-10	1	2	1	2
1-133	E - K	41-50	51+	11-20	20 +	3	4+	3	4+

Bu verilerle *katılımcı sıra numarası, cinsiyet, yaş aralığı, kıdem aralığı, kaç yıldır Suriyeli öğrenci/öğrencilere eğitim-öğretim verdiği, bu yıl kaç tane Suriyeli öğrencisinin olduğu* sırasına göre örneğin; |68E|31-40|11-20|1|4+| şeklinde formüle edilmiş katılımcı kodlaması: 68. Sıradaki, erkek, 31-40 yaş arası, kıdem olarak 11-20 yıl arası görev yapmış, Suriyeli öğrenciye eğitim öğretim vermede 1. yılı olan ve 4 ve daha fazla Suriyeli öğrencisi olan öğretmeni ifade etmektedir.

Daha önce formun ikinci bölümünde yer alan bir metafor imgesi yazılmış fakat açıklama kısmı boş bırakılıp teslim edilen bir veri toplama aracının çıkarıldığı ifade etmiştik. Bu kısımda kalan tüm formlar tasnif edilip metafor imgesi,

açıklamasıyla birlikte bir taslak liste oluşturuldu. Oluşturulan bu liste Necmettin Erbakan Üniversitesi AKEF’de bulunan Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı’nda görevli iki uzman görüşüne başvurularak ayıklandı. Verilerin ayıklanması aşamasında literatürde bulunan çalışmalardan yararlanılmıştır (Saban, Koçbeker & Saban, 2006; Saban, 2009; Uzun, 2016; Uzun & Erdem 2017). Metaforlardan sadece tanımlama yapılan, metafor imgesiyle ilgili mantıksal bir dayanağı ve gerekçesi bulunmayan, Suriyeli öğrenci kavramının anlaşılmasına bir katkısı olmayacak, birden fazla kategoriye metafor imgesinin ifade edildiği sebepleriyle çıkarılmıştır.

Bu haliyle taslak listede bulunan tüm bölümleri doldurulmuş 158 form içerisinden yukarıda saydığımız sebeplerden 25 adet form değerlendirme dışı bırakılmış 133 form değerlendirmeye alınmıştır.

Ardından geçerli metafor listesi hazırlama safhasında değerlendirmeye aldığımız formlardaki metafor imgelerinde öğretmenin kendi el yazısı ile yazdığı kelimenin esas anlamı, kast edilen imge kaçırılmadan bazı düzenlemeler yapılmıştır. Örneğin: “ *Suriyeli öğrenci bir bitki gibidir...*” ifadesindeki “ *bir bitki* ”, metafor listesine “ *bitki* ” metaforu olarak girmiş, “ *Suriyeli öğrenci benim diğer öğrencilerim gibidir...*” ifadesindeki “ *benim diğer öğrencilerim* ”, metafor listesine, “ *diğer öğrencilerim* ” olarak kaydedilmiştir.

3.5.2.Kategori Geliştirme Aşaması

Elde edilen metafor imgeleri “ *Suriyeli öğrenci* ” kavramına ilişkin ifadeleri ortak özellikleri bakımından incelendi. Metafor imgeleri benzeyen, benzetilen ve benzeyen ile benzetilen arasındaki bağlantı ilişkisi temel alınarak belli bir kategori ile ilişkilendirildi (Uzun ve Özcan, 2017). İlişkiler ortak özellikler bakımından;

1. Bireye, kendinden olana benzetilen
2. Boş bir zihin olarak
3. Değerli bir varlık olarak

4. Gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden
5. Olumsuz çağrışım
6. Sonuçları zamanla anlaşılacak olan
7. Yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız
8. Zarar veren

olarak 8 farklı kavramsal kategoriye ayrılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin metafor imgesi geliştirilmesi ve “*çünkü; . . .*” ifadesinden sonra açıklama yapmalarının sebebi geliştirilen metaforu hangi amaçla geliştirdiğinin bilinmesidir. Açıklama kısmıyla neyi niçin anlattığını izah eden katılımcı böylece aynı metaforu farklı kategorilerle eşleştirmemize sebep olmuştur. Örneğin araştırmada üretilen “*bitki*” metaforu bazı öğretmenler tarafından gelişmekte olduğu anlamında ifadelerle açıklanırken, bazı öğretmenler tarafından hiç bir şeye karışmaması boş boş durması anlamında ifade edilmiş, bir diğer öğretmen tarafından bizim bakım ve ilgimize muhtaçlığıyla açıklanmıştır. Bitki metaforunun farklı açıklamalarla farklı kategoriler altında toplanması örneğinde olduğu gibi araştırmada aynı metaforun farklı kategorilerde yer aldığı durumu gerçekleştirmiştir.

3.5.3. Geçerlilik ve Güvenirlilik Aşaması:

Nitel araştırmada araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması, toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi geçerliliğin ve güvenirliliğin ölçütleri arasındadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Geçerliliğin sağlanması aşamasında veri analiz süreci ayrıntılı olarak anlatılmıştır, elde edilen veriler nitel ve nicel olarak bir arada verilmiştir. Ayrıca elde edilen metaforlar, katılımcıların ifadeleri doğrudan alıntı yapılarak okuyucuya sunuldu. Doğrudan alıntı yapılan bu ifadelerin son kısmına hangi özelliklere sahip bir katılımcının ifadesi olduğunu gösteren, daha önce bahsettiğimiz katılımcı kodlaması eklenmiştir.

Katılımcılardan elde edilen 133 adet geçerli metafor ve açıklaması bir liste haline getirilip, 8 adet kategorinin adlarının yer aldığı ikinci listeye birlikte Necmettin Erbakan Üniversitesi AKEF’ de bulunan Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı’nda görevli iki uzmana verilmiştir. Verilen iki listede uzmanlar hiçbir kategoriye ayrılmamış metafor imgesi ve açıklamalarının tamamını ikinci listede yer alan kategori listesinden temsil ettiğini düşündüğü en uygun olanıyla yerleştirmesi istendi. Bu kapsamda görüşü alınan uzmanlar *bebek* |49E|31-40|11-20|2|2|, *çocuk* |101K|41-50|20+|2|2|, *kor* |24K|41-50|20+|2|1|, *kurumuş ağaç* |130K|41-50|20+|2|4+|, *kutu* |67K|41-50|20+|2|1|, *öğrencilerim* |98K|41-50|20+|1|1|, *sağır ve dilsiz* |77K|41-50|20+|3|4+|, *sudan çıkmış balık* |17K|41-50|6-10|4+|2|, *uzaylı* |11E|31-40|6-10|2|2|, *ürkek tavşan* |111K|41-50|20+|3|2| metaforlarını farklı kategorilerle ilişkilendirmişlerdir. Miles ve Huberman’ ın (1994)

Güvenirlilik (92,4)

$$= \frac{\text{Görüş Birliği Sayısı (123)}}{\text{Görüş Birliği Sayısı (123)} + \text{Görüş Ayrılığı Sayısı (10)}} \times 100$$

formülüyle güvenirliliği hesaplanmıştır. İçsel tutarlılığı gösteren bu formülle görüş birliğinin en az %80 olması beklenmektedir (Balcı, 2017). Uzmanların kategori eşleştirmesiyle araştırmacının eşleştirmesi karşılaştırıldığında %92,4 görüş birliğine varılmış metafor imgesi ve açıklamasının kategorileştirilmiş listesi elde edildi. Miles ve Huberman’ a (1994) göre, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90’a yaklaşması ya da %90’ı geçmesi durumunda arzu edilen düzeyde bir güvenirlilik sağlanmış olmaktadır (Aktaran:Saban,2009). Bu haliyle araştırmacının güvenirliliği istenilen düzeyde olduğu söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölüm içerisinde araştırmanın alt problemlerini yanıtlamak için toplanan veriler ışığında elde edilen bulgulara değinilmektedir.

1.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın 1. alt problemi olan “Sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilere ilişkin algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadır?” sorusunun yanıtını oluşturan metafor listesi ve frekans sayılarını gösteren liste tablo – 11 de gösterilmiştir.

Tablo – 11 Metafor Listesi ve Frekans Sayıları:

Metafor İmgesi	Frekans (f)	Metafor İmgesi	Frekans (f)
<i>ana kucığına hasret</i>	1	<i>kor</i>	1
<i>bambu ağacı</i>	1	<i>kovulmuş aslan</i>	1
<i>baraj</i>	1	<i>köksüz ağaç</i>	1
<i>bebek</i>	1	<i>kronik hastalık</i>	1
<i>berfin çiçeği</i>	1	<i>kurumuş ağaç</i>	1
<i>bilmece</i>	1	<i>kurumuş yaprak</i>	1
<i>bitki</i>	4	<i>kuş</i>	5
<i>bomba</i>	1	<i>kutu</i>	2
<i>çakal</i>	1	<i>levha</i>	1
<i>çiçek</i>	16	<i>maden</i>	2
<i>çocuk</i>	4	<i>misafir</i>	2
<i>deniz yıldızı</i>	1	<i>ney</i>	1
<i>dilsiz çocuk</i>	1	<i>nijer’de ki yalnız ağaç</i>	1
<i>duvar</i>	1	<i>öğrencilerim</i>	2
<i>elma kurdu</i>	1	<i>ördek yavrusu</i>	1
<i>emanet</i>	1	<i>pamuk</i>	1
<i>etkisiz eleman</i>	1	<i>papağan</i>	1

<i>evlatlık verilmiş çocuk</i>	1	<i>sağır ve dilsiz</i>	2
<i>gariban</i>	1	<i>sahipsiz</i>	1
<i>geveze baykuş</i>	1	<i>sarmaşık</i>	1
<i>göçmen kuş</i>	5	<i>sayfa</i>	1
<i>guguk kuşu</i>	1	<i>serçe</i>	1
<i>gurbet kuşu</i>	1	<i>sığıntı</i>	1
<i>gurbetçilerin çocukları</i>	3	<i>sır küpü</i>	1
<i>gül</i>	1	<i>siyah kuğu</i>	1
<i>güneş almayan ev</i>	1	<i>sokak kedisi</i>	1
<i>güneş tutulmasına maruz kalan dünya</i>	1	<i>sudan çıkmış balık</i>	5
<i>hasta</i>	1	<i>tilki</i>	2
<i>insan</i>	3	<i>tutsak</i>	1
<i>istenmeyen misafir</i>	1	<i>tuz</i>	1
<i>iyi at</i>	1	<i>uzaylı</i>	1
<i>kağıt</i>	4	<i>ürkek tavşan</i>	2
<i>kahverengi yumurta</i>	1	<i>vahşi hayvan</i>	1
<i>kanadı kırık kuş</i>	2	<i>yabancı koyun</i>	1
<i>karanlıkta kalmış çiçek</i>	1	<i>yabani</i>	1
<i>kavak ağaçları içinde kalmış funda</i>	1	<i>yalnızlık</i>	1
<i>kır çiçeği</i>	1	<i>yangın çıkmış orman</i>	1
<i>kırılmış fidan</i>	1	<i>yaprak</i>	1
<i>kimlik</i>	1	<i>yetim</i>	1
<i>kopmuş yaprak</i>	3	<i>yuvasız kuş</i>	4

Metafor İmgesi Sayısı: 80

Toplam Katılımcı: 133

Gelinen bu noktada arındırılmış olarak 133 öğretmen, 80 farklı metafor imgesi kullanmıştır. En fazla tekrar edilen metafor 16 frekansla “ çiçek ”, ardında 5 er frekansla “ göçmen kuş ”, “ kuş “ ve “ sudan çıkmış balık “ metafor imgeleridir. 61 adet metaforu yalnızca 1 kişi kaleme almıştır.

4.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu alt probleminde “Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin geliştirdikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir ? “ sorusuna yanıt arandı.Buna göre sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin ürettikleri metaforların temel özellikleri göz önüne alındığında ortaya çıkan kavramsal kategorileri frekans ve yüzdelerini Tablo – 12 de görebiliriz.

Tablo – 12 Sınıf Öğretmenlerinin Geliştirdiği Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Kategoriler Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	Metafor (f)	Yüzde (%)
Bireye, kendinden olana benzetilen	8	6
Boş bir zihin olarak	10	7,5
Değerli bir varlık olarak	5	3,8
Gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden	23	17,3
Olumsuz çağrışım	25	18,8
Sonuçları zamanla anlaşılacak olan	14	10,5
Yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız	39	29,3
Zarar veren	9	6,8
Toplam:	133	100

Araştırmaya katılanların geliştirdiği metaforlar en fazla 39 (%29,3) katılımcıyla *yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız* kategorisi, bu kategoriyi sırasıyla 25(%18,8) katılımcıyla *olumsuz çağrışım* kategorisi, 23(%17,3) katılımcıyla *gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden* kategorisi, 14 (%10,5) katılımcıyla *sonuçları zamanla anlaşılacak olan* kategorisi takip etmiştir.En az metafor ifadesinin yer aldığı kategorilerse 5 (%3,8) katılımcıyla *değerli bir varlık olarak* kategorisi, 8 (%6) katılımcıyla *bireye, kendinden olana benzetilen* kategorisini 9 (%6,8) katılımcıyla *zarar veren* kategorisi, 10 (%7,5) katılımcıyla *boş bir zihin* kategorisi izlemiştir. Tablo – 13 de kategoriler ve kategorilerin içerdiği metafor imgeleri topluca gösterilmiştir.

Tablo – 13 Kategoriler ve İçerdiği Metafor İmgeleri

Kategori Adı	Metafor
Bireye, kendinden olana benzetilen	<i>çocuk, gurbetçilerin çocukları, kahverengi yumurta, öğrencilerim, siyah kuğu</i>
Boş bir zihin olarak	<i>bebek, kağıt, kutu, levha, ördek yavrusu, pamuk, sayfa</i>
Değerli bir varlık olarak	<i>çiçek, iyi at, kır çiçeği, maden, tuz</i>
Gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden	<i>berfin çiçeği, bitki, çiçek, deniz yıldızı, emanet, göçmen kuş, gül, insan, karanlıkta kalmış çiçek, kırılmış fidan, kuş, maden, misafir, serçe, sır küpü, yalnızlık, yaprak, yuvasını kaybetmiş kuş</i>
Olumsuz çağrışım	<i>bitki, bomba, çiçek, dilsiz çocuk, etkisiz eleman, geveze baykuş, hasta, kavak ağaçları içinde kalmış funda, kopmuş yaprak, kurumuş ağaç, kuş, Nijer'deki yalnız ağaç, papağan, sağır ve dilsiz, sığıntı, sokak kedisi, tilki, uzaylı, ürkek tavşan, vahşi hayvan, yabani</i>
Sonuçları zamanla anlaşılacak olan	<i>bambu ağacı, baraj, bilmece, bitki, çiçek, evlatlık verilmiş çocuk, güneş tutulmasına maruz kalan dünya, kor, kurumuş yaprak, kutu, sarmaşık</i>
Yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız	<i>ana kucığına hasret, çiçek, çocuk, gariban, göçmen kuş, gurbet kuşu, gurbetçilerin çocukları, insan, kanadı kırık kuş, kopmuş yaprak, kovulmuş aslan, köksüz ağaç, kuş, misafir, ney, sahipsiz, sudan çıkmış balık, tutsak, ürkek tavşan, yabancı koyun, yangın çıkmış orman, yetim, yuvasız kuş</i>
Zarar veren	<i>çakal, duvar, elma kurdu, guguk kuşu, güneş almayan ev, istenmeyen misafir, kimlik, kronik hastalık, tilki</i>

Toplam: 8 Kategori

133 Metafor

Oluşturulan kategorilere göre metafor imgelerine ayrıntılı bir şekilde baktığımızda;

4.2.1. Bireye, Kendinden Olana Benzetilen Kategorisi

Tablo – 14 de Suriyeli öğrenci hakkında oluşturulan metaforlar, katılımcı sayı frekansı ve yüzdeliği ile kategorinin tüm kategoriler arasındaki yüzdeliği gösterilmiştir.

Tablo – 14 Bireye, Kendinden Olana Benzetilen Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	(%)	Metafor	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bireye, Kendinden Olana Benzetilen	6	<i>çocuk</i>	2	25
		<i>gurbetçilerin çocukları</i>	2	25
		<i>kahverengi yumurta</i>	1	12,5
		<i>öğrencilerim</i>	2	25
		<i>siyah kuğu</i>	1	12,5
Toplam:		5	8	100

Tablo-14 de görüldüğü gibi *bireye, kendinden olana benzetilen* kategorisinde 8 katılımcı (%6) tarafından 5 farklı metafor ifade edilmiştir. Bu kategoriye oluşturan “*çocuk*”, “*gurbetçilerin çocukları*”, “*öğrencilerim*” metaforları 2, “*siyah kuğu*” ve “*kahverengi yumurta*” metaforu yalnızca 1 kez tekrar edilmiştir. Katılımcıların geliştirdiği metafor imgesi ve açıklamalarını şu temel özellikleriyle ifade edebiliriz.

1. Suriyeli öğrenci, hiç bir fark gözetmeksizin insana benzetilmiştir.

“Suriyeli öğrenci bütün **çocuklar** gibidir, çünkü; diğer çocuklardan farklıdır. Tepkileri aynıdır. Sevgiyi ve ilgiyi hissederler.” | 101K | 41-50 | 20+ | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci her **çocuk** gibidir, çünkü; her çocuğun sevmeye, ilgiye, sağlıklı büyümeye ve gelişme ortamına ihtiyacı vardır. Suriyeli çocuklarında diğer

çocuklardan farklı görmüyorum. . .Onlarda her çocuk gibi eğitime sevgiye muhtaçlar. . .” | 117K | 21-30 | 1-5 | 2 | 4+ |

2.Suriyeli öğrenciyle ilgili, kendinde veya çevresinde yaşadığı durumla ilişkilendirmiş, benzerlik kurulmuştur.

“Suriyeli öğrenci **gurbetçilerin çocukları** gibidir, çünkü; gurbete giden vatandaşlarımızın çocuklarını yurt dışına götürdüklerinde dil, kültür ve çevre olarak bambaşka bir yere gelmişiler, sıkıntı ve zorluklar yaşamışlardı.Aynı durumu Suriyeli öğrencilerde görüyorum.” | 86E | 41-50 | 20+ | 1 | 2 |

“Suriyeli öğrenci Avrupa'ya zamanında giden **gurbetçilerin çocukları** gibidir, çünkü; bu çocuklar bu ülkenin diğer çocukları gibi bir geleceğidir.Zamanında uyum sağlanırsa ülkeye hizmet ederler.” | 36E | 41-50 | 11-20 | 2 | 4+ |

3.Suriyeli öğrenciyi, öğretmenin ayırım yapamayacağı, herkese eşitlik ilkesiyle davranması gerekliliğiyle açıklamıştır.

“Suriyeli öğrenci diğer **öğrencilerimiz** gibidir, çünkü; eğitimci dil, din ve ırk ayrımı yapmaz.” | 124E | 31-40 | 11-20 | 1 | 1 |

“Suriyeli öğrenci benim diğer **öğrencilerim** gibidir, çünkü; eğitimin dili, dini, ırkı yoktur.Hele ki konu çocuk ise o zaman akan sular durur.Öğrencim için geçerli bütün haklar,ihtiyaçlar onlar içinde aynıdır. . . İnsan olan herkesin de bu konuda elini taşın altına koymasını istiyorum.” | 36E | 41-50 | 11-20 | 2 | 4+ |

4.Suriyeli öğrencinin, benzer ve farklı yönlerine vurgu yapılmıştır.

“Suriyeli öğrenci **siyah kuğu** gibidir, çünkü; diğer kuğularla aynıdır fakat bir o kadar farklıdır.Aynıdır çünkü insandır.Farklıdır çünkü dillerini anlamamaktadır, farklılığı sürekli vurgulanmaktadır.” | 30E | 41-50 | 11-20 | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci beyaz yumurtaların içindeki **kahverengi yumurta** gibidir, çünkü; nihayetinde hepsi çocuktur, hassastır. İlgiye, sevgiye, korunmaya muhtaçtır. Sadece dilleri farklıdır. . . ” | 84K | 41-50 | 20+ | 2 | 4+ |

4.2.2. Boş Bir Zihin Kategorisi

Tablo – 15 de Suriyeli öğrenci hakkında oluşturulan metaforlar, katılımcı sayı frekansı ve yüzdeliği ile kategorinin tüm kategoriler arasındaki yüzdeliği gösterilmiştir.

Tablo – 15 Boş Bir Zihin Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	(%)	Metafor	Frekans (f)	Yüzde (%)
Boş Bir Zihin	7,5	<i>bebek</i>	1	10
		<i>kağıt</i>	4	40
		<i>kutu</i>	1	10
		<i>levha</i>	1	10
		<i>ördek yavrusu</i>	1	10
		<i>pamuk</i>	1	10
		<i>sayfa</i>	1	10
Toplam:		7	10	100

Tablo-15 de görüldüğü gibi *boş bir zihin* kategorisinde 10 katılımcı (%7,5) tarafından 7 farklı metafor ifade edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan “*kağıt*” metaforu 4, “*bebek*”, “*kutu*”, “*levha*”, “*ördek yavrusu*”, “*pamuk*”, “*sayfa*” metaforları yalnızca 1 kez tekrar edilmiştir. Katılımcıların geliştirdiği metafor imgesi ve açıklamalarını şu temel özellikleriyle ifade edebiliriz.

1. Suriyeli öğrencinin, yeni bir başlangıç yaptığı belirtilmiştir.

“Suriyeli öğrenci yeni doğmuş **bebek** gibidir, çünkü; bizimle yeni bir ortama katıldığı için kendi ailesinden öğrendiklerinden çok daha farklı, yepyeni şeyler öğrenmeye başladığı için bir bebek gibidir. Bizden öğrendikleriyle hayata bakışı şekillenecektir.” | 49E | 31-40 | 11-20 | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **ördek yavrusu** gibidir, çünkü; yeni geldiği ortamda anlamadığı dili konuşan insanlar var. Kendisine direktif veren insanlar var. Şaşkın ve endişeli gözlerle etrafına bakan bir ördek yavrusu gibi” | 74E | 41-50 | 20+ | 2 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **pamuk** gibidir, çünkü; saf, etrafına boş baktıkları için olup bitenleri anlayamadıkları, dil bilmedikleri için pamuğa benzerler .” | 62E | 41-50 | 11-20 | 3 | 4+ |

2.Suriyeli öğrencinin, zihninin bilgiyle doldurulması gerektiği ifade edilmiştir.

“Suriyeli öğrenci boş bir **sayfa** gibidir, çünkü; Türkçe dili konusunda hiçbir şey bilmeyen kişilerdir.Bu boş sayfaya biz öğretmenler ne yazarsak o şekilde şekillenecektir . . .” | 48E | 41-50 | 11-20 | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci boş bir **levha** gibidir, çünkü; onların işlenmesi gerekir.” | 57E | 41-50 | 20+ | 2 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci boş bir **kutu** gibidir, çünkü; içinin her türlü ahlaki, zihinsel ve dinsel kavramlarla doldurulması gerekir.” | 56K | 51+ | 20+ | 2 | 4+ |

3. Suriyeli öğrenci, bilgilendirme süreci içerisinde olduğu belirtilmiştir.

“Suriyeli öğrenci **kağıt** gibidir, çünkü; üstüne istediğimiz herşeyi yazarız.Onları bu vatan için iyi bir şekilde yetiştirebiliriz.” | 39K | 31-40 | 11-20 | 2 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci temiz bir **kağıt** gibidir, çünkü; ilk defa yabancı bir ülkede . . . yeni bir dil, yeni bir sosyal ortama belki de kendi ülkesin bile tanımadan girmiştir.Dolayısıyla verdiklerimizin en az % 50 si bizim olacaktır.” | 32E | 51+ | 20+ | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **kağıt** gibidir, çünkü; üstüne istediğimiz herşeyi yazarız.İyi bir şekilde yetiştirilmelerini sağlayabiliriz.” | 40K | 41-50 | 20+ | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci boş bir **kağıt** gibidir, çünkü; üzerine ne yazarsanız o olacaktır.” | 41K | 31-40 | 11-20 | 2 | 1 |

4.2.3.Değerli Bir Varlık Olarak Kategorisi

Tablo – 16 da Suriyeli öğrenci hakkında oluşturulan metaforlar, katılımcı sayı frekansı ve yüzdeliği ile kategorinin tüm kategoriler arasındaki yüzdeliği gösterilmiştir.

Tablo – 16 Değerli Bir Varlık Olarak Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	(%)	Metafor	Frekans (f)	Yüzde (%)
Değerli Bir Varlık	3,8	<i>çiçek</i>	1	20
		<i>iyi at</i>	1	20
		<i>kır çiçeği</i>	1	20
		<i>maden</i>	1	20
		<i>tuz</i>	1	20
Toplam:		5	5	100

Tablo-16 da görüldüğü gibi *değerli bir varlık* kategorisinde 5 katılımcı (%3,8) tarafından 5 farklı metafor ifade edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan “*çiçek*”, “*iyi at*”, “*kır çiçeği*”, “*maden*”, “*tuz*” metaforları yalnızca 1 kez tekrar edilmiştir. Katılımcıların geliştirdiği metafor imgesi ve açıklamalarını şu temel özellikleriyle ifade edebiliriz.

1.Suriyeli öğrenci, nerde ne yapması gerektiğini bilen olarak ifade edilmiş.

“Suriyeli öğrenci **iyi bir at** gibidir, çünkü; ne zaman koşması gerektiğini ve ne zaman nerede durması gerektiğini biliyor.” | **31E** | **51+** | **20+** | **3** | **1** |

2.Suriyeli öğrencinin, işlenmiş halinin kıymetliliği vurgulanmış.

“Suriyeli öğrenci topraktan yeni çıkmış değerli bir **maden** gibidir, çünkü; gerçek cevherini ortaya koyabilmek için işlenmesi gerekir.” | **18K** | **31-40** | **6-10** | **4+** | **4+** |

3.Suriyeli öğrenci, hiçbir şey istemeden, hiçbir şeye muhtaç olmadan varlığını sürdürmektedir.

“Suriyeli öğrenci **kır çiçeği** gibidir, çünkü; kır çiçekleri kendiliğinden ortaya çıkar.Eken, diken, ilacını, gübresini, suyunu veren yoktur.Bakımını yapan yoktur. Budayan yoktur.Kendiliğinden çıkar ayakta kalmaya çalışır.Bakımlı bir gül değildir. Zambak, menekşe değildir. Bana göre Türk öğrenciler gül gibidir.Suriyeli öğrenciler kırlardaki papatya gibidir.” | 127K | 51+ | 20 | 2 | 1 |

4.Suriyeli öğrenci, miktarında, uygun ve nazik davranışla kıymetlenecektir şeklinde ifade edilmiş.

“Suriyeli öğrenci **çiçek** gibidir, çünkü; çok nazik, rahatlıkla kırılabilen, üzülebilen, dokunsan ağlayacak bir halleri vardır.Bu çiçeğin kurumasına solmasına izin vermemeliyiz. Bu yüzden Türk toplumuna büyük bir görev düşmektedir.” | 80E | 41-50 | 11-20 | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **tuz** gibidir, çünkü; normal miktardaki tuzun yemeğe lezzet kattığı gibi az sayıdaki suriyeli öğrenci çocuklarda insani ve vicdani duyguların gelişmesine katkı sağlar.Mazluma kucak açmaya, duygularının gelişmesine farklı kültürleri tanımaya katkı sağlar.Sayının normalin üzerinde olması fazla tuzun yemeğin tadını kaçırdığı gibi tadı kaçabiliyor.” | 85E | 51+ | 20+ | 4+ | 4+ |

4.2.4.Gelişen, İlgi Bekleyen, Mücadele Eden Kategorisi

Tablo – 17 da Suriyeli öğrenci hakkında oluşturulan metaforlar, katılımcı sayı frekansı ve yüzdeliği ile kategorinin tüm kategoriler arasındaki yüzdeliği gösterilmiştir.

Tablo – 17 Gelişen, İlgi Bekleyen, Mücadele Eden Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	(%)	Metafor	Frekans (f)	Yüzde (%)
Gelişen, İlgi Bekleyen, Mücadele Eden	17,3	<i>berfin çiçeği</i>	1	4,3
		<i>bitki</i>	2	8,7
		<i>çiçek</i>	4	17,4
		<i>deniz yıldızı</i>	1	4,3

<i>emanet</i>	1	4,3
<i>göçmen kuş</i>	1	4,3
<i>gül</i>	1	4,3
<i>insan</i>	2	8,7
<i>karanlıkta kalmış çiçek</i>	1	4,3
<i>kırılmış fidan</i>	1	4,3
<i>kuş</i>	1	4,3
<i>maden</i>	1	4,3
<i>misafir</i>	1	4,3
<i>serçe</i>	1	4,3
<i>sır küpü</i>	1	4,3
<i>yalnızlık</i>	1	4,3
<i>yaprak</i>	1	4,3
<i>yuvasını kaybetmiş kuş</i>	1	4,3
Toplam:	18	23

Tablo - 17 de görüldüğü gibi gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden kategorisinde 23 katılımcı (%17,03) tarafından 18 farklı metafor ifade edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan “çiçek” metaforu 4 , “bitki” ve “insan” metaforları 2 kez tekrar etmiştir.Yalnızca 1 kez tekrar edilen metaforlarsa “berfin çiçeği”, “deniz yıldızı”, “emanet”, “göçmen kuş”, “gül”, “karanlıkta kalmış çiçek”, “kırılmış fidan”, “kuş”, “maden”, “misafir”, “serçe”, “sır küpü”, “yalnızlık”, “yaprak” ve “yuvasız kuş” metaforlarıdır. Katılımcıların geliştirdiği metafor imgesi ve açıklamalarını şu temel özellikleriyle ifade edebiliriz.

1.Suriyeli öğrencinin, kendi başına mücadelesi vurgulanmıştır.

“Suriyeli öğrenci kışın açan **berfin çiçeği** gibidir, çünkü; hayatın tüm zorluklarını görmelerine rağmen azimli bir şekilde mücadele ederek başarıyı elde ederler.” | 8E | 21-30 | 6-10 | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **göçmen kuşlar** gibidir, çünkü; başka bir ülkeden ülkemize gelmiş barınmaya çalışıyorlar.Yuvasında mutlu olmak için çabalıyor. . .Göçmen

kuşlar diğer hayvanlara veya avcılara av olmadan hayatlarını sürdürme mücadelesi verir.İşte Suriyeli öğrencide aynı kuş misali mücadele içinde dilerim Suriyeli öğrenciler insanca yaşar ve mutlu olurlar.” | 93K | 51+ | 20+ | 2 | 1 |

*“Suriyeli öğrenci yüzmeyi yeni öğrenen **insan** gibidir, çünkü; yaşadığı dil sorunu, geçirdiği travmalar, yaşam mücadelesi suyun üstünde durup nefes alma gayreti gibidir.Uyum süreci içerisinde yavaş yavaş yüzmeyi öğreniyorlar.Yüzme en iyi Türkiye'de öğreniliyor, diğer ülkelerde boğuluyorlar.” | 73E | 31-40 | 11-20 | 1 | 3 |*

*“Suriyeli öğrenci karanlıkta kalmış **çiçek** gibidir, çünkü; yabancı bir ülkede dil bilmiyor, derdini anlatmak istiyor ama anlatamıyor.Nasıl ışık almayan çiçek karanlığa direnirse suriyeli çocuk da etrafında olanı biteni anlamaya çalışır.” | 23K | 31-40 | 11-20 | 1 | 4+ |*

2.Suriyeli öğrencinin, ilgisizlikle karşı karşıya olduğu belirtilmiştir.

*“Suriyeli öğrenci suyu az verilen **bitki** gibidir, çünkü; ailesi tarafından yeteri kadar desteklenmemekte veya desteklenememektedir.” | 63E | 41-50 | 11-20 | 4+ | 4+ |*

3.Suriyeli öğrencinin, verilen eğitimle, gösterilen ilgiyle gelişeceği ve hayata hazırlanacağı ifade edilmiştir.

*“Suriyeli öğrenci **çiçek** gibidir, çünkü; hepsiyle farklı şekilde ilgilenilmesi gerekiyor.” | 58E | 31-40 | 11-20 | 1 | 4+ |*

*“Suriyeli öğrenci bir **çiçek** gibidir, çünkü; çiçekler nasıl sulandıkça sevgiyle açarlar daha çok gelişirler, etrafına uyum sağlarlar bu mülteci çocuklar da savaştan kopup başka bir ülkede başka adet ve geleneklere farklı dillerine rağmen uyum sağlamaları için sevgi ve hoşgörü gösterilerek hayatlarını kolaylaştırabiliriz.” | 90K | 41-50 | 20+ | 1 | 4+ |*

*“Suriyeli öğrenci **çiçek** gibidir, çünkü; ilgilenilince güzelleşiyor.” | 102E | 51+ | 20+ | 2 | 2 |*

“Suriyeli öğrenci göç etmiş yabancı **çiçek** gibidir, çünkü; yeni ortama uyum sağlamaları için çaba göstermeliyiz.Büyüklerin hatalarını bu çocuklar çekmemeli, uyum sağlamaları için gerekli eğitimler verilmelidir.” | 72E | 51+ | 20+ | 2 | 3 |

“Suriyeli öğrenci **deniz yıldızı** gibidir, çünkü; bizim ilgimize,yardımaımıza ve samimiyetimize ihtiyaçları var.Dokunduğumuz her yıldız kurtulacak, nesillerini bile kurtaracaktır.” | 87E | 41-50 | 20+ | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **gül** gibidir, çünkü; değer verir bakar ve emek verirken etrafa güzel kokular yayar.Değer vermez ve bakmazsan solar.” | 35E | 41-50 | 11-20 | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **karanlıktaki insan** gibidir, çünkü; konuşmayı, kavramları ve saymayı bilmiyorlar.Anlatılanları anlamıyorlar.Arkadaşlarından çekiniyor yanına oturmak istemiyor.Öğrendikçe bu duygulardan uzaklaşıp biraz daha mutlu oluyorlar.” | 55E | 41-50 | 20+ | 1 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci kırılmış yaş **fidan** gibidir, çünkü; vatansız, bahçesiz, parksız, susuz, havasız kaldılar.İkiye bölünmese bile içinden birçok kırıklıklarla başbaşadırlar.Onları tamir etmek çok zaman alacak.Ama verilen emeğe değecek inanıyorum.Yaş fidan çünkü hala taze...Su, hava, toprak verilirse başarılı oluruz.” | 100K | 41-50 | 20+ | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **maden** gibidir, çünkü; eğitimle işlenmeleri gerekir.Doğru davranış geliştirilmeli, manevi duyguları geliştirilmelidir.” | 51K | 31-40 | 6-10 | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci zorunlu **misafir** gibidir, çünkü; hizmet vermesen olmaz.Versen de ne kadar memnun edersin.Kestiremezsin.Traji komik bir durum.Ama sonuçta çocuktur.Her türlü düşünmek zorundasın.Psikolojisini düşünerek, sevmek ve ilgilenmek gerekir.” | 131K | 41-50 | 20+ | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci ağaç dalında **yaprak** gibidir, çünkü; zor şartlara dayanabilmesi için sulanması ve bakım yapılması gerekir.” | 46E | 41-50 | 20+ | 2 | 2 |

4.Suriyeli öğrenciye gösterilen ilgide dengeli davranılması gerektiği ifade edilmiştir.

“Suriyeli öğrenci bir **bitki** gibidir, çünkü; kırılğan, sıcaktan soğuktan etkilenen, rüzgardan korunmak ve sahiplenmek ister ama ona yön verirken hassas davranılmalı ve şımartılmamalıdır.” | 22E | 31-40 | 11-20 | 3 | 3 |

5.Suriyeli öğrencinin yardıma, doğru davranışlara ve anlaşılmaya ihtiyacı olduğu belirtilmiştir.

“Suriyeli öğrenci **emanet** gibidir, çünkü; onların vatani, milleti, toprağı, evi, işi, komşusu kalmadı buraya emanet geldiler.En samimi duygularla emanet gibi bakmalıyız.Özellikli davranışlarda insan gibi davranmalıyız.Konuşmalarda hitaplarda insan gibi seslenmeliyiz.Değer verildiğini anlayan öğrenciler bunun değerini bilir inşallah hiç unutmazlar.” | 70E | 41-50 | 11-20 | 4+ | 3 |

“Suriyeli öğrenci bir **kuş** gibidir, çünkü; çekingen, ürkek, nereye konacağını bilemez.Ne söylediğinizi bazen anlayamaz ama merak da eder.Öğrenmek, anlamak ve anlaşılmak ister.” | 75K | 41-50 | 20+ | 3 | 3 |

“Suriyeli öğrenci **serçe** gibidir, çünkü; çok ürkek, hassas sevgiyle beslenen yanından ayrılmayacak, en ufak hatanda korkup kaçacak kadar masum çocuklardır.” | 128K | 21-30 | 6-10 | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **sır küpü** gibidir, çünkü; Suriyeli öğrenci içi bilinmeyenlerle doludur. Bu içi bilinmeyenle dolu sır küpüne ulaşabilmek için sevgi şarttır.Sevgimizi verdiğimizde yavaş açılır ve içinden yaşanmışlıklar, özlem, yaşanan acılar ve cevabını bilmediğimiz sorular çıkar.Küpün içinden çıkanlar yaşanan acılar sizi şaşkırtabilir.” | 119K | 31-40 | 11-20 | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **yalnızlık** gibidir, çünkü; yalnızlık başkasından ümit beklemektir.” | 50E | 41-50 | 20+ | 2 | 3 |

“Suriyeli öğrenci *yuvasız bir kuş* gibidir, çünkü; birçok sebepten dolayı vatanından ayrılmıştır. Yeni bir yuva, yaşanacak bir çevre ve kendisine destek olacak insanlara ihtiyacı vardır.” | 37E | 41-50 | 20+ | 3 | 4+ |

4.2.5.Olumsuz Çağrışım Kategorisi

Tablo – 18 de Suriyeli öğrenci hakkında oluşturulan metaforlar, katılımcı sayı frekansı ve yüzdeliği ile kategorinin tüm kategoriler arasındaki yüzdeliği gösterilmiştir.

Tablo – 18 Olumsuz Çağrışım Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	(%)	Metafor	Frekans (f)	Yüzde (%)
Olumsuz Çağrışım	18,8	<i>bitki</i>	1	4
		<i>bomba</i>	1	4
		<i>çiçek</i>	4	16
		<i>dilsiz çocuk</i>	1	4
		<i>etkisiz eleman</i>	1	4
		<i>geveze baykuş</i>	1	4
		<i>hasta</i>	1	4
		<i>kavak ağaçları içinde kalmış funda</i>	1	4
		<i>kopmuş yaprak</i>	1	4
		<i>kurumuş ağaç</i>	1	4
		<i>kuş</i>	1	4
		<i>Nijer’deki yalnız ağaç</i>	1	4
		<i>papağan</i>	1	4
		<i>sağır ve dilsiz</i>	2	8
		<i>sığıntı</i>	1	4
		<i>sokak kedisi</i>	1	4
		<i>tilki</i>	1	4
<i>uzaylı</i>	1	4		
<i>ürkek tavşan</i>	1	4		

	<i>vahşi hayvan</i>	1	4
	<i>yabani</i>	1	4
Toplam:	21	25	100

Tablo - 18 de görüldüğü gibi *olumsuz çağrışım* kategorisinde 25 katılımcı (%18,08) tarafından 21 farklı metafor ifade edilmiştir. Bu kategoriye oluşturan “*çiçek*” metaforu 4 kez tekrar , “*sağır ve dilsiz*” metaforu 2 kez tekrar edilmiştir. Yalnızca 1 kez tekrar edilen metaforlarsa “*bitki*”, “*bomba*”, “*dilsiz çocuk*”, “*etkisiz eleman*”, “*geveze baykuş*”, “*hasta*”, “*kavak ağaçları içinde kalmış funda*”, “*kopmuş yaprak*”, “*kurumuş ağaç*”, “*kuş*”, “*Nijer’deki yalnız ağaç*”, “*papağan*”, “*sığıntı*”, “*sokak kedisi*”, “*tilki*”, “*uzaylı*”, “*ürkek tavşan*”, “*vahşi hayvan*”, “*yabani*” metaforlarıdır. Katılımcıların geliştirdiği metafor imgesi ve açıklamalarını şu temel özellikleriyle ifade edebiliriz.

1. Suriyeli öğrenci, durağan, etkisi olmayan olarak açıklanmıştır.

“Suriyeli öğrenci sakı **bitkisi** gibidir, çünkü; Suyunu ve güneşini verirsek sessizce oturur. Hiçbir faaliyete katılmaz.” | 109K | 51+ | 20+ | 1 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **etkisiz eleman** gibidir, çünkü; sınıfta çok tepkisiz. Derse katılımları yok denecek kadar az. Türkçeye hâkim değiller. Bu da iletişim konusunda sıkıntı oluyor.” | 38K | 31-40 | 6-10 | 1 | 3 |

“Suriyeli öğrenci **sokak kedisi** gibidir, çünkü; sen bir şey verirsen yapar, vermezsen yapmaz. Kendi halinde dolanıp durur.” | 113E | 31-40 | 11-20 | 3 | 2 |

2. Suriyeli öğrenci potansiyel zarar verici, ümit vermeyen olarak izah edilmiştir.

“Suriyeli öğrenci **bomba** gibidir, çünkü; eğitirsen devreleri ele geçirir ve zarar vermesini engellersin. Eğitmezsen elinde patlar ve çevreye zarar verir.” | 47K | 41-50 | 20+ | 2 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **kavak ağaçları içinde kalmış funda** gibidir, çünkü; kavak ağaçlarına uygun bir ortamda funda ağacının gelişimi çok zor olur.” | 21K | 41-50 | 20+ | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci dalından **kopmuş yaprak** gibidir, çünkü; Yavaş yavaş kuruyor.” | 107E | 51+ | 20+ | 4+ | 1 |

“Suriyeli öğrenci **kurumuş bir ağaç** gibidir, çünkü; çaresizlik, sevgisizlik, merhametsizlik çocuk yaşta onları kurutmuştur. Bir insanı besleyen bütün özelliklerden mahrum kalmışlardır.” | 130K | 41-50 | 20+ | 2 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **vahşi hayvan** gibidir, çünkü; vahşi hayvanı evcileştirmek çok zor ise bunlarında sınıfa uyum sağlaması imkansız gibi bir şeydir.” | 115K | 41-50 | 20+ | 1 | 3 |

3.Suriyeli öğrenciyi fazla ilgi isteyen, verilen emeğin karşılığı alınamayan olarak açıklanmıştır.

“Suriyeli öğrenci solgun bir **çiçek** gibidir, çünkü; ne yapılırsa yapılsın yüzlerindeki acı, üzüntü ve umutsuzluk kapanmıyor.” | 19E | 41-50 | 11-20 | 3 | 3 |

“Suriyeli öğrenci susuz kalmış **çiçek** gibidir, çünkü; bulunduğu ortama alışmaya çalışırken arkadaşlarıyla aynı seviyede olmak isterken isteklerine yeterince ulaşamamak onları üzüyor.” | 60K | 31-40 | 6-10 | 1 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **geveze baykuş** gibidir, çünkü; sürekli yanımda durup konuşmak ister.(Suriye, Esad, Türkiye, geçmiş, ailesi, okul, geleceği).İlgi alanı geniştir, yerli yersiz konuşur, çok gözü açıktır.” | 112K | 41-50 | 20+ | 1 | 1 |

“Suriyeli öğrenci bakıma muhtaç **hasta** gibidir, çünkü; sürekli ilgi istiyor.” | 103E | 41-50 | 20+ | 3 | 1 |

4.Suriyeli öğrenci, zihinsel, davranışsal, iletişim yönünden eksik ve sosyal yönden uyumsuz olarak açıklanmıştır.

“Suriyeli öğrenci yapraksız bir **çiçek** gibidir, çünkü; suyu kesilmiş kökünden sökülüştür. Baharı yazı solmuş mevsim hep sonbahar ve kıştır. Bir saksıya dikilmiş suni ışıkla yaşatılmaya çalışılmaktadır.Saksıdaki toprağında bulunan mineral maddelerden sevgi, şefkat ve saygı eksik ve yetersizdir.” | 76E | 41-50 | 11-20 | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci çöldeki **çiçek** gibidir, çünkü; okula uyum sağlamada çok zorlanıyor. Çevreye uyumu yok.” | 114E | 51+ | 20+ | 1 | 1 |

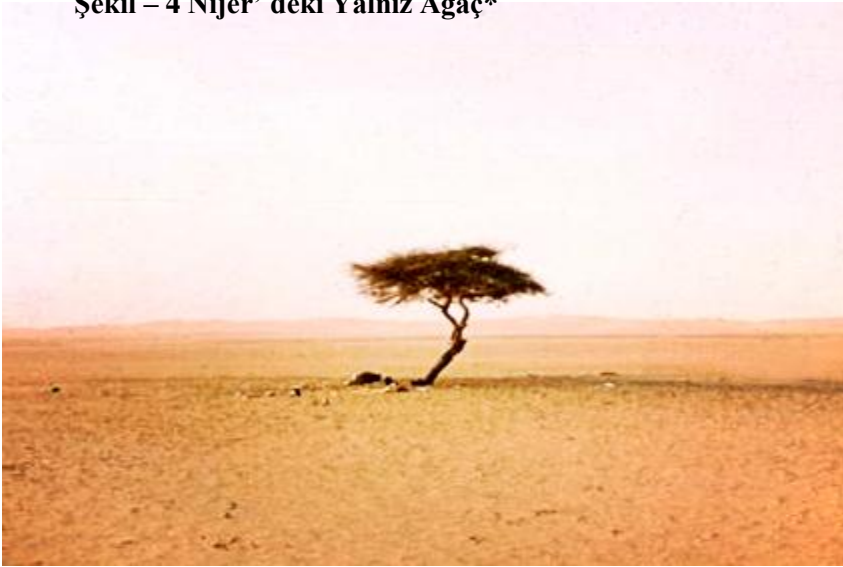
“Suriyeli öğrenci **dilsiz** bir **çocuk** gibidir, çünkü; etrafındakilerin konuşmalarını anlayabilir fakat kendi duygu ve düşüncelerini ifade edemez. Olup biten herşeyin farkındadır fakat ifade söyleyemez. Mimikleri ile anlatmaya çalışır. Çoğu zaman yalnız kalır konuşamadığı için dışlanır.” | 126K | 41-50 | 20+ | 2 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **sağır ve dilsiz** gibidir, çünkü; yeni gelen öğrenciler genelde Türkçe konuşmıyor. Diğer arkadaşları ile iletişim kurmada zorlanıyor.” | 6E | 41-50 | 20+ | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **sağır ve dilsiz** gibidir, çünkü; dil olarak anlaşılmıyor, uygun bir beden dili bulup anlaşmaya çalışıyoruz.” | 77K | 41-50 | 20+ | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **Nijer’deki yalnız ağaç** gibidir, çünkü; sınıfındaki diğer öğrencilerle ne yaparsak yapalım kaynaşmamaktadır.” | 106E | 51+ | 20+ | 1 | 2 |

Şekil – 4 Nijer’deki Yalnız Ağaç*

* (Duymaz, 2017)

“Suriyeli öğrenci **sığıntı** gibidir, çünkü; dışlanmakta ve benimsenmemektedir.” | 7K | 31-40 | 11-20 | 2 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **uzaylı** gibidir, çünkü; farklı bir dünyada yaşıyormuş gibi. Kendi halinde bir ortama uymadan kendince davranmaktadır.” | 11E | 31-40 | 6-10 | 1 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **ürkek** bir **tavşan** gibidir, çünkü; ortama ve ortamdakilere ayak uydurmak yerine kendi düzenine devam etmeye çalışmaktadır.” | 111K | 41-50 | 20+ | 3 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **yabani** gibidir, çünkü; ortama ve ortamdakilere ayak uydurmak yerine kendi düzenine devam etmeye çalışmaktadır.” | 12E | 31-40 | 6-10 | 1 | 2 |

5.Suriyeli öğrenciden, çevresine olumsuz etkileri olan ve ne yapacağını bilemeyen olarak izah edilmiştir.

“Suriyeli öğrenci **kuş** gibidir, çünkü; çok ürkektir. Dilimizi anlamaz ne yapacağını bilemez.Kanadı kırık bir kuş gibi çırpınır durur.” | 66K | 41-50 | 20+ | 3 | 3 |

“Suriyeli öğrenci **papağan** gibidir, çünkü; sınıfta dilimizi çok iyi bilmediğinden çok soru sorar, çok konuşur. Dersle alakasız sorular sorması ve örnekler vermesiyle sınıfı güldürür.” | 125E | 51+ | 20+ | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **tilki** gibidir, çünkü; arkadaşlarını ve öğretmenlerini kandırmaya aldatmaya çalışıyor.Çoğu zaman yalan söylüyor.” | 105E | 41-50 | 20+ | 1 | 2 |

4.2.6.Sonuçları Zamanla Anlaşılacak Olan Kategorisi

Tablo – 19 da Suriyeli öğrenci hakkında oluşturulan metaforlar, katılımcı sayı frekansı ve yüzdeliği ile kategorinin tüm kategoriler arasındaki yüzdeliği gösterilmiştir.

Tablo – 19 Sonuçları Zamanla Anlaşılacak Olan Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	(%)	Metafor	Frekans (f)	Yüzde (%)
--------------	-----	---------	-------------	-----------

		<i>bambu ağacı</i>	1	7,1	
		<i>baraj</i>	1	7,1	
		<i>bilmece</i>	1	7,1	
		<i>bitki</i>	1	7,1	
		<i>çiçek</i>	4	28,6	
Sonuçları Zamanla	10,5	<i>evlatlık verilmiş çocuk</i>	1	7,1	
Anlaşılacak Olan		<i>güneş tutulmasına</i>	1	7,1	
		<i>maruz kalan dünya</i>	1	7,1	
		<i>kor</i>	1	7,1	
		<i>kurumuş yaprak</i>	1	7,1	
		<i>kutu</i>	1	7,1	
		<i>sarmaşık</i>			
Toplam:			11	14	100

Tablo-19 da görüldüğü gibi *sonuçları zamanla anlaşılacak olan* kategorisinde 14 katılımcı (%10,5) tarafından 11 farklı metafor ifade edilmiştir. 4 kez tekrarıyla “*çiçek*” metaforu bu kategoride birden fazla tekrar edilen tek metafordur. Ayrıca “*bambu ağacı*”, “*baraj*”, “*bilmece*”, “*bitki*”, “*evlatlık verilmiş çocuk*”, “*güneş tutulmasına maruz kalan dünya*”, “*kor*”, “*kurumuş yaprak*”, “*kutu*”, “*sarmaşık*” metaforları yalnızca 1 katılımcı tarafından kaleme alınmıştır. Katılımcıların geliştirdiği metafor imgesi ve açıklamalarını şu temel özellikleriyle ifade edebiliriz.

1. Suriyeli öğrenciye, verilen emeğin sonuçlarının zamanla anlaşılacağı belirtilmiştir.

“Suriyeli öğrenci ***bambu ağacı*** gibidir, çünkü; ilk yıllarda emeğimizin karşılığını alamıyoruz veya çok az öğrenciden karşılık alabiliyoruz. İnşallah ileriki yıllarda bu gerçekleşir.” | 53K | 41-50 | 20+ | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci ***baraj*** gibidir, çünkü; birikim yapmış ama kapakları açılmamış. Okuduğu Türkçe metinleri anladığı an baraj kapakları açılacak elektirik üretecek (bilgiyi öğrenecek). Şehir hatlarına elektirik verecek (bilgiyi kullanacak).Tarlaları sulayacak bitki bitecek (kullandığı bilgiyle hayatını verimli

hale getirecek, sonuçlarını kazanç olarak elde edecek).Baraj kapakları açılmadığı takdirde baraj yıkılır bir felaket meydana gelir.” | 68E | 51+ | 20+ | 4+ | 1 |

“Suriyeli öğrenci **çiçek** gibidir, çünkü; ilgilenirse açar, ilgilenilmezse solar” | 29K | 41-50 | 20+ | 1 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **çiçek** gibidir, çünkü; çiçeklere bakmazsan kısa sürede solarlar ve yok olurlar.Eğer çiçeklere iyi bakarsanız çevreyi güzelleştirirler ve canlılık verirler.” | 34E | 41-50 | 20+ | 2 | 3 |

2.Suriyeli öğrencinin, yaşadığı ve yaşayacaklarının etkisi zamanla anlaşılacağı ifade edilmiştir.

“ Suriyeli öğrenci bir **bilmece** gibidir, çünkü; hangi koşullarda geldiğini, neler yaşadığını, savaşın hangi tarafını gördüğünü bilemeyip dil bilmediği için de anlayamıyorsun.Hepsi çok farklı bir dünya.Kocaman bir bilmeceyi çözmek öğretmenler için büyük gayret gerektiriyor.Yokmuş gibi görenler olsada onlar ülkemizin ve eğitim sistemimizin büyük bir gerçeğidir. Bu bilmeceyi de çözeceğiz.” | 91K | 21-30 | 11-20 | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **evlatlık verilmiş çocuk** gibidir, çünkü; herşeye yabancısıdır. Çaresiz ve ürkektir.Bilinmeze giden yolculuktur.Şefkatli kollara mı yoksa?” | 61K | 41-50 | 20+ | 2 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **kurumuş bir yaprak** gibidir, çünkü; olaylar, rastlantılar, gelişmeler onu hangi yöne götürürse o yöne gidecektir.” | 65E | 41-50 | 20+ | 4+ | 1 |

3.Suriyeli öğrencinin, zarar verme ihtimaline karşın bu durumun zamanla anlaşılacağı belirtilmiştir.

“Suriyeli öğrenci yabani bir **bitki** gibidir, çünkü yaşamak nefes almak değil gerçekten yaşamak gülmek, mutlu olmak, iyi hissetmek, huzurlu, güvenli, endişesiz, kaygısız kısacası insani değerlere sahip olmak ve insan gibi yaşamak. o şu an çevresini anlamaya, adapte olmaya, alışkanlıklarından vazgeçip uygun bir habitata sahip olmak için çabalarken bu bitki gibi hiçbir şeyi anlamadan yeni ortama ayak

uydurmaya çalışıyorlar. Ayak uydurmaya başladığında ise yeterince beslenememiş ve değer görmemişse sürgün veren yabancı bir bitki gibi yararlı olanlarında yaşamasına izin vermeyebilir.” | 45K | 41-50 | 11-20 | 1 | 1 |

*“Suriyeli öğrenci **çiçek** gibidir, çünkü; suyunu zamanında ve kararında verirsen ürün verir ve yaşar. Fazla verirsen azar. Her şeyini kararında vermek lazım.” | 44K | 31-40 | 11-20 | 1 | 1 |*

*“Suriyeli öğrenci **kor** gibidir, çünkü; koru düzgün ateşlenirse verim elde edersin. Düzgün ateşlemezsene elini yakar.” | 24K | 41-50 | 20+ | 4+ | 3 |*

*“Suriyeli öğrenci **sarmaşık** gibidir, çünkü; sarmaşık konulduğu ortamda neye tutunabiliyorsa büyümek ve hayatta kalabilmek için neye tutunabiliyorsa oraya tutunur. Orada büyür, ortamı yapraklarıyla sarar. Eğer doğru bir yol çizilebilirse güzelleştirir ve hoş görünür. Şayet kendi haline bırakılırsa çevreyi diğer nesnelere dar eder. Suriyeli öğrencileride doğru eğitir yönlendirebilirsek bizim vatanımızda bizimle güzel bir hayat yaşarlar. Aksine iyi eğitim veremezsek büyüdükçe diğer bireylere sıkıntı yaşatacak fertlerin arasında bulabiliriz kendimizi.” | 3K | 31-40 | 6-10 | 1 | 2 |*

4. Suriyeli öğrenciyle ilgili umutla bakılıp sonucu zamanla anlaşılacağı ifade edilmiştir.

*“Suriyeli öğrenci **çiçek** gibidir, çünkü; uygun şartlar oluştuğunda ve uyum sağladıklarında hem büyür gelişirler hem de çeşitli renklerde açarlar.” | 27K | 31-40 | 11-20 | 2 | 4+ |*

*“Suriyeli öğrenci **güneş tutulmasına maruz kalan dünya** gibidir, çünkü; aydınlanmayı bekleyen bir tarafı vardır. Aydınlanmasını sağlar ve bunu başarabilirsek ne mutlu bize.” | 2K | 31-40 | 11-20 | 1 | 1 |*

*“Suriyeli öğrenci kapalı bir **kutu** gibidir, çünkü; farklı ülke, farklı dil, farklı çevre onların tamamen kapanmasına sebep oluyor. Başta dil sorunu çözüldüğünde bu kutu yavaş yavaş açılıyor Kaynaşması, paylaşması öğrenmesi kolaylaşıyor. Bu*

sorunu çözdükten sonra topl.ma kısa sürede kazandırılıyorlar.” | 67K| 41-50| 20+| 2| 1|

4.2.7.Yerinden Ayrılmış, Bir Yere Ait Olmayan, Vatansız Kategorisi

Tablo – 20 de Suriyeli öğrenci hakkında oluşturulan metaforlar, katılımcı sayı frekansı ve yüzdeliği ile kategorinin tüm kategoriler arasındaki yüzdeliği gösterilmiştir.

Tablo – 20 Yerinden Ayrılmış, Bir Yere Ait Olmayan, Vatansız Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	(%)	Metafor	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yerinden Ayrılmış, Bir Yere Ait Olmayan, Vatansız	29,3	<i>ana kucığına hasret</i>	1	2,5
		<i>çiçek</i>	3	7,7
		<i>çocuk</i>	2	5,1
		<i>gariban</i>	1	2,5
		<i>göçmen kuş</i>	4	10,2
		<i>gurbet kuşu</i>	1	2,5
		<i>gurbetçilerin çocukları</i>	1	2,5
		<i>insan</i>	1	2,5
		<i>kanadı kırık kuş</i>	2	5,1
		<i>kopmuş yaprak</i>	2	5,1
		<i>kovulmuş aslan</i>	1	2,5
		<i>köksüz ağaç</i>	1	2,5
		<i>kuş</i>	3	7,7
		<i>misafir</i>	1	2,5
		<i>ney</i>	1	2,5
		<i>sahipsiz</i>	1	2,5
		<i>sudan çıkmış balık</i>	5	12,8
<i>tutsak</i>	1	2,5		
<i>ürkek tavşan</i>	1	2,5		
<i>yabancı koyun</i>	1	2,5		

	<i>yangın çıkmış orman</i>	1	2,5
	<i>yetim</i>	1	2,5
	<i>yuvasız kuş</i>	3	7,7
Toplam:	23	39	100

Tablo-20 de görüldüğü gibi *yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız* kategorisinde 39 katılımcı (%29,3) tarafından 23 farklı metafor ifade edilmiştir. 5 kez tekrarıyla “*sudan çıkmış balık*” metaforu bu kategoride en fazla tekrar edilen metafordur. Ayrıca “*göçmen kuş*” 4 katılımcı, “*çiçek*”, “*kuş*”, “*yuvasız kuş*” metaforları 3 kez, “*çocuk*”, “*kanadı kırık kuş*”, “*kopmuş yaprak*” metaforları 2 katılımcı, “*ana kucığına hasret*”, “*gariban*”, “*gurbet kuşu*”, “*gurbetçi çocukları*”, “*insan*”, “*kovulmuş aslan*”, “*köksüz ağaç*”, “*misafir*”, “*ney*”, “*sahipsiz*”, “*tutsak*”, “*ürkek tavşan*”, “*yabancı koyun*”, “*yangın çıkmış orman*”, “*yetim*” metaforları yalnızca 1 katılımcı tarafından kaleme alınmıştır. Katılımcıların geliştirdiği metafor imgesi ve açıklamalarını şu temel özellikleriyle ifade edebiliriz.

1. Suriyeli öğrencinin, zaruri sebeplerle ve isteği dışında ayrıldığını anlatan açıklamalar yapılmıştır.

“Suriyeli öğrenci *ana kucığına hasret biri gibidir, çünkü; vatanından koparılan her insan annesinden ayrılmış kadar mahzun ve buruk olur.*” | 13K | 41-50 | 11-20 | 1 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci *solmuş çiçek gibidir, çünkü; yerinden yurdundan sökülmiş, ailesinden, kültüründen, eğitiminden ayrılmış. Her şeyiyle parçalanmıştır.*” | 81E | 51+ | 20+ | 3 | 2 |

“Suriyeli öğrenci *bahçedeki yabancı çiçek gibidir, çünkü; kendi ülkesinden farklı bir ortamda kendi isteği dışında bulunuyor.*” | 123K | 31-40 | 11-20 | 1 | 1 |

“Suriyeli öğrenci *göçmen kuşlar gibidir, çünkü; buldukları yerlerde yaşama imkanı kalmayınca daha güvenli ve yaşanabilecek yerlere göç etmek zorunda kalırlar.*” | 43E | 41-50 | 11-20 | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **gurbet kuşu** gibidir, çünkü; vatanından hiç bilmediği bir memlekete yerleşmek zorunda kalmıştır.” | 83K | 31-40 | 6-10 | 4+ | 1 |

“Suriyeli öğrenci **köksüz bir ağaç** gibidir, çünkü; vatanından, milletinden, akrabalarından ayrılmış gelmiş ve köklerinden kopmuşlardır.” | 69K | 31-40 | 11-20 | 4+ | 2 |

“Suriyeli öğrenci garip bir **kuş** gibidir, çünkü; kendi habitatlarından savaş nedeniyle ayrılmak zorunda kalmışlardır.Kültürleri ve dilleri farklı bir ortamda yaşamaktadırlar.” | 20E | 41-50 | 11-20 | 3 | 3 |

“Suriyeli öğrenci ormanı yanmış yavru **kuş** gibidir, çünkü; . . . Orman alevlere teslim olduğu zaman kuşlar can havliyle ormanı terk eder. . . Suriyeli çocukların memleketleri de ne yazık ki Bumerang cehenneminin tam ortasındadır.” | 9K | 21-30 | 6-10 | 1 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **ney** gibidir, çünkü; ney enstrümanı Mevla’ nın mesnevisinin ilk beyitlerinde vatanından koparılan bir varlık olarak tarif edilmektedir. Kamışlıktan koparıldığından beri inleyen bir ses çıkarır ve insanları ağlatmaktadır. Suriyeli öğrenciler de vatanından ayrılmak zorunda kalmış, . . . En büyük temennim ise çocuklarımızın "Suriyeli öğrenci" metaforuna düşmemesidir.” | 10K | 21-30 | 1-5 | 1 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **sudan çıkmış balık** gibidir, çünkü; yaşadığı ortamı, alıştığı ortamı, çevreyi ve herşeyi terkedip daha açıkçası zorla terk ettirilip başka yerde yaşamaya itilmiştir.Uyum onlar için çok zordur.” | 14K | 41-50 | 20+ | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **sudan çıkmış balık** gibidir, çünkü;kendi isteği dışında ayrıldığı ülkesi, akrabaları, arkadaşları, evi, oyuncakları vb bir yana yeni bir ülkede dillerini bilmediği çocuklarla ve öğretmenlerle eğitim görmek zorunda kalmıştır.” | 26K | 41-50 | 11-20 | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **yangın çıkmış orman** gibidir, çünkü; Ormanda yangın çıktığında tüm canlılar orayı terk etmek zorunda kalırlar.Başka yere göç etmek, yeni yaşam alanları aramak zorunda kalırlar.Kimisinde bu yangında yaralı veya ölmüş

olur. Kalanlar ise bu acıyla yaşama tutunmaya çalışırlar..” | 94K | 41-50 | 20+ | 2 | 2 |

2.Suriyeli öğrencinin, yeni bulunduğu ortama alışma aşamasında olduğu ve bununla ilgili mücadele verdiği ifade edilmiştir.

“Suriyeli öğrenci saksısı değiştirilmiş **çiçek** gibidir, çünkü; yeni saksısında ihtiyaçlarını karşılayamayan bir çiçek nasılsa Suriyeli öğrenci de öyledir. Sevgi, ilgi, arkadaş istiyor ama bulamıyor.Kısacası duyguları yok olup yaşamaya çalışan bir canlı oluyor.” | 71E | 41-50 | 20+ | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci apartmana yeni taşınan **çocuk** gibidir, çünkü; etrafına alışana kadar yabancılik ve yalnızlık çekmektedir. Bazen dışlanmakta bazen de öyle olduğunu zannetmektedir.” | 33K | 41-50 | 20+ | 1 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **kanadı kırık bir kuş** gibidir, çünkü; küçük yaşta vatanından, evinden koparılmış, acıyla, bu dünyanın en kötü yüzüyle küçücükken tanışmış ama yinede bende varım bu hayatta demeye çalışır.Her ne kadar çocukta desek, bilmez anlamazda desek, aslında herşeyi en iyi gören ve anlayandır Suriyeli çocuk.” | 5K | 31-40 | 11-20 | 2 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci av alanından **kovulmuş aslan** gibidir, çünkü; kendi av bölgesindeyken hayatı o bölgeye uygun olarak öğreniyordu. Av bölgesinden başka bir bölgeye gelince sıkıntılar başladı. Yeni çevre ve canlılar olunca bocalama şaşkınlı ve hırçınlıklar oluştu.” | 110E | 41-50 | 20+ | 1 | 3 |

“Suriyeli öğrenci yuvasız **kuş** gibidir, çünkü; memleketinden, vatanından uzakta hayat mücadelesi veriyorlar.” | 104K | 41-50 | 20+ | 3 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **sudan çıkmış balık** gibidir, çünkü; bilmediği bir yerdedir. Hayata tutunmak için çok çabalamak zorundadır.Etrafında anlamadığı bir dilde konuşan çocuklar, insanlar vardır. Onların her zaman yardıma ihtiyacı vardır.” | 17K | 41-50 | 6-10 | 4+ | 2 |

“Suriyeli öğrenci **sudan çıkmış balık** gibidir, çünkü; vatanını, alıştığı çevreyi ve ihtiyacı olan pek çok eşyasını geride bırakıp başka bir yere gelmiştir. Sevdiği pek çok şeyden vazgeçmek zorunda kalarak tanımadığı bir yerde hayatını devam ettirmeye çalışmaktadır.” | 28K | 41-50 | 20+ | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **yabancı koyun** gibidir, çünkü; sürüye katılmaktadır.” | 133K | 41-50 | 20+ | 1 | 4+ |

3.Suriyeli öğrencinin, vatanına tekrar gitme ihtimaline değinilmiştir.

“Suriyeli öğrenci **göçmen kuşlar** gibidir, çünkü; göçmen kuşların yaşayabilmeleri, hayatını idame ettirebilmeleri için gerekli şartların uygun olması gerekir.Oysa ki zordur yuvasını bırakmak, dalından ayrılmak göçmen kuşlarda istemez zorlu yolculuklara çıkmak, vatanını terk etmek. Suriyeli öğrencilerde birer göçmen kuştur.Şuan ülkemizde kanat çırpılmaktadırlar.Zamanı gelince kendi yuvalarına göç edeceklerdir.” | 4E | 31-40 | 11-20 | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **göçmen kuşlar** gibidir, çünkü; buldukları yerde geçicidirler. Böyle olduğunu da bilirler.Zamanın ve şartların düzelmesini beklerler.Beklerken umutlarını yitirmezler.Umudun onları güçlü tuttuğunu ve buldukları yerde yaşayabilmek için güçlü olmak zorunda olduklarını bilirler.” | 79K | 41-50 | 20+ | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **göçmen kuşlar** gibidir, çünkü; ülkelerinin yaşanabilecek ortama gelmeden göç halindedirler.” | 99K | 41-50 | 20+ | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci bizim Avrupa'ya göç eden **gurbetçilerin çocukları** gibidir, çünkü; Avrupa'ya 3-5 yıl çalışıp döneriz düşüncesiyle giden gurbetçilerimiz vardı ama öyle olmadı.Suriyeli aileler de savaş bitince döneriz düşüncesi var.Bu yüzden dil eğitimine önem vermediklerini düşünüyorum.” | 25E | 41-50 | 20+ | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **misafir** gibidir, çünkü; evlerinden, barklarından çıkıp bize gelmiş.bizlerin ikramını,izzetini,sevgisini,, saygısını beklemektedir.Misafirlerde ev sahibine gerekli saygıyı göstermeli nankör olmamalı.” | 92E | 51+ | 20+ | 4+ | 2 |

4.Suriyeli öğrencinin, yerinden ayrılığıyla ilgili durum tespiti ve değerlendirme yapılmış açıklamalar yapılmıştır.

“Suriyeli öğrenci *oyuncağı elinden alınmış çocuk* gibidir, çünkü; çocuklar için oyuncaklar çok önemli bir materyaldir.Özellikle çocuklar bazı oyuncaklarını çok severler onları yanlarından ayırmak istemezler.İşte birisi oyuncacağı elinden alırsa o çocuk çok üzülür.Suriyeli öğrencilerde sevdikleri şeyleri bırakıp gelmişler. İçlerinde bir hüznün ve burukluk var.” | 95K | 31-40 | 6-10 | 1 | 2 |

“Suriyeli öğrenci *gariban* gibidir, çünkü; yurdundan, köyünden, mahallesinden, komşularından, sevdiklerinden, evinden ve oyuncaklarından ayrılmıştır.” | 15K | 41-50 | 20+ | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci kimsenin olmadığı bir adaya düşmüş *insan* gibidir, çünkü; kendinden uzak, tanımadığı ve herşeyiyle yabancı olduğu bir ortamdadır.” | 42E | 41-50 | 11-20 | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci *kanadı kırık kuş* gibidir, çünkü; çocukluğu bir şekilde yara almıştır.Yaşadığı göçü anlamlandırabilecek yaşta değildir. İyileşmek için konduğu ortama uyum sağlamalıdır. . . Ancak ne yazık ki hepsi uyum sağlayamamakta.En önemli faktör farklı bir dil.Türkçeyi öğrenmede güçlük çekenler çok zorlanıyor.Yaş farkı olan çocuklarla aynı ortamda bulunuyorlar.Çocukların bilinçsiz yaptıkları acımasız dışlanmaya maruz kalıyorlar.Tüm bu zorlukları aşanlar biraz daha şanslı.Ancak aşamayanlar kanadını iyileştirip uçamıyor maalesef.Her canlı ait olduğu topraklarda var olur, iyi olur.” | 116K | 31-40 | 11-20 | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci *kopmuş yaprak* gibidir, çünkü; dalında, vatanında mutlu yaşarken, yere düşüp gideceği yeri bilmiyor.Çevresindeki faktörler etkiliyor.” | 1K | 31-40 | 11-20 | 1 | 2 |

“Suriyeli öğrenci *kopmuş yaprak* gibidir, çünkü; yeri yurdu kökleri sağlam duran bir ağacı yok.” | 64K | 31-40 | 6-10 | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **sahipsiz** gibidir, çünkü; nereli ve vatanları belli olmadığından kendilerini tam olarak ifade edemiyorlar.Hangi millete geçecekleri belli olmadığından ikilemede kalıyorlar.” | 54E | 51+ | 20+ | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **sudan çıkmış balık** gibidir, çünkü; kendi yaşadığı ortamın dışında yaşaması imkansızdır.Belki bütün olumsuzluklara rağmen hayatını sürdürse bile bir çok sorun ve zorlukla karşılaşacaktır.Bunların üstesinden gelmek oldukça zordur.Bir bitki bile ait olduğu yerden sökülüp hemen yanındaki bir yere bile ekilse uyum için bayağı zamana ihtiyaç vardır. . . ” | 89E | 41-50 | 20+ | 3 | 2 |

“Suriyeli öğrenci her anlamda **tutsak** gibidir, çünkü; vatanından, toprağından, evinden, akrabalarından, arkadaşlarından, ülkesinin havasından ve suyundan ayrıdır.” | 122E | 51+ | 20+ | 3 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **ürkek** bir **tavşan** gibidir, çünkü; yer sorunu, dil sorunu (başka bir ülke, başka bir dil) öğrencinin her konuda ürkek ve çekingen davranmasına neden olmaktadır.” | 88E | 41-50 | 11-20 | 4+ | 3 |

“Suriyeli öğrenci **yetim** gibidir, çünkü;babasını kaybeden çocuklar ne yapacaklarını bilemezler.Sığınacakları, yardımını alacakları sevincini paylaşacakları en büyük dayanaklarını kaybetmişlerdir.Suriyeli çocuklarda rahat oynayacakları, kendilerini koruyacak devletlerini kaybetmişlerdir. . .” | 82E | 41-50 | 20+ | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **yuvasız kuş** gibidir, çünkü; yuvası bozulan kuşlar gariptir. kuşların yuvasını bulamadığındaki duyguları yaşıyorlar.” | 52K | 31-40 | 11-20 | 3 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **yuvasız kuş** gibidir, çünkü; yuvası olmayınca daldan dala, kendi çabasıyla yuva yapma derdine düşer.Kendini ve çocuklarını güvende hissedebileceği bir yuva arayışındadır.Onlar ürkek ve ne yapacağını bilemez hep aramakla geçer ömürleri. . . ” | 78K | 31-40 | 6-10 | 4+ | 1 |

“Suriyeli öğrenci *yuvasız kuş* gibidir, çünkü; vatanlarını bırakıp başka ülkeye gelmişler. Dil sorunu yaşıyorlar.Sevgiyle üstesinden gelebiliriz.”| 96K| 41-50| 20+| 4+| 4+|

4.2.8.Zarar Veren Kategorisi

Tablo – 21 de Suriyeli öğrenci hakkında oluşturulan metaforlar, katılımcı sayı frekansı ve yüzdeliği ile kategorinin tüm kategoriler arasındaki yüzdeliği gösterilmiştir.

Tablo – 21 Zarar Veren Kategorisi Frekans ve Yüzdeleri

Kategori Adı	(%)	Metafor	Frekans (f)	Yüzde (%)
Zarar Veren	6,8	<i>çakal</i>	1	11,1
		<i>duvar</i>	1	11,1
		<i>elma kurdu</i>	1	11,1
		<i>guguk kuşu</i>	1	11,1
		<i>güneş almayan ev</i>	1	11,1
		<i>istenmeyen misafir</i>	1	11,1
		<i>kimlik</i>	1	11,1
		<i>kronik hastalık</i>	1	11,1
		<i>tilki</i>	1	11,1
Toplam:		9	9	100

Tablo - 21 de görüldüğü gibi *zarar veren* kategorisinde 9 katılımcı (%6,8) tarafından 9 farklı metafor ifade edilmiştir. Her bir metafor imgesi farklı katılımcılara aittir. Geliştirilen metafor imgeleri: “*çakal*”, “*duvar*”, “*elma kurdu*”, “*guguk kuşu*”, “*güneş almayan ev*”, *istenmeyen misafir*”, “*kimlik*”, “*kronik hastalık*”, “*tilki*” metaforlarıdır. Katılımcıların geliştirdiği metafor imgesi ve açıklamalarını şu temel özellikleriyle ifade edebiliriz.

1.Suriyeli öğrencinin, davranışlarıyla, hal ve hareketiyle çevresine zarar verdiği yönünde ifadeler geliştirilmiştir.

“Suriyeli öğrenci **çakal** gibidir, çünkü; Sınıf ve okul arkadaşlarını yaramazlık ve saygısızlıklarıyla rahatsız etmektedir.Hiçbir olumlu yönü ve davranışı yoktur.” | 107K | 41-50 | 20+ | 1 | 3 |

“Suriyeli öğrenci **duvar** gibidir, çünkü; dil bilmediği için hiçbir tepki vermiyor. Dili öğrenince sel gibi önünde hiçbir şey durmuyor.Vuruyor, kovalıyor, kaçıyor.Sürekli hareket halinde çevresine zarar veriyor. . .” | 120K | 41-50 | 11-20 | 2 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **elma kurdu** gibidir, çünkü; çok büyük bir sorun gibi görünmüyor ama o meyveye (elmaya) girdiğinde yavaş yavaş çürütüyor.Bulunduğu ortama kuralsızlık ve düzensizlik getiriyor.Kendi çocuklarımıza kendi ellerimizle zarar getirmek gibi.Bu meyvelerin ilaçlanması gerekiyor.Kendi eğitim sistemimize katmadan önce bir düzen bakım yapıldıktan onra aynı katagoride işlem görmeli.” | 16E | 41-50 | 20+ | 4+ | 4+ |

“Suriyeli öğrenci **güneş almayan ev** gibidir, çünkü; ısınmaz, sürekli karanlık ve sağlık sorunlarına neden oluyor.” | 132E | 31-40 | 11-20 | 2 | 4+ |

“Suriyeli öğrenci içindeki acılarıyla yaşayan **kimlik** gibidir, çünkü; o küçük yavru o yaşta bu denli acılara göğüs geren içindeki duyguları bastırırken hırçınlıkla çevresine zarar veren bir kimlik . . .” | 59K | 31-40 | 11-20 | 3 | 2 |

“Suriyeli öğrenci **kronik bir hastalık** gibidir, çünkü; maalesef bu hastalık zaman içerisinde tedavisi mümkün olmayan bir hal alıyor.Üstelik Sayıları sürekli arttığı için içinden çıkılmaz bir duruma bir çıkmaza dönüştüğünü düşünüyorum.Eğitim hayatlarına eksiden, geriden başlıyorlar ne yazık ki ve bu belki de ilerleyen süreçte de hep böyle devam edecek.Ancak asıl mesele devam ettikleri sınıfın öğrencilerine ve öğretmenlerine, bütüne bakacak olursak da ülkeyi ne derece geriye çektikleri.” | 118E | 31-40 | 11-20 | 1 | 1 |

“Suriyeli öğrenci **tilki** gibidir, çünkü; çok kurnazdır.Yaptığı olumsuz davranışlardan sonuç çıkarmayan.Etrafına sürekli rahatsızlık veren bir öğrencidir.” | 108E | 51+ | 20+ | 1 | 3 |

2.Suriyeli öğrenci, emeğin değerini bilmez, verilen emeğe değmeyecek, hazıra konmuş olduğunun belirtildiği ifadeler vardır.

*“Suriyeli öğrenci **guguk kuşu** gibidir, çünkü; yumurtlama döneminde tüm kuşlar yumurtaları için güvenli bir yuva yapmak için o küçük bedenleriyle canla başla çalışırlar.Bazen bu yuvalar çeşitli nedenlerle bozulur ama tekrar tekrar yaparlar.Oysa guguk kuşları için durum böyle değildir.Onlar yuva yapma, yuvalarına sahip çıkma zahmetine katlanmazlar.Diğer kuşların bin bir zahmetle yaptığı yuvalara yumurtalarını bırakırlar.Yumurtalardan çıkan guguk kuş yavrularına yine yuvayı yapan kuş annelik eder.Yumurtadan çıkan guguk kuşu yavrusunun ilk işi ise yuvadaki diğer yumurtalara zarar vermek ve onları yuvanın dışına atmak olur.” | 121K | 41-50 | 11-20 | 1 | 4+ |*

*“Suriyeli öğrenci **istenmeyen misafir** gibidir, çünkü; istenmeyen misafir ev sahibini rahatsız eder, zamanını harcar.” | 129K | 41-50 | 20+ | 2 | 4+ |*

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin algılarının incelendiği çalışmanın bu bölümünde araştırmanın her bir alt probleminden elde edilen bulgular dikkate alınarak tartışılmıştır.

5.1. Birinci Alt Problem

Araştırmanın birinci alt problemini “Sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilere ilişkin algılarını hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadır?” sorusu oluşturmaktaydı.

- Araştırmada 133 öğretmen 80 farklı metafor imgesi geliştirmiştir. Uzun ve Özcan (2017) tarafından yapılan sosyoloji lisans öğrencilerinin Suriyeli sığınmacı ve mülteciler hakkındaki metaforik algıları araştırmasında 166 katılımcı 60 metafor imgesi geliştirmiştir. Kara v.d., (2016) tarafından yapılan Çukurova Üniversitesi Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin Suriyeli mülteci kavramına ilişkin algılarının incelenmesi araştırmasında 70 katılımcı 61 metafor imgesi geliştirmiştir.

- Araştırmada en fazla tekrar edilen metafor 16 frekansla “ *çiçek* ”, ardında 5 er frekansla “ *göçmen kuş*”, “ *kuş* “ ve “ *sudan çıkmış balık* “ metafor imgeleri oluşturmuştur. Uzun ve Özcan (2017) tarafından yapılan araştırmada en fazla geliştirilen metafor imgeleri *insan (f:17)*, *misafir (f:8)*, *masum (f:8)*, *çaresiz (f:8)* ve *göçmen kuş (f:7)* metafor imgeleri olmuştur. Kara v.d., (2016) tarafından yapılan araştırmada en fazla *misafir (f:4)*, *kimsesiz (f:3)*, *yetim(f:3)* metafor imgeleri geliştirilmiştir. Yapılan benzer iki araştırmada *misafir* metafor imgesinin diğer iki çalışmada en fazla tekrar edilen metafor imgesiyle örtüştüğünü görmekteyiz. Ayrıca bu çalışmaların hedef kitlesi olan sosyoloji lisans öğrencileri ve Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin en fazla insani kavramlar üzerinde yoğunlaşmış metafor imgesini (*insan, misafir*) kullandığını, araştırmamızda ise öğretmenlik mesleğiyle ilişkili olarak bahçıvan misali bakım, ilgi, gelişim bekleyen (*çiçek*)

metafor imgesinin en fazla geliştirilen imge olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca Yurdakul ve Tok'un(2018) araştırmasında en fazla kullanılan "misafir", "uyumlu", "uyumsuz", "bulmaca", "dalından koparılmış çiçek" metafor imgeleri araştırmamızda geliştirilen metafor imgeleriyle kısmen benzerlik göstermekte diyebiliriz.

- Ayrıca "misafir" metafor imgesiyle ilgili olarak Kara v.d.(2016) çalışmasında 70 katılımcıdan 4(%5,64) katılımcının, Uzun ve Özcan (2017) çalışmasında 166 katılımcıdan 8(%4,9) katılımcının ve araştırmamızda ki 133 katılımcıdan 2 (%1,5) katılımcının "misafir" ve 1(%0,75) katılımcının kullandığı "istenmeyen misafir" metafor imgelerinin örtüştüğü görülmüştür. Biner ve Soykan (2016) Suriyeli Mültecilerin Perspektifinden Türkiye'de Yaşam araştırmalarında "misafir" benzetmesiyle ilgili olarak Suriyeliler "Misafirlik olarak adını koydu Türkiye bu durumun. Bizi "misafir" olarak etiketledi kamuya. Sırf kelime anlamından yola çıkarsak, misafirliğin bir süresi vardır." (Hafızah), "Adımız, statümüz, hakkımız ne belli değil. Misafir diyorlar. Kanunda, hukukta misafir diye bir şey olmaz. Yok, böyle bir şey. Söyleyebilir misiniz nedir kanunda misafirin karşılığı? Var mıdır? Hukukçu olarak ben söyleyeyim: Yoktur!" (Mulhime) ve "Misafir, misafirlik; sevgi gösterisi gibi gözükken bir sözcük sadece bu. Bu senin bana söyleyebileceğin bir şey. Ancak hak anlamında karşılığı yok." (Mahmoud) ifadeleri yer almıştır. Bu haliyle Suriyeliler "misafir" yakıştırmasının geçiciliği, hukukta karşılığının olmayışı, dönmek zorunda olma beklentisi gibi nedenlerle kabul etmek istemediklerini belirtebiliriz.

- Uzun ve Özcan (2017) tarafında yapılan araştırmada en fazla tekrar edilen metafor imgelerinden "göçmen kuşlar" metaforuyla, araştırmamızda en fazla tekrar edilen "göçmen kuş" ve "kuş" metaforlarının örtüştüğü görülmektedir.

- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilere ilişkin algılarını ortaya koyarken kullandıkları en fazla tekrar edilen "çiçek" (f:16), "göçmen kuş" (f:5), "kuş" (f:5), "sudan çıkmış balık" (f:5), "bitki" (f:4), "kağıt" (f:4), "yuvasız kuş" (f:4) metafor imgelerinin bitki, hayvan, eşya türünde ifadeler kullanarak ortaya koyduklarını söyleyebiliriz. Yine katılımcıların insana dair ifadeleri

daha az kullandıkları görülmüştür. Uzun ve Özcan'ın (2017) araştırmasında en fazla tekrar edilen sırasıyla “*insan*”, “*misafir*”, “*masum*”, “*çaresiz*”, “*göçmen kuş*”, “*öksüz*”, “*dilenci*” ve Kara v.d.(2016) araştırmasında en fazla tekrar edilen sırasıyla “*misafir*”, “*yetim*”, “*kimsesiz*”, “*muhacir*” ve “*çaresiz*” metafor imgelerinin insana dair ve soyut kavramlar ağırlıkta olduğunu söyleyebiliriz. Bu haliyle araştırmadaki en fazla tekrar edilen metafor imgelerinden farklılık göstermektedir.

- Uzun ve Özcan'ın (2017) araştırmasında 40(%66) canlı varlıklar, 20(%34) cansız varlıklardan metafor imgesi geliştirilmiştir. Araştırmada ise 101(%75,9) canlı, 32(%24,1) cansız metafor imgesi geliştirilmiştir. Sosyoloji lisans öğrencileriyle araştırmamıza katılan sınıfta Suriyeli öğrencisi bulunan sınıf öğretmenleri geliştirdiği canlı (bitki, hayvan, insan v.b.) metaforları, cansız (nesne, duygu, olay) metafor sayısından fazla oluşu benzerlik göstermektedir.

5.2. İkinci Alt Problem

Araştırmanın ikinci alt problemini “sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin geliştirdikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?” sorusu oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen bulgulara dayanarak 8 kategorinin oluştuğunu, bu kategorileri destekler 31 adet açıklayıcı cümle oluştuğunu belirtebiliriz. Oluşan kategoriler:

1. Bireye, kendinden olana benzetilen kategorisi
2. Boş bir zihin olarak kategorisi
3. Değerli bir varlık olarak kategorisi
4. Gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden kategorisi
5. Olumsuz çağrışım kategorisi
6. Sonucu zamanla anlaşılacak olan kategorisi
7. Yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız kategorisi

8.Zarar veren kategorisi

- Araştırmada oluşan kategoriler içerisinde en fazla metafor imgesine sahip kategori 39(%29,3) metafor imgesiyle “*yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız*” kategorisi olurken bu kategoriyi sırasıyla, 25(%18,8) metafor imgesiyle “*olumsuz çağrışım*” kategorisi, 23(%17,3) metafor imgesiyle “*gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden*” kategorisi, 14(%10,5) metafor imgesiyle “*sonuçları zamanla anlaşılacak olan*” kategorisi, 10(%7,5) metafor imgesiyle “*boş bir zihin*” kategorisi, 9 (%6,8) metafor imgesiyle “*zarar veren*” kategorisi ve 8(%6) metafor imgesiyle “*bireye, kendinden olana benzetilen*” kategorisi olmuştur.

- Uzun ve Özcan’ ın (2017) çalışmasında “*suçlayıcı/damgalayıcı*”, “*kimsesiz ve yardıma muhtaç olma*”, “*öğretici olma*”, “*dayanışma*”, “*vatansız (bir yere ait olamama)*”, “*gerçeklikle yüzleşme*”, “*mücadeleci*”, “*sorgulama*” başlıkları altında 8 kategorilerinden oluşmuştur.Bu kategoriler içinde “*kimsesiz ve yardıma muhtaç olma*” kategorisi araştırmamızda ki “*ilgi bekleyen, mücadele eden*” ve “*vatansız (bir yere ait olamama)*” kategorisi araştırmamızda ki “*yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız*” kategorileriyle benzer özellikler, manalar taşımaktadır. Kara v.d.(2016) araştırmasında yer alan “*kimsesiz ve yardıma muhtaç olan*”, “*zarar veren*”, “*zarar gören*”, “*mücadeleci*”, “*değerli*”, “*çoğalan*”, “*uyum sağlayan*” 7 kategorilerinden oluşmuştur.Bu kategoriler içerisinde “*kimsesiz ve yardıma muhtaç olan*” ve “*mücadeleci*” kategorisi araştırmamızda ki “*ilgi bekleyen, mücadele eden*”, “*değerli*” ve “*zarar veren*” kategorileriye aynı isimler altında araştırmamızda ki kategorilerle benzer özellik ve manalar içermektedir.

- Bu haliyle bu çalışmaya benzer Uzun ve Özcan’ın (2017) çalışmasında en fazla metafor imgesi içeren kategori 30(%18,07) katılımıyla “*suçlayıcı/damgalayıcı*” kategorisi, Kara v.d.(2016) araştırmasında en fazla metafor imgesi içeren kategori 44(%62,86) katılımıyla “*kimsesiz ve yardıma muhtaç olan*” kategorisi olurken araştırmamızdaki 39(%29,3) katılımıyla en fazla tekrar edilen “*yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız*” kategorisi olmuştur.Bu kategorinin Uzun ve Özcan’ ın (2017) araştırmasında yer alan benzer kategorisi 25 (%15,07) katılımıyla “*vatansızlık (bir yere ait olamama)*

kategorisidir.Bu haliyle benzer araştırmalardaki en fazla tekrar edilen kategori sınıflaması örtüşmemektedir.

- Yine Uzun ve Özcan' ın (2017) çalışmasında yer alan kategorilere bakıldığında bu araştırmada 5(7,5) katılımcının metafor imgesi geliştirdiği “ *değerli bir varlık*” kategorisine benzer “*değerli*” kategorisi 5(7,14) metafor imgesiyle birbirine yakın oranda ve aynı frekansta metafor imgesi geliştirildiğini söyleyebiliriz.Bu durum sınıfında Suriyeli öğrencisi bulunan sınıf öğretmenleri ve Türkçe öğretmen adaylarının Suriyeli öğrenciye ilişkin algılarında değerli olarak görme noktasında birbirine yakın algı ve görüşlere sahip olduklarını söyleyebiliriz. Fakat araştırmamızdaki 9(6,8) metafor imgesiyle “*zarar veren*” yine bahsettiğimiz araştırmada yer alan 13 (%18,57) metafor imgesi aynı adı taşıyan “*zarar veren*” kategorisi birbirinden farklı frekans ve oranda metafor imgesinden oluştuğu görölmektedir.Burada sınıfında öğrencisi bulunan ve araştırmamıza katılan sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciyi zarar veren olarak daha az ifade ettiğini, Türkçe öğretmenliğinde okuyanların Suriyeli öğrenciye ilişkin zarar verdiği algısını daha çok ifade ettiğini söyleyebiliriz.Bu durumu olayı yaşayan, sınıfında bulunan öğretmenle bunu hayal eden kişi arasında ki fark olarak belirtebiliriz.

- Sarıtaş v.d.(2016) araştırmasında yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili olarak şiddet eğilimi, saldırganlık, kural tanımama gibi sorunlardan bahsedilmiştir. Bu sonucun bu araştırmada geliştirilen metafor imgeleri ve açıklamaları kısmında ifade edilen sorunlarla benzerlik taşıdığını söyleyebiliriz.

Problemimize ilişkin ortaya çıkan sonuçları kategoriler bazında maddeler halinde bakacak olursak.

- Bireye, kendinden olana benzetilen kategorisinde 8 metafor imgesi geliştirilmiştir.Bu kategoriye destekleyen temel özellikler “*hiçbir fark gözetmeksizin insan benzetilen*” 2 metafor imgesi, “*kendinde veya çevresinde yaşadığı durumla ilişkilendirilmiş, benzerlik kurulmuş*” 2 metafor imgesi, “*öğretmenin ayırım yapamayacağı, herkese eşitlik ilkesiyle davranması gerekliliğiyle açıklanmış*” 2 metafor imgesi ve “*benzer ve farklı yönlerine vurgu yapılmış*” 2 metafor

bulunmaktadır.Bu kategori 4 temel özellik ifadesinden oluşmuştur.Aykırı(2017) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerle insan ilişkileri bağlamında “ayrımcılık yapmama” temeli üzerinden olumlu düşünce belirtmesi kategorimizde yer alan özelliklerle benzerlik göstermekte diyebiliriz. Yurdakul ve Tok’un (2018) çalışmasında “*insan:dili farklı olsa da sonuçta insan*” metafor imgesi ve açıklaması her ne kadar “*kültürel farklılık sorunu olan öğrenci teması*” altında verilmişse de imge ve açıklaması itibariyle kategorimizdeki özellikleri barındırmakta diyebiliriz.

- Boş bir zihin kategorisinde 10 metafor imgesi geliştirilmiştir.Bu kategoriye destekleyen temel özellikler “*yeni bir başlangıç yaptığı belirtilmiş*” 3 metafor imgesi, “*zihninin bilgiyle doldurulması gerektiği ifade edilmiş*” 3 metafor imgesi ve “*bilgilenme süreci içerisinde olduğu belirtilmiş*” 4 metafor imgesi bulunmaktadır.Bu kategori 3 temel özellik ifadesinden oluşmuştur.

- Değerli bir varlık kategorisinde 5 metafor imgesi geliştirilmiştir. Bu kategoriye destekleyen temel özellikler “*nerde ne yapması gerektiğini bilen olarak ifade edilmiş*” 1 metafor imgesi, “*işlenmiş halinin kıymetliliği vurgulanmış*” 1 metafor imgesi, “*hiçbir şeye muhtaç olmadan varlığını sürdürmekte olduğu*” 1 metafor imgesi ve “*miktarında, uygun ve nazik davranışla kıymetlenecektir*” 2 metafor imgesi bulunmaktadır.Bu kategori 4 temel özellik ifadesinden oluşmuştur. Kara v.d.(2016) araştırmasında “*değerli*” kategorisi vardır. Fakat çalışmada bu kategori altında toplanan metafor imgesi ve açıklamaları incelendiğinden insani ve kültürel değerler üzerinden verilmiş değerler belirtilirken çalışmamızda Suriyeli öğrencinin yetenekleri, kıymetliliği vurgusu yapılmıştır. Bu haliyle her ne kadar aynı isimde kategoriler olsa da içerik yönüyle farklı olduğunu ifade edebiliriz. Yurdakul ve Tok (2018) “*akıllı:çabuk kavıyor, uyum sağlıyor*”, “*dikkatli:anlamak için iyi izliyor*”, “*uyumlu: derslerde çaba gösterir, kurallara uyar, ailesi çok ilgili*” metafor imgesi ve açıklaması geliştirilmiş ifadeler “*uyumlu öğrenci teması*” altında toplanmıştır. Fakat belirtilen metafor imgeleri ve açıklamaları değerli bir varlık kategorimizin temel özellikleriyle benzerlik taşımakta diyebiliriz.

- Gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden kategorisinde 23 metafor imgesi geliştirilmiştir.Bu kategoriye destekleyen temel özellikler “*kendi başına*

mücadelesi vurgulayan” 4 metafor imgesi, *“ilgisizlikle karşı karşıya olduğu belirtilmiş”* 1 metafor ifadesi, *“verilen eğitimle, gösterilen ilgiyle gelişeceği ve hayata hazırlanacağı ifade edilmiş”* 11 metafor ifadesi, *“gösterilen ilgide dengeli davranılması gerektiği ifade edilmiş”* 1 metafor imgesi ve *“doğru davranışlara ve anlaşılmaya ihtiyacı olduğu belirtilmiş”* 6 metafor imgesi bulunmaktadır. Bu kategori 5 temel özellik ifadesinden oluşmuştur. Kara v.d.(2016) da oluşturulan kategorilerden *“mücadeleci”* ve *“kimsesiz ve yardıma muhtaç olan”* kategorileriyle kısmen benzerlikler taşıdığını ifade edebiliriz. Yurdakul ve Tok(2018) çalışmasında yer alan *“su: nereye yön verilirse oraya akar”*, *“yeşertilmeyi bekleyen bir ağaç: siz verirseniz onlar yeşerir”*, *“ışık: ilgilenirsen parlar, ilgilenmezsen söner”* ifadeleri araştırmamızda ki gelişen, ilgi bekleyen kategorisinde yer alan özelliklerle benzerlik taşımakta olduğunu belirtebiliriz.

- Olumsuz çağrışım kategorisinde 25 metafor imgesi geliştirilmiştir. Bu kategoriye destekleyen temel özellikler *“durağan, etkisi olmayan olarak açıklanmış”* 3 metafor imgesi, *“potansiyel zarar verici, ümit vermeyen olarak izah edilmiş”* 5 metafor imgesi, *“fazla ilgi isteyen, verilen emeğin karşılığı alınamayan olarak açıklanmış”* 4 metafor imgesi, *“zihinsel, davranışsal, iletişim yönünden eksik ve sosyal yönden uyumsuz olarak açıklanmış”* 10 metafor imgesi ve *“çevresine olumsuz etkileri olan ve ne yapacağını bilemeyen olarak izah edilmiş”* 3 metafor imgesi bulunmaktadır. Bu kategori 5 temel özellik ifadesinden oluşmuştur. Yurdakul ve Tok(2018) *“ilgisiz: derslerle ilgisiz”*, *“uyumsuz: Türkçe bilmiyor, agresif, dil sorunu yaşıyor”*, *“problem: dil problemi var”*, *“bal yapmayan arı: dil sorunu nedeniyle sadece gürültü yapıyor”* geliştirilen metafor imgesi ve açıklaması olumsuz çağrışım kategorisinde ifade edilen temel özelliklerle paralel görüşleri yansıttığını söyleyebiliriz.

- Sonuçları zamanla anlaşılacak olan kategorisinde 14 metafor imgesi geliştirilmiştir. Bu kategoriye destekleyen temel özellikler *“verilen emeğin sonuçlarının zamanla anlaşılacağı belirtilmiş”* 4 metafor imgesi, *“yaşadığı ve yaşayacaklarının etkisi zamanla anlaşılacağı ifade edilmiş”* 3 metafor imgesi, *“zarar verme ihtimaline karşın bu durumun zamanla anlaşılacağı belirtilmiş”* 4

metafor imgesi ve *“umutla bakılıp sonucu zamanla anlaşılacağı ifade edilmiş”* 3 metafor imgesi bulunmaktadır.Bu kategori 4 temel özellik ifadesinden oluşmuştur.

- Yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız kategorisinde 39 metafor imgesi geliştirilmiştir.Bu kategoriye destekleyen temel özellikler *“zaruri sebeplerle ve isteği dışında ayrıldığını anlatan açıklamalar yapılmış”* 12 metafor imgesi, *“yeni bulunduğu ortama alışma aşamasında olduğu ve bununla ilgili mücadele verdiği ifade edilmiş”* 8 metafor imgesi, *“vatanına tekrar gitme ihtimaline değinilmiş”* 6 metafor imgesi ve *“yerinden ayrılığıyla ilgili durum tespiti ve değerlendirme yapılmış açıklamalar yapılmış”* 15 metafor imgesi bulunmaktadır.Bu kategori 4 temel özellik ifadesinden oluşmuştur. Yurdakul ve Tok(2018) çalışmasında yer alan *“misafir: burada geçici”, “üvey evlat: kendini ortama ait hissetmez”, “susuz kalmış çiçek: bilmediği ortama ait hissetmez”, “çam ormanında kayın ağacı: ortamdaki farklı”, “yaban gülü: uyum problemi var”* metafor imgeleri ve açıklamaları *“kültürel farklılık sorunu olan öğrenci teması”* altından toplanmıştır. *“Garip:memleketinden uzak”, “evsizler: evlerinden uzak”, “göçmen bir kuş: burada geçici”, “dalından koparılmış çiçek: evinden ayrılıp buraya gelmiş”* metafor imgeleri ve açıklamalarıysa *“duygusal sorunu olan öğrenci teması”* altında toplanmıştır. Fakat araştırmamızın yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız kategorisinde belirtilen özelliklerle geliştirilen bu metafor imgesi ve açıklamalarının örtüşüğünü söyleyebiliriz.

- Zarar veren kategorisinde 9 metafor imgesi geliştirilmiştir.Bu kategoriye destekleyen temel özellikler *“davranışlarıyla, hal ve hareketiyle çevresine zarar verdiği belirtilen”* 7 metafor imgesi ve *“emeğin değerini bilmez, verilen emeğe değmeyecek, hazırta konan olduğunun belirtildiği”* 2 metafor imgesi bulunmaktadır.Bu kategori 2 temel özellik ifadesinden oluşmuştur. Kardeş ve Akman’ın (2018) çalışmasında yer alan mülteci çocukların sergiledikleri sosyal, duygusal problemlerde *“kavgacı ve agresif davranışlar”, “öfke davranışı”* sorunları bu kategoride yer alan özelliklerle örtüşmekte diyebiliriz. Jafari v.d.(2018) çalışmasında Suriyeli öğrencilerden Türk öğrencilerin etkilenme durumu hakkında *“yaşça büyük olduğu için onlardan korkuyorlar”, “davranış bozukluklarına neden*

oluyorlar”, ”akademik başarıları düşüyor”, ”diğer öğrencilerime yeteri kadar zaman ayıramıyorum”, ”olumsuz davranışları örnek alıyorlar” ifadeleri kategorinin özellikleriyle benzerlik taşıdığını söyleyebiliriz. Ayrıca Kara v.d.(2016) aynı isimle yer alan kategoride geliştirilen metafor imgesi ve açıklamalarına baktığımızda çevresine, Türkiye’ye zarar verecekleri, problem çıkaracakları gibi ifadelerle açıklanmıştır. Bu haliyle kategoriler aynı isimde olsa da içerik bakımından kısmen benzerlikler taşımaktadır diyebiliriz.

- Şensin’in (2016) “Sınıf Öğretmenlerinin Suriye’den Göçle Gelen Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Görüşlerin Değerlendirmesi” araştırmasında bu araştırma ile örtüşen bazı sonuçlara rastlamaktayız.Sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilerin ülkemizde eğitim almalarıyla ilgili olumsuz görüş belirttikleri görülmüştür.Suriyeli öğrencilerin öğretmenlerin motivasyonlarını olumsuz yönde etkilediğini, problemleri davranışlar sergilediğini, kültürel farklılıklardan kaynaklı güçlüklerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir.Bu çalışmada da sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciye ilişkin algılarını ortaya koyarken benzer sorunlarla ifade etmiş olduklarını yaşanan sorunlarda benzerlik olduğunu belirtebiliriz.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada toplanan verilerin analiziyle elde edilen bulgular ve yorumlar ışığında ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.

6.1.Sonuçlar

- Araştırmaya katılan, sınıfında Suriyeli öğrencisi bulunan 133 sınıf öğretmeni 80 metafor imgesi geliştirilmiştir. Gerek bu araştırmada gerekse benzer diğer araştırmalarda katılımcıların Suriyeli öğrencilerle ilgili fazla sayıda metafor imgesi geliştirmesi farklı yaşamışlıkları, düşünce ve bakış açısının ortaya çıkmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

- En fazla geliştirilen metafor imgeleri sırasıyla 16 frekansla “ *çiçek* ”, ardında 5’ er frekansla “ *göçmen kuş*”, “ *kuş* “ ve “ *sudan çıkmış balık* “, 4’er frekansla “ *bitki*”, “ *kağıt*”, “ *yuvatsız kuş*” metafor imgeleri olmuştur.

- Araştırmaya katılan 101 öğretmen Suriyeli öğrenciyi canlı (insan, hayvan, bitki v.b.) benzetirken, yalnızca 32 öğretmen cansız (nesne, duygu, olay v.b.) imgelere benzetmiştir.

- Geçerli tüm metafor imgelerini kapsayacak 8 farklı kategori oluşmuştur. Bunlar:1.Bireye, kendinden olana benzetilen, 2.Boş bir zihin olarak, 3.Değerli bir varlık olarak, 4.Gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden, 5.Olumsuz çağrışım, 6.Sonucu zamanla anlaşılacak olan, 7.Yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız, 8.Zarar veren kategorileridir.

- Oluşan kategorilerden en fazla metafor imgesini ihtiva eden kategori “ *yerinden ayrılmış, bir yere ait olmayan, vatansız*” kategorisi olmuştur. Bu kategori altında 23 farklı metaforu 39 katılımcı tarafından kullanılmıştır.Kategori de öğretmenler Suriyeli öğrencilerin yaşadığı göç hadisesiyle ilgili tespitlerini, bu göçün etkisiyle ülkemizde alışma dönemi geçirdiklerini ve geri dönecekleriyle ilgili açıklamalar yapmıştır. Bu kategoride en fazla tekrar edilen baskın metafor imgesi 5

katılımcıyla “*sudan çıkmış balık*” metafor imgesidir.Bu metafor imgesi ne yapacağını bilemeyen, şaşırmış manasıyla Suriyeli öğrencilerin durumuyla benzerlik kurulmuştur.

- Bireye, kendinden olana benzetilen kategorisinde 8 metafor imgesi geliştirilmiştir. Kategoriyi oluşturan metafor imgeleri “*çocuk*”, “*gurbetçilerin çocukları*”, “*öğrencilerim*” metafor imgeleri 2’şer katılımcı, “*kahverengi yumurta*” ve “*siyah kuğu*” imgeleri 1’er katılımcı tarafından tekrar edilmiştir.Kategoride baskın bir metafor imgesi yoktur.Bu kategoride sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciyi farklı görmediği, hak ve muamele de ayırım yapılmaması, farklılıkların zenginlik olarak değerlendirileceği vurgulanmış ifadeleri içermektedir.Öğretmenin öğrencisiyle ilgili benzerlikler kurması, kültürel farklılıkları bir arada özümseyip onlarla ilerlemeye çalıştığını göstermektedir.

- Boş bir zihin kategorisinde 10 metafor imgesi geliştirilmiştir. Kategoriyi oluşturan metafor imgelerinden “*kağıt*” 4 katılımcıyla baskın metafor imgesidir. Diğer metafor imgeleri 1 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir.Bu kategoride sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciye ilişkin hayata yeni başlamış, bu süreçte öğretilcek birçok şeyi bizlerin ona kazandıracağını belirten ifadeleri belirttiğini söyleyebiliriz.Öğretmenin öğrencisine bu algıyla bakmasını öğretmenlik mesleğinin doğası gereği olduğunu söyleyebiliriz.

- Değerli bir varlık kategorisinde 5 metafor imgesi geliştirilmiştir.Kategoriyi oluşturan metafor imgeleri “*çiçek*”, “*iyi at*”, “*kır çiçeği*”, “*maden*”, “*tuz*” 1 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir.Baskın bir metafor imgesi yoktur. Araştırmamızda en az metafor imgesine sahip kategori değerli bir varlık olarak Suriyeli öğrenci kategorisi olmuştur.Bu kategoride sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciye ilişkin kendi başına yetebilmesinin ve davranışlarında kendine olan hâkimiyetin önemi, değerliliğin uygun davranmayla ve bir gelişimin sonucunda ortaya çıkacağını belirten ifadeleri görmekteyiz.

- Gelişen, ilgi bekleyen, mücadele eden kategorisinde 23 metafor imgesi geliştirilmiştir. Kategoride 4 katılımcıyla “*çiçek*” baskın metafor

imgesidir.Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciye ilişkin özellikle doğru davranılarak, ilgiyle göstereceği gelişimin önemine değinilmiştir.Tıpkı boş bir zihin kategorisinde olduğu gibi bu düşünüş şeklide öğretmenlik mesleğinin doğası gereği açıklanabilecek bir bakış acısını göstermektedir.İçinde bulunduğu durumla mücadelesinin önemli olduğunu belirten ifadelerin yer alması Suriyeli öğrencinin birçok şeye rağmen takdir edilmesiyle izah edilebilir.Kategori altında toplanan metafor imgesi ve açıklamalarında da tıpkı “*boş bir zihin*” kategorisinde olduğu gibi öğretmenlik mesleğinin doğası gereği ilgilenmek, gelişimine katkıda bulunmak, bu süreçte yanında olmayı izah eden algıyla bakıldığını belirtebiliriz.

- Olumsuz çağrışım kategorisinde 25 metafor imgesi geliştirilmiştir.Kategoride 4 katılımcıyla “*çiçek*” baskın metafor imgesidir.İkinci defa baskın metafor imgesi haline gelen“*çiçek*” bu kategoride umutsuz, ihtiyaçları karşılanamayan, uyum sağlayamamakla açıklanmaktadır.Olumsuz çağrışım kategorisi araştırmamız da en fazla metafor imgesi geliştirilen ikinci kategoridir.Bu durumu eğitim sistemimizde hali hazırda devam eden sorunların, olumsuzlukların üzerine hızlıca bir yenisinin gelmesiyle ilişkilendirebiliriz.Bu kategoride sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciye ilişkin uyumsuz ve eksik yönleri vurgulanırken ümit vermiyor oluşu hatta çevresini olumsuz etkilediğini belirten ifadeler yer aldığını söyleyebiliriz.

- Sonuçları zamanla anlaşılacak olan kategorisinde 14 metafor imgesi geliştirilmiştir.Kategoride 4 katılımcıyla “*çiçek*” üçüncü kez kategorinin baskın metafor imgesi olurken gerekli ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışılmasıyla açıklanmıştır.Bu kategoride sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciye ilişkin geçmişte yaşanmışlıklar, verilen eğitim ve gösterilen ilginin ilerleyen süreçte ne gibi sonuçlar getireceği ifadelerinin yer aldığını belirtebiliriz.

- Zarar veren kategorisinde 9 metafor imgesi geliştirilmiştir. Baskın bir metafor imgesinin yer almadığı kategoride “*çakal*”, “*duvar*”, “*elma kurdu*”, “*guguk kuşu*”, “*güneş almayan ev*”, “*istenmeyen misafir*”, “*kimlik*”, “*kronik hastalık*”, “*tilki*” metafor imgeleri geliştirilmiştir.Bu kategoride sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrenciye ilişkin özellikle çevresine zarar verici tutumlar içinde olduğu aynı

zamanda verilen emeğin karşılığının alınamayacağı ifadelerinin yer aldığını belirtebiliriz. Ayrıca bu kategoride baskın metafor imgesinin olmaması, öğretmenlerin farklı yaşanmışlık ve bakış açılarıyla bu algıyı ortaya koyduklarını söyleyebiliriz.

- Tüm sonuçları genel bir değerlendirmeye tabi tuttuğumuzda değerli bir varlık kategorisinin en az metafor imgesine sahip olduğu, olumsuz duygu ve ifadelerin daha çok yer aldığını belirtebiliriz. Yalnız sınıf öğretmenlerinin bu olumsuzlukları düşmanca, herkese her şeye zarar veren bir bakış açısıyla değil acıma, zor durumda hayat mücadelesi veren, vatanını terk etmek zorunda kaldığı farkında olunan, muhtaç olduğu bilinen penceresinden değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirmeler ışığında zaten sınıf öğretmenleri en çok bir yere ait olamamasına, yerinden ayrılmış olmasına dem vurmuş, gelişmesine katkı sağlamakla, mücadelesini takdir etmekle insani duygularını ön planda tuttuğunu kaleme almıştır. Ayrıca içinde baskın metafor imgesi yer almayan kategorilerde katılımcıların birbirinden çok farklı yaşanmışlık, duygu ve düşünceye sahip olmalarından dolayı farklı tarzda ifadelerle açıklamaya gittiklerini söyleyebiliriz. Yine baskın metafor imgelerinde “çiçek” metaforunun birden fazla kategoride yer aldığı hatta baskın metafor imgesi olduğunu görmekteyiz. Bu durumu anlatanların dilsel yetenek ,farklı bakış açısıyla ve aynı şeyin farklı özelliklerinden yola çıkıp izah edebilme becerisiyle açıklayabiliriz.

6.2.Öneriler

Araştırmada ulaşılan sonuçlara dayanarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Suriyeli öğrenci ve dersine giren öğretmen uyum sorunu yaşayabilmektedir. Bu sorunların çözümüne yönelik eğitim programları hazırlanabilir. Çok kültürlü sınıflarda eğitimle ilgili sınıf öğretmeni adaylarına hizmet öncesi, sınıf öğretmenlerine ise hizmet içinde dersler verilebilir.

- Yaptığımız araştırmada sınıf öğretmenlerinin yaşadığı ve olumsuz düşüncelere kapıldığı, zorlandığı sorunlarla ilgili araştırmalar yapılabilir.

- Sınıf öğretmenlerine yönelik yaptığımız bu araştırma diğer branş öğretmenlerine uygulanabilir.
- Araştırmamızın örneklemini genişletilip nicel veri analiziyle başka araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- AFAD, (2018). *Geçici Barınma Merkezleri Raporları*.
https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2374/files/15_10_2018_Suriye_GBM_Bilgi_Notu_1.pdf (15.Ekim.2018 Raporu)
- Ahaber.com.tr. (2015). *Suriyeli Öğrenciler İçin Özel Okul*, 12.06.2015 Tarihli haber.
<https://www.ahaber.com.tr/webtv/yasam/suriyeli-ogrenciler-icin-ozel-okul>,
Erişim Tarihi: 01.12.2018
- Akşehirli, Soner (2010). *Çağdaş Metafor Teorisi*. <http://www.ege-edebiyat.org/wp/?p=551>, Erişim tarihi: 04.08.2018
- Aras, Bülent ve Yasun, Salih (2016). *Türkiye'deki Suriyeli Mülteci Öğrencilerin Eğitim Fırsatları ve Zorlukları: Geçici Eğitim Merkezleri ve Ötesi*.
<http://ipc.sabanciuniv.edu/wp-content/uploads/2016/07/Bulent-Aras-and-Salih-Yasun-1.pdf>, Erişim Tarihi: 01.08.2018
- Avrupa Geçici Koruma Yönergesi. (2001). Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi,
2001/55/EC (AT), 07.08.2001
- Aydın, Hakkı İbrahim (2006). Bir Felsefi Metafor “Yolda Olmak”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6(4), 9-22.
- Aykırı, Kudret (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarındaki Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Durumlarına İlişkin Görüşleri. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ Turkish Journal of Primary Education 2, 44-56
- Balcı, Ali (2017). *Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli*, Ahi Ervan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED), 3 (1), 1-15
- Biner, Özge ve Soykan, Cavidan (2016). *Suriyeli Mültecilerin Perspektifinden Türkiye'de Yaşam*. <http://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/10/SURIYELI-MULTECILERIN-PERSPEKTIFINDEN-TURKIYE-DE-YASAM.pdf>, Erişim Tarihi: 20.01.2019

- Bozan, İbrahim (2014). *Türkiye’de İç Göç Hareketleri Ve Göçün Eğitim Üzerindeki Etkisi: Bir Durum Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya
- Büyüköztürk, Şener, Kılıç Çakmak, Ebru, Akgün, Özcan Erkan, Karadeniz, Şirin ve Demirel, Funda (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (6.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Canatan, Kadir (2013). *Avrupa Toplumlarının Göç Algıları ve Tutumları: Sosyolojik Bir Yaklaşım*, Sosyoloji Dergisi, 3. Dizi, 27. Sayı, 2013/2, 317-332
- Cengiz, İrem Y.(2016). *Biyoloji Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Kavramına İlişkin Metaforları ve Görsel İmajları*, Yüksek Lisans Tezi. GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Coşkun, İpek ve Emin, Müberra Nur (2016). *Türkiye’deki Suriyelilerin Eğitiminde Yol Haritası Fırsatlar Ve Zorluklar*. <https://setav.org/assets/uploads/2016/10/SuriyelilerinEgitimi.pdf>, Erişim Tarihi:04.12.2018
- Çakmak, Özlem (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 34-35.
- Çekmez, Erdem, Yıldız Cemalettin ve Bütüner, Suphi Önder (2012). Fenomenografik Araştırma Yöntemi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)* 6(2), 77-102
- Çorabatır, Metin, Hassa, Fikret, Ertürk Yakın, Şenyuva Özgehan ve Arslan, Elif Ünal (2013). *Sivil Toplum Örgütlerinin Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler İçin Yaptıkları Çalışmalar İle İlgili Rapor*. <http://www.igamder.org/wp-content/uploads/2012/06/Suriye-STK-Raporu.pdf>, Erişim Tarihi: 05.08.2018
- Demirci, Ercan. (2016) <http://meb.gov.tr/suriyeli-ogrenciler-turk-egitim-sistemine-entegre-edilecek/haber/11815/tr>, Erişim Tarihi:01.12.2018

- Dinçer, Osman B., Federici, Vittoria, Ferris, Elizabeth, Karaca, Sema, Kirişci, Kemal ve Çarmıklı, Elif Ö. (2013). *Suriyeli Mülteciler Krizi ve Türkiye Sonu Gelmeyen Misafirlik*. Brookings Enstitüsü & Uluslararası Strateji Araştırmalar Kurumu (USAK)
- Durugönül, Esmâ. (1997). *Sosyal Değişme, Göç ve Sosyal Hareketler İçinde Toplum ve Göç*. II. Ulusal Sosyoloji Kongresinde sunulmuştur, Ankara.
- Duymaz, Doğa. (2017). *Dünya'nın En Yalnız Ağacı Olan Tenere Ağacı'nın Aşırı Hüzünlü Hikayesi*. <https://listelist.com/tenere-agaci/>. Erişim Tarihi:19.01.2019
- Dürgen, Betül. (2015). *Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Durumu*. Yüksek Lisans Tezi, AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya
- Düzkkaya, Hıdır (2016). *Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacıların Entegrasyonu Ve İstihdam Politikaları*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Emin, Müberra Nur (2016). *Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi – Temel Eğitim Politikaları- Analiz*. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı. Yayın no: 2016/153
- Erdoğan, Murat M, Şener, Burcuhan, Sipahioğlu, Elif, Kavukçuer, Yudum ve Esin Yılmaz. (2017).”Kopuş”tan “Uyum”a Kent Mültecileri Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği. Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları, 109.
- Gaziantep27.net. (2013). *Suriyeliler okul açtı*. <http://www.gaziantep27.net/suriyeliler-okul-acti-haberi-460694h.htm>, Erişim Tarihi: 01.12.2018
- Genç, Salih Z.(2005). Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Meselemiz. *Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 88.

- Girmen, Pınar (2007). *İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları*, Doktora Tezi, ANADOLU ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2016). *Türkiye Göç Raporu*. (Yayın No:40) http://www.goc.gov.tr/files/files/2016_yiik_goc_raporu_haziran.pdf, Erişim Tarihi:06.08.2018
- HRW (İnsan Hakları İzleme Örgütü), (2016a). “*Eğitimsiz Büyüme*” Lübnan’daki Suriyeli Mülteci Çocuklara Eğitimde Engeller. <https://www.hrw.org/report/2016/07/19/growing-without-education/barriers-education-syrian-refugee-children-lebanon>, Erişim Tarihi:06.12.2018
- HRW (İnsan Hakları İzleme Örgütü), (2016b). “*Gelecekleri İçin Korkuyoruz*” Ürdün’deki Suriyeli çocukların Eğitimine İlişkin Engeller. <https://www.hrw.org/report/2016/08/16/were-afraid-their-future/barriers-education-syrian-refugee-children-jordan>. Erişim Tarihi:01.01.2019
- Hürriyet.com.tr.(2014). *Suriyeli öğrencilere “tek tuşla” ulaşılabilecek*,17.11.2014 Tarihli Haber. <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/suriyeli-ogrencilere-tek-tusla-ulasilacak-27593775>, Erişim Tarihi: 06.08.2018
- Hürriyet.com.tr.(2018). *Suriyeli Çocuklar İçin 215 Okul Yapılacak*, 04.04.2018 Tarihli haber. <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/suriyeli-cocuklar-icin-215-okul-yapilacak-40794461>, Erişim Tarihi: 06.08.2018
- IOM (Uluslararası Göç Örgütü). (2013). *Göç Terimleri Sözlüğü No:31: Uluslararası Göç Örgütü*
- İnam, Özgül. (2008). *Televizyon Reklamlarında Metafor Kullanımı*, Doktora Tezi, ANADOLU ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi (2015). *Suriyeli Mülteci Çocukların Türkiye Devlet Okullarındaki Durumu Politika ve Uygulama*

Önerileri. <http://cocuk.bilgi.edu.tr/wp-content/uploads/2015/09/Suriyeli-Cocuklar-Egitim-Sistemi-Politika-Notu.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2018

Jafari Kuzu Kübra, Tonga Nejla ve Kışla, Hanife (2018). Suriyeli Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri ve Uygulamaları. *ACJES* 2(2), 134-146

Kadın Aile ve Gençlik Merkezi internet sitesi haberi, *MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ve TDV KAGEM işbirliği protokolü imzalandı*, 1 Haziran 2017 tarihli haber. <http://www.tdvkagem.org.tr/Haberler/Detay/meb-hayat-boyu-ogrenme-genel-mudurlugu-ve-tdv-kagem-isbirligi-protokolu-imzalandi-162017194312>, Erişim Tarihi: 01.12.2018

Kara, Ömer Tuğrul, Yiğit, Ali ve Ağırman, Feyzullah (2016). Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Suriyeli Mülteci Kavramına İlişkin Algılarının İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(4), 945-961

Kardeş, Servet ve Akman, Berrin (2018) Suriyeli mültecilerin eğitimine yönelik öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 17(3), 1224-1237

Kılcan, Bahadır, Güneş, Cennet, Tezcan, Rümeyza, Özelmacı Şeyma, Çakır Uğur, Seyhan Oğuz ve Akyol Canan (2017). Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Örneği (1. Baskı). Ankara. Pegem Akademi.

Kınık, Kerem (Temmuz 2010). Göç, Sürgün ve İltica. *Hayat Sağlık Dergisi*, 2, 36–39.

Koçak, Onur (2011). *Okul Müdürlerinin; Öğrencilik, Öğretmenlik ve Müdürlük Dönemlerinde Okul Yöneticiliğine İlişkin Metaforik Algıları*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİOSMANAŞA ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Kövecses, Zoltan. (2010). *Metaphor: a practical introduction* (2. Baskı), New York: Oxford University Press

Kutlu, Zümray (2015). *Bekleme Odasından Oturma Odasına- Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar Yürüten Sivil Toplum Kuruluşlarına Dair Kısa Bir Değerlendirme.*

<http://aciktoplumvakfi.org.tr/medya/02062015beklemeodasi.pdf>, Erişim Tarihi: 05.08.2018

Lakoff, G. Johnson, M. (2005). *Metaforlar: hayat, anlam ve dil* (Çeviren: G. Y. Demir). İstanbul: Paradigma Yayınevi.

MEB. (2018). *Bakan Yılmaz: 608 bin Suriyeli Çocuğun Eğitime Erişimi Sağlanmıştır.* <http://www.meb.gov.tr/bakan-yilmaz-608-bin-suriyeli-cocugun-egitime-erisimi-saglanmistir/haber/15549/tr>, Erişim Tarihi: 08.08.2018

MEB. (2016). Daire Başkanlığı. Sayı: 89505372-601-E.5473077, 16.05.2016

MEB. (2016). *Demirci: GEM'ler üç yıl içinde misyonunu tamamlayacak.* <http://meb.gov.tr/demirci-gemler-uc-yil-icinde-misyonunu-tamamlayacak/haber/11850/tr>, Erişim tarihi: 06.08.2018

MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü.(2018). *Geçici Koruma Kapsamı Altındaki Öğrencilerin Eğitim Hizmetleri..* https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_05/23115755_21-05-2018__Yinternet_BYlteni.pdf. Erişim Tarihi: 02.12.2018

MEB. (2016). *Suriyeli Çocukların Eğitimi İçin Yol Haritası Belirlendi.* <http://www.meb.gov.tr/suriyeli-cocuklarin-egitimi-icin-yol-haritasi-belirlendi/haber/11750/tr> Erişim Tarihi: 02.12.2018

MEB. (2014). Yabancılara Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri. No: 2014/21, 23.09.2014

MHM (2017). *Suriye'den Gelen Sığınmacılar ve Eğitim Hakkı – Sorular ve Yanıtları.* <https://www.mhd.org.tr/images/yayinlar/MHM-7.pdf>, Erişim Tarihi: 06.08.2018

- Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2016).
T.C. Resmi Gazete. 29072, 26 Temmuz 2014
- Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2016). T.C. Resmi
Gazete. 29871, 28 Ekim 2016
- Milli Eğitim Temel Kanunu . (1973).Resmi Gazete, 14574, 14 Haziran 1973.
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>. Erişim
Tarihi:29.07.2018
- Özdemir, Murat (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim
Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal
Bilimler Dergisi 11(1), 323-343*
- Özer, Serap ve Şirin, Selçuk (2012). *Suriyeli Mülteci Çocuklar Saha Araştırması.
Sonuç Raporu*. İstanbul: BAU Psikoloji Araştırma Ekibi
- Öztürk, Mustafa, Tepebaş Cengiz, Şule G.,Köksal, Hüseyin ve İrez Serhat (2017a).
Türkiye’de koruma altında yaşayan yabancı uyruklu çocuklar.(Editör: Semih
Aytekin). *Sınıfta Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenler İçin El
Kitabı*. Ankara:Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme
Genel Müdürlüğü, 23
- Öztürk, Mustafa, Tepebaş Cengiz, Şule G.,Köksal, Hüseyin ve İrez Serhat (2017b).
Kapsayıcı eğitim bir insan hakkıdır.(Editör: Semih Aytekin). *Sınıfta Yabancı
Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenler İçin El Kitabı*. Ankara:Milli Eğitim
Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 27
- PICTES (t.y.). *Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonun
Desteklenmesi* Projesi.
https://pictes.meb.gov.tr/izleme/Content/Dosyalar/02171217_ArastYrma_ve_raporlar.pdf. Erişim Tarihi:06.12.2018

- PICTES (2017). *Destekleme Eğitimi Uygulama Klavuzu*.
<https://pictes.meb.gov.tr/izleme/Uploads/Destekleme/DesteklemeEgitimKlavuzu.pdf>, Erişim Tarihi: 09.08.2018
- PICTES (2018). *PICTES Proje Faaliyetleri*.
<https://pictes.meb.gov.tr/izleme/Faaliyetler>, Erişim Tarihi: 06.08.2018
- Saban, Ahmet (2004). *Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının “öğretmen” Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar*. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, Ahmet (2008). *Okula İlişkin Metaforlar*. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (55), 459-496.
- Saban, Ahmet (2009). *Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler*. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saban, Ahmet, Kocbeker, Beyhan Nazlı & Saban, Aslıhan (2006). *Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi*. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Saban, Ahmet, Kocbeker, Beyhan Nazlı & Saban, Aslıhan (2007). *Prospective Teachers' Conceptions of Teaching and Learning Revealed Through Metaphor Analysis*. *Learning and instruction*, 17(2), 123-139.
- Sarıtaş, Emel, Şahin, Ümran ve Çatalbaş, Gülsüm (2016). *İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar*. *PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 208-229
- SETA (Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı).(4 Ocak 2017). *Suriyeli Çocukların Yıllara Göre Eğitim Verileri ve Okullaşma Oranları*.
<http://www.setav.org/suriyeli-cocuklarin-yillara-gore-egitim-verileri-ve-okullasma-oranlari/>, Erişim Tarihi: 08.08.2018

- SETAV (Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı).(Mart 2016). *Türkiye' de Suriyeli Çocukların Eğitimi*. <https://www.setav.org/etkinlikler/turkiyedeki-suriyeli-cocuklarin-egitimi/>, Erişim Tarihi:30.11.2018
- Şeker, Betül D.ve Aslan, Zafer(2017). Eğitim Sürecinde Mülteci Çocuklar: Sosyo Psikolojik Bir Değerlendirme. *Kuramsal Eğitim Bilimi Dergisi*, 8(1), 86-105.
- Şensin, Ceyda (2016). *Sınıf Öğretmenlerinin Suriye'den Göçle Gelen Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa
- Tamer Gözübüyük, Mine. (2017). Geçici Koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların Trabzon devlet okullarındaki durumu, *Göç Dergisi*, 4(1), 119-152.
- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Mülteci Hakları Alt Komisyonu.(Mart 2018). *Göç ve Uyum Raporu*. https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2018/goc_ve_uyum_raporu.pdf. Erişim Tarihi:22.07.2018
- TDK (2018). *Güncel Türkçe Sözlük*, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts , Erişim Tarihi: 27.07.2018.
- TDK (2018). *Güncel Türkçe Sözlük*. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT.S.5b5b9e74510a03.81527746 , Erişim Tarihi:28.07.2018
- Timeturk İnternet Haber Sitesi, (2016). *Suriyeli Öğrencilere 4 Milyon Ders Kitabı*, 21.12.2016 tarihli haber. <https://www.timeturk.com/suriyeli-ogrencilere-4-milyon-adet-ders-kitabi/haber-416770>, Erişim Tarihi:28.10.2018
- Türk, Gül Dilek (2016). *Türkiye'de Suriyeli Mültecilere Yönelik Sivil Toplum Kuruluşlarının Faaliyetlerine İlişkin Bir Değerlendirme*, Marmara İletişim Dergisi, 25, 145-157

- UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği). (2017a). *Türkiye' deki Suriyeli Mülteciler Hakkında Sık Sorulan Sorular*. http://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2017/02/s%C4%B1k_sorulan_sorular.pdf, Erişim Tarihi: 06.08.2018
- UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği). (2017b). *Mısır Eğitim Kasım 2017*. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/61573> Erişim Tarihi: 11.12.2018
- UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği). (2018a). *Syria Regional Refugee Respons*. <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria> Erişim Tarihi: 05.12.2018
- UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği). (2018b). *Irak Suriyeli Mülteciler Gösterge Tablosu Eylül 2018*. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/66919>. Erişim Tarihi: 10.11.2018
- UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği). (2018c). *Egypt Regional Refuee & Resilience Plan (3RP) 2018-2019*. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/64760>. Erişim Tarihi: 01.01.2019
- UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu) (2016). *Suriye Krizi Aylık İnsani Durum Raporu Haziran 2016*. <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/Syria%20Crisis%20Humanitarian%20Situation%20Report%20June%202016.pdf>. Erişim Tarihi: 10.12.2018
- Uzun, Zafer (2016). Z Kuşağı Öğrencilerinin Akıllı Cep Telefonu (smartphone) Kavramına İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması, (Ed.) Dr. Tuncay Sevindik, içinde *I. Uluslar arası Uzaktan Eğitim Araştırmaları Konferansı Ana Tema: Türk Dünyası & Uzaktan Eğitim (1.International Distance Education Researches Conference 2016) Bildiri*

Kitapçığı, ss. 84-94. May, 26-28, 2016, Yıldız Teknik Üniversitesi, Davutpaşa Kampusu, İstanbul-Türkiye

Uzun, Zafer & Erdem, Sezgin (2017). Çalışanların “İyi Yönetici” ve “Kötü Yöneticiye” Dair Metaforik Algılarının İncelenmesi: Kamu Kurumunda Bir Araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*. (61), 274-294

Uzun, Zafer ve Özcan, Emre (2017). Sosyoloji Lisans Öğrencilerinin Suriyeli Sığınmacı ve Mülteciler Hakkındaki Metaforik Algıları. *Journal of Human Sciences*,14 (3),2932

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013). T.C. Resmi Gazete. 28615, 11 Nisan 2013

Yıldırım, Ali (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112),7 – 17

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan(2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri(10.baskı). Ankara. Seçkin Yayıncılık.

Yurdakul, Ahmet ve Tok, Türkay N.(2018). Öğretmen gözüyle mülteci/göçmen öğrenci. *ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 46-58

EKLER

EK 1. Veri Toplama Aracı

Sayın Öğretmen,

Bu anket formu, Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere ilişkin algılarını metafor (benzetme) yoluyla ortaya koymayı amaçlayan yüksek lisans tezine veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. I. bölümde size ait kişisel bilgiler, II. bölümde ise araştırma konusuna ilişkin metafor üretilmesi istenen bölüm yer almaktadır. Elde edilen veriler sadece araştırma için kullanılacaktır. Başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Ankete adınızı yazmanızda gerek yoktur. Kıymetli katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Süleyman DEMİRTAŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi

AKEF Sınıf Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi

IBÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde size ait kişisel bilgilere ilişkin sorular yer almaktadır. Uygun seçeneğin yanına cevabınızı yazınız. Yine uygun seçeneğin yanındaki () içine X işareti koyunuz.

1. Cinsiyetiniz:

Kadın () Erkek ()

2. Yaşınız :

21-30 () 31-40 ()

41-50 () 51+ ()

3. Öğretmenlik mesleğindeki kıdem yılınız:

1-5 () 6-10 ()

11-20 () 20+ ()

4. Kaç yıldır sınıfınızda Suriyeli öğrenci/öğrencilere eğitim öğretim vermektесiniz ?

1 yıl () 2 yıl ()

3 yıl () 4+ yıl ()

5. Bu yıl sınıfınızda kaç tane Suriyeli öğrenciniz vardır ?

1 () 2 ()

3 () 4+ ()

II. BÖLÜM

Bu bölümde sizden Suriyeli öğrencilerle ilgili metafor yazmanız istenmektedir.

Metafor; bir kavramı, kelimeyi, terimi, olguyu daha güzel ve iyi anlatmak amacıyla, başka bir anlamda olan bir sözcükle, ilgi kurularak benzetme yoluyla kullanılmasıdır (Aydın, 2004).

Aşağıda “Suriyeli öğrenci” ile ilgili benzetme yaparak, “çünkü” sözcüğünden sonraki boşluğu ise bu benzetmenin sebebini yazarak doldurunuz.

Suriyeli öğrenci gibidir, çünkü

.....

.....

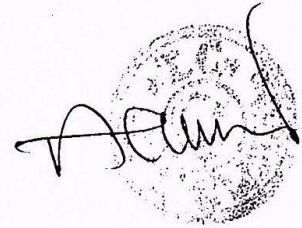
.....

.....

.....

.....

.....

A handwritten signature in black ink is written over a circular stamp. The stamp contains text in Turkish, including "MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI" and "SİYERİ İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ".

EK-2 Araştırma İzin Belgesi

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 83688308-605.99-E.896089

12.01.2018

Konu: Araştırma İzni (Süleyman DEMİRTAŞ)

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 09/01/2018 tarihli ve 48178250-300-E.472 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Süleyman DEMİRTAŞ'ın "Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilere İlişkin Algıları (Konya Örneği)" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Araştırmanın; Karatay, Meram ve Selçuklu ilçesinde bulunan ekli listede adı yazılı okullarda görevli sınıf öğretmenlerine eğitim öğretimi aksatmamak kaydıyla uygulanmasında sakınca görülmemektedir. Araştırmacı, Müdürlüğümüze bağlı eğitim kurumlarındaki çalışmalarını 2017-2018 eğitim öğretim yılı içerisinde tamamlamak zorundadır. Araştırma kapsamında yürütülecek çalışmalar 2017-2018 eğitim öğretim yılında tamamlanmaması durumunda Müdürlüğümüzden tekrar izin alınması gerekmektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen veri toplama araçları kullanılacak olup, araştırma sonucunun CD ortamında iki nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini arz ederim.

Mukadder GÜRSOY
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:

- 1-Kişisel Bilgiler Formu (2 sayfa)
- 2-Demografik Bilgi ve Görüşme Formu (1 sayfa)
- 3-Görüşme Soruları (2 sayfa)
- 4-Liste (1 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza ile
Aslı ile Aynıdır.
12 Ocak 2018

Akçeşme Mah.Garaj Cad. No:4 Karatay/KONYA
Elektronik Ağ: <http://konya.meb.gov.tr>
e-posta: istatistik42@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için : Abdurrahman KAYNAK - Şef
Ali Naci İŞİK VHKİ
Tel: (0 332) 353 30 50 - Faks : (0 332) 351 59 40

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 8721-007a-342a-ace2-1923 kodu ile teyit edilebilir.

OKUL LİSTESİ

KARATAY (10 OKUL)

AKÇEŞME İLKOKULU
BÜYÜK SİNAN İLKOKULU
DR. SEDAT YÜKSEL İLKOKULU
KUVAİ MİLLİYE İLKOKULU
CELAL AKIN İLKOKULU
BİROL POLAT İLKOKULU
ORHANGAZİ İLKOKULU
ŞEHİT EROL OLÇOK İLKOKULU
YUSUF İZZETTİN HORASANLI İLKOKULU
YAĞLIBAYAT İLKOKULU

MERAM (6 OKUL)

CUMHURİYET İLKOKULU
YUNUS EMRE İLKOKULU
MEHMET ŞÜKRİYE SERT İLKOKULU
24 KASIM İLKOKULU
İHSAN ÖZKAŞIKÇI İLKOKULU
ALİ İHSAN DAYIOĞLUGİL İLKOKULU

SELÇUKLU (5 OKUL)

OVA UN İLKOKULU
MUSTAFA FEVZİ SERİN İLKOKULU
MUSTAFA NECATİ İLKOKULU
ŞÜKRİYE ONSUN İLKOKULU
ALAEDDİN İLKOKULU

